

Caesare Battisti

a kivégzett reichsrati-képviselő,
aki gentleman volt mindhaláláig

Emléket, apró, kicsi emléket szeretnék állítani — igaztalan ólombetűkből — egy embernek, akinek emlékét talán már a közel jövőben Itália világvárosainak főterein monumentális emlékoszlopok fogják megőrizni.

★

Hideg volt... Kegyetlen hideg...
Mint ragyogó, azurkék bura borult fölénk az ég; szusz tisztaságát nem zavarta meg semmi, csak a belétozó havasok szeplőtlen fehérsége...

Ahogy a természet szépsége magával ragadott elfeledkezünk a hidegről is.

Amikor a lélek gyönyörködik, szunnyad a test... Gondolatokba merülve haladtunk tovább, »Vorschrift«-et, mindent félredobva élt mindenki a maga messzefekvő gondolatvilágának.

A mozdulatlan fátyol ragyogó levegőt — mintha kristálypoharak csendülneek össze, — egy rövid szó metszette végig:

— Halt!

Az Alföld rónáin kóborló gondolatokat egyszerre idevezényelte a megszokás, a fegyelem. És mielőtt még a gondolatnak parancsolni lehetett volna, megmozdult a hófehér lepel és mosolygó, tollas alpink vettek körül...

Mi hárman voltunk... A kocka el volt vetve... Három kép suhant el lelkem előtt...

Egy rózsafüzért pergető, imakönyves öregaszony... Egy akácvirágos, kicsi falu... Egy kietlen fogolytábor...

Ha nézni tudnak a hullák, úgy néztünk össze mi hárman...

Egy kapitány lépett hozzám:

— Du bist der Kommandant?

A német szóra ismét a gépezet jött működésbe: — Herr Hauptmann X. Y. stellt sich gehorsamst vor!

És mintha csak a tisztí étkező parkettjén állanánk egy kézszorítás és egy szó:

— Hauptmann Battisti.

A név hallatára önkénytelenül megremegett a kezem.

Elmosolyodott.

— Már hallottál felőlem?

— Igen!

Elöttem áll mosolygó arccal az ember, akinek vérdíj van a fejére tűzve, akit halálra üldöznek a Habsburgok fogdmejei, mert olthatatlan szeretettel imádja nemzetét, ott hagyta a Reichrat puha zsölyéit és kiment a tiroli jéghegyekbe küzdeni egy ideálért...

Valami szivembe nyilallik s ahogy odakapok, megdöbbenve veszem észre, hogy elvesztettem valamit...

Idegese félelemmel kutatom végig zsebeimet, feltűnik a kapitánynak is.

— Elveszett valamid?

Elakad a lélekzetem...

— Az óráim, a láncom egy amulettel... nem eshetett ki máshol, mint az utolsó leszálláson. Engedjen el érte kapitány ur! Becsületszavamra visszajövök!

A mosolygás nem tűnt el arcáról és mégis oly komolyan mondta:

— Én sokat hallottam a magyar becsületszóról. Nézd! Olyan mindegy, két vagy három foglyot viszek magammal. Kiváncsi vagyok a becsületszóra! Mehetsz!

★

Az amulettet megtaláltam. Rohanva siettem vissza...

Egy alpin kalap lengett a fehérségben és a távolból egy hang szállott felém:

— Evviva Itália!

Azután jön a borzasztó látvány! Ausztria lelketlenségének tükre...

Battistit felakasztják... A kötél elszakad... (Készakarva.) Kezdődik újból a procedura... A püribékek vigyorognak... Egynéhány Landesschutz

nyelvét öltögeti az áldozatra...

Battisti pedig szelíd vonásokkal, legcsekélyebb elváltozás nélkül függ a bitón, melyet a világosságért küzdő nemzetek szemében oltárrá szentelt a világ leg-sötétebb börtöne, a császári Ausztria...

Ifj. Papik Miksa.

Régi újságírók

Irtta: BAEDEKER

— Az emlékezések könyvéből —

Mikor (a hetvenes évek közepén) először fordultam meg a Pesti Naplónak a Barátok Terén levő »műhely«-ében s a barátságos szerkesztő bemutatott a munkatársainak, mingyárt engem — vidékről Pestre szakadt fiatalembert — meglepő tünetet kellett észrevennem. Azt, hogy ezt a sovén, hazafiasan ellenzéki és nemzeti ideálokért levülő újságot zsidók és egyéb nem-fajmagyarok írják és szerkesztik. Akkoriban ugyan még nem fajelméletet és fajvegyelemet, s az emberek sokkal türelmesebben viselkedtek egymásnak a származása és »miótaitléte« iránt mint mostan, mégis fel kellett tűnnie annak, hogy a legelőkelőbb magyar lapot Urváry szerkesztette (akinek az apját még Herrenröthernek hívták), a legtöbb vezércikkét egy dán családból eredett publicista, báró Kaas Ivor irta (akit a Fiume-kávéházban Uborkásznak becéztek), egyik rovatát a németnevű Günther Antal rózta össze (akiből később igazságügyminiszter sőt konjunkturai kuriai elnök lett), a másikat pedig Acsády Ignác csinálta, aki néhány évvel azelőtt még olyan Adler volt mint annak a rendje. Mondani se kell, hogy a lap még pár munkatársa — Fenyvessy Adolf és Sasvári Armin — is névváltoztatás útján jutott a magyaros hangzású nevéhez.

De hát lehetett-e csodálni ezt, mikor a főváros legismertebb vendéglőseit és kávéseit Gundelnek, Glücknek, Marchalnak, Steingassnernek, Privorszkynak, Kammernek, Wimmernek, Kommernek, Kurznak, stb. hívták! Schol egy magyar név, amelyre a peleskei notárius sétált... A váci-uccán végigmelve a legismertebb üzletek cégtábláin ilyen neveket olvastunk: Monaszterly, Kuzmik, Alter, Oberbauer, Kilian, Testory, Calderoni, stb. Nem, nem lehetett csodálni. Hiszen a nemzeti ügy leglelkesebb apostolairól is tudtuk, hogy csak rövid idő óta viselik magyar nevüket. Rákosi Jenőt azelőtt Kremsernek, Ipolyi Arnold püspököt, a »Magyar Mithológia« hallhatatlan íróját Stummernek, Irányi Dánielt, a legszélsőbb hazafias ellenzék vezérét Halbschuh-nak hívták, s a tudományosság főkorifeusai idegenhangzású neveket viseltek: Pulszky, Henszlmann, Hermann Ottó, Hampel, Heller, Pauer, Pauler, Wenzel, Römer és még ötvenen. Husz könyvkereskedő közül tizennyolcnak német volt a neve... Mégis különös volt, annak, aki még nem nem szokta, hogy épp azok küzdöttek leglelkesebben az ország nemzeti fejlődéséért, akik nem tekinthettek vissza kuruc multra és kacagányos ősökre. Hiszen Blahánának, akinek oly sok érdeme van a főváros lakosságának, németjeinek és zsidóinak a magyarosítása körül, a keresztlevelében ez a név olvasható: Reind Lujza. Csak később (ez igaz, hogy már kislány korában), amikor színpadra lépett, lett belőle Köles Lujza...

Legérdekesebb alakja volt a redakciónak kétségkívül Kaas Ivor báró, máskülönbben is kora közéletének egyik kiválósága. A »Kávészív«-Társaság már agonzált akkor — tagjai az azidőbeli ifjú Magyarországi irodalmi képviselői kezdtek »kinőni« a kávéházi keretből, nagyobbreszt megházasodtak és (akkor más idők voltak!) jó férjek, otthoni családapák lettek, néhányan (Hevesi Lajos és Dóczy) Bécsbe költöztek. Mégis beállított oda színházi vagy szerkesztői órák után néhány író, köztük Kaas Ivor is, akinek éles szipító hangja erősen kihangzott a többieknek halkabbszavú eszmeeseréből.

Katonatisztnak a fia volt (félvértől magyar, az anyja Ivánka-leány) s bankárnak készült, ami még az utókorban is csalogatóbb, ígéretesebb pálya. Néhány

a szertelenségeket szívesen bocsájtotta meg az olvasó azokért a költői képekért, amelyek írásainak színt, hangulatot és himporos bájt kölcsönöztek. Nem volt legkomolyabb újságírója a maga korának, de alighanem minden kollégája között, bár több valótlanágot állított mindegyiknél, ő volt a legjóhiszeműbb.

Maga se tehetett (s nem is tudott) róla, hogy néha önkéntelenül versekben irta a vezércikkeit, ütemes, ritmikus és egyenletesen hangzó sorokban, s megtörtént, hogy egyik-másik dörgedelmes írásában az első sortól a száznyolcvanadikig nem esett ki a taktusból. Mi egyszer nagy és szemetemeresztő bámulatára egy ilyen cikkelyét rövid verssorokba szedve (a szövegén egy betűt se változtatva) prezentáltuk neki, — ő csodálkozott a legjobban, hogy verseket irt anélkül hogy tudott volna róluk.

Nevetve mondotta:

— Méltó pendant-ja vagyok a Molière Jourdain mesterének. Az nem tudta, hogy prózában beszél, s én meg azt nem sejtettem, hogy verset írok.

Ez a vonása végigvonult egész pályáján, — mindig inkább volt poéta mint cikkíró, s bár egész életében és olthatatlan szenvedéllyel politizált, még se volt komoly érzéke a gyakorlati politikához. De a közönség akkor még szerette az idealizmust (a politikában is), és a dán báró közreműködése nagy értéket jelentett annak a lapnak, amely öt főmunkatársul megnyerhette. A szertelenségeit szívesen nézték el neki jellemének a tisztaságáért, s a tulzásait (amelyek sokszor valótlanággá torzultak) azokért a belső igazságokért, amelyek az emberi és emberséges lényét alkották. Az első egyike volt, akik Istóczy Győző kezdeményezésére (e jó ur 1875-ben bontott először antiszemita zászlót lefordítván Du Mesnil-Marigany zsidóellenes francia röpiratát) zickene-zackene-elveket vallottak, de Ivor báró ezeket is oly tónusban hangoztatta, hogy szenvedelmes kifakadásait a legérzékenyebb zsidó is képes volt megbocsájtani. Egy-redakción dolgozott sok esztendőig Acsády Ignáccal, a később híressé lett magyar történetíróval, aki a legérzékenyebb ember volt nem is az országban, de az egész világon, s mégse tudtak összeveszni ezen a kínos kérdésen. Negyedórakig vágták egymás fejéhez a legsúlyosabb argumentumokat, — mint két bokszoló hajnok hol egyik volt fölül hol a másik gázolt amazon, de azért közben mindig »édes Nácikám«-nak és »kedves Ivorkám«-nak szólították egymást, s végül nem egyszer karöltve hajadtak le az Athenaeum kopott lépcsőin, miközben Kaas Ivor valószínűleg azt gondolta:

— Bárcsak minden zsidó olyan volna mint ez az Acsády!

Emez pedig:

— Vajha minden antiszemita olyan kevésse lenne veszedelmes mint a dán báró!

Az ilyen vitatkozások alatt Urváry nagyokat nevetett (kevesen tudtak Budapesten olyan józúeket kagagni mint boldog korszakában a Pesti Napló szerkesztője) s azt mondta:

— Ha a zsidóknak esupa ilyen ellenségei lesznek, akkor egynek se görbül meg egyetlen hajszála.

De hát nem esupa ilyen ellenségeik voltak...

A barátságban is meg voltak Kaasnak a kedves szertelenségei. Márkus Istvánt például, Márkus Emma testvérbátyját, ezt a korán (már 1880-ban) meghalt ki-tűnő publicistát olyan féltékeny szeretettel szeretette mint Orelia Dezdemónát. Boldog volt, ha Márkus Pista

alig alakult meg a néppárt, amely már nem operált oly célzattal eszközökkel, sietett ahhoz csatlakozni. Nem illett ugyan sehogyse bele ebbe a pártba (egyáltalán nem volt pártbaváló ember), de azért jól érezte magát ottan, mert kedvére tombolhatta ki magát benne. Azon emberek közé tartozott, akik a rohanó évekkkel nem vénülnek, hanem fiatalodnak. Mentül öregebb lett, annál szélsőbb, radikálisabb, fiatalosabb és játékosabb lett a politikája, s míg a kortársai, mint akkoriban diákosan mondták *sedatus*-abbaká lettek idősebb korokban, ő abban az arányban frissült s lett nyugtalanabb, amelyben az évek elmúltak fölötté. Találón mondta valaki a pályája végén (1910-ben halt meg), hogy nála »a fiatalosság a szenilis tünet s az öregedés legláthatóbb jele«.

Szertelenségei és kíméletlen kirohanásai ellenére se sikerült soha igazándi ellenséget szerezni — csak Kecskeméthy Auréllal volt határozottan ellenséges viszonyban, de nem sokáig, mert e szintén jeles publicista negyedfél évtizeddel halt meg előbb mint ő. Ezt annak köszönhetette, hogy csak mint derék, kifogástalan jellemű és tisztakezü embert s mint pompás íróművészt vették komolyan, egyéb dolgai iránt elnéző volt mindenki. S mikor Rohonczy Gidának, a szintén úgrándozó, vérmes, elveket sutbadobó, állhatatlan, de jóhiszemű képviselőnek szemére vetették a kiszámíthatatlan politikáját, mosolyogva mondta:

— A Kaas Ivoré még olyanabb.

Talán azért hivatkozott éppen ő rá, mert családi kapcsolat állott fönn köztük, vőtársak voltak, — mindketten Lónyay-lányt vettek feleségül. Voltak persze, nevesek, nagyok, pártvezérek is, akik gyakrabban változtattak pártot mint Kaas, aki ezt igazában csak egyszer-kétszer tette, de ő abban a pártban is, amelyhez hű volt, folyton állhatatlankodott és elégedetlenkedett, mert nyugtalan szellem volt, nagyon is kitéve muló hatásoknak és percnyi benyomásoknak. Legkövetkezetesebbnek a Tisza Kálmán elleni gyűlöletében mutatkozott. Ha beszélt e »rettenetes ember«-ről, úgy tett, mintha éveket adna az életéből, ha a »házaja a megrontóját« megsemmisíthetné. De ha forradalom tör ki, Tiszát bírái elé állítják, és Kaas lett volna a vész-törvényszék elnöke, Tisza Kálmán bizonyos, hogy

természetes halállal halt volna meg. Rengeteg volt a vezércikkék száma, amelyekben e »szörnyeteg« ellen küzdött, s maradt róla egy mondása, amely méltó arra, hogy halhatatlan maradjon. Tiszát azzal védelmezték egyszer előtte, hogy »tisztakezü ember«.

Mire Kaas Ivor azt felelte:

— Igen, tiszta a keze, de nem tiszta a kézzszi-tása.

S ezzel igazat mondott. Tisza Kálmán oly hálás természet volt, hogy aki egyszer szolgálatot tett neki, azt nem tudta egykönnyen elejteni. S bizony Várady Gábort sokáig »tartotta« még azután is, hogy a rendjel-panamája kipattant, és Bokross Elekről nem tudta levenni a kezét akkor se, mikor a korrupt dolgai már köztudomásúak lettek. Azt hiszem, alapjában becsülte ezért Tiszát a vehemens vezércikkéző, mert hiszen azokat gyűlöljük legjobban, akiket becsülni vagyunk kénytelenek.

Tisza Kálmán, a »leghosszabb« miniszterek egyike tudvalegőleg másfél évtizedig volt kormányon s kemény próbára tette türelmetlen ellenségének a türelmét. Minden évben megpróbálta legalább négyszer, hogy ősszel, tavasszal, télen vagy nyáron megbukik Tisza. S mikor végre 1890-ben csakugyan elfogyta helyét a »bukott« miniszterelnök, Kaas Ivor diadalmasan mondta:

— Nem megmondtam előre?

Mire Beöthy Zsolt, aki sokat fordult meg Olaszországban, az ő szelid modorában a következőket mondotta:

— Van Itáliában egy ismerősöm, vérszegény, sápadt, fázékony ember, aki már szeptember végén kezd dideregni, s ilyenkor, bár még a szüreti idő is meszse van, azt szokta jósolni, hogy még e héten hó fog esni. A jóslat persze nem következik be, de mikor karácsony után lehull az első hó, dicsekedve szokta konstatálni: »Ugy-e, mondtam?« Így voltál te is a profúciáddal. A szeptember végére várt hó csak januárban jött, a hetvenes évek óta jóslott bukás csak most következett be. Olyanformán volt igazad mint az én fázékony olasz barátomnak.

Mindenki nevetett. Kaas Ivor is.

A költő és a hét grácia

Irta: Szász Márton

L

A Költő fiatal volt, alig néhány évvel túl a huszon. Ez még nem lett volna különösebb hiba, a nagyobb baj abban rejlett, hogy tehetséges volt, s ennek tudatában a fejébe vette, hogy az írásából fog megélni. Tehát — éhezett. Kinek kell ma vers? Az a három-négy vers, amit havonta, nagy kilincselések után, el tudott helyezni, fogpiszkálóra sem lett volna elég, nemhogy fogra. És a legnagyobb baj, amivel a sorsharag a tehetségen kívül megverte: beteg volt. Néha, az utóbbi időben mindgyakrabban, kínos üvöltés szakadozott ki a tüdejéből és a szegénysége dacára mindig tiszta zsebkendő karminfoltos let, ha az ajkához nyomta.

— Meg fogok halni — gondolta minden köhögési roham után a Költő, de a másik pillanatban már elfelejtette saját profúciáját és gyorsan megírt egy verset az Élet szépségeiről.

A tükör is megcsalta. Ugy mutatta meg a naponként ismétlődő változást az arcán, hogy a Költő azt hitte, az a halvány két piros folt a két oldalon az ifjúság színe. A szíve makrancoskodását, a pulzus estenkénti gyorsabb verését a tavasznak (ahogy ő írta: a Tavasznak), tulajdonította. Szegény Költő, egyike volt, mint a jó férj, akkor tudta meg, hogy baj van, ismerik önmagukat. És javíthatatlanul optimista volt.

A sajnálkozó pillantásokat észre sem vette. Olyan volt, mint a jó férj, akkor tudta meg, hogy baj van, amikor már mindenki tudja. Akkor sem akarta elhinni. De aki mondta, orvos. Neki jóbarátja, volt iskolatársa. A vizit az ucán folyct le, díjmentes volt, tehát érdeknélküli és őszinte.

— Te, Költő — biztatta az orvos — ezen feltétlenül segíteni kell, ha nem akard megfosztani az emberiséget világot megváltó szonettjeitől.

— Nem, nem — motyogta a Költő megdöbbenve — ezt nem akarom. Igazad van. Ezen segíteni kell.

— Levegő kell neked — mondta határozottan az orvos — még pedig ózondus hegyi levegő.

A Költő ábrándosan nézett a levegőbe. Villámgyorsan átvillant agyában eddigi élete, mely tele volt olyan ígéretekkel, amelyek idővel sorra levegővé váltak. De hegyi levegő, még hozzá ózondus?

— Honnan vegyem? — nyögte.

— Ott, ahol van — igazította utba a jóbarát — Davos, Tátra, Reichenberg egyformán jó. Sürgősen el kell utaznod.

A Költő vérszesen elcagagta magát. A nevetés vége csupa köhögéssé fajult.

— Rémes! — szörnyűkődött az orvos. — Még ma el kell menned.

Ezen már nem is nevetett. Lemondóan legyintett, aztán torz mosollyal nyult a zsebébe, kivette a pénztárcáját. Néhány zálogházi jegy volt az egész tartal-

lom. Azok is régen lejártak már, nem volt pénz megújítani őket.

— Ez az egész vagyoned? — hitetlenkedett az orvos.

— Ez. Volna ugyan még egy-két jó ingem és egy tucát zsebkendőm, amit zálogba tehetnék. De ez kevés, ugy-e?

Ebből a kérdésből is látni, mennyire praktikus, életrevaló ember a Költő. Szerencsére a jóbarát nem figyelt oda. Elgondolkodott. Nem a levegőbe, hanem a földre nézett. Oda, ahova a betegek kerültek, vagy kerülnek. De ez a kutatás nem elégítette ki. Hiszen azoktól, akik már a földbe kerültek, még egy orvos sem remélhet semmit. (Igaz, hogy a halottak sem az orvostól. Az is igaz, hogy azok, szegények, már az életben is hozzászoktak ehhez.) Inkább felnézett tehát. Szemeit — lelkének szigorú röntgensugarait — végighordozta a járókelőkön.

— Hm... — mondta vontatottan.

Ez a »hm« olyan jelentőségeltjes volt, hogy a Költőnek beleremegett a szíve. Minden volt ebben a rövid hangban. Ígélet. Megváltás. Élet. Az Ur mondhatta így ezt a szót, amikor körülhézett a Semmiben és nem talált semmit.

— Te, Költő — mosolygott az orvos — én megszerzem neked a gyógyuláshoz szükséges összeget.

A Költő le akart borulni a járda porába, hogy átölelje az orvos saruit. De az orvos egy erőlyes mozdulattal megakadályozta ezt a gyönyörű tervet. A Költő sirni akart, mire az orvos pofonokat ígért neki. Még egy spontán kitörni akaró hálastrófát is visszacsorított a fiuba. (Ez fájt a Költőnek a legjobban.)

— Ördögnek kell a hálád — pörölt az orvos. — Ne félj nem édom a pénzt. Van egy csomó asszony-páciensem. Hipochondrák. Ráérnek, tehát betegek. Ne, ne itéld el őket. Nem tehetnek róla. Százszázalékos gyermekei gyönyörű századunknak. A szívük azonban jó. Huszonnégy órán belül együtt van a pénz. Holnap délben nálad leszek. Csomagolj.

II.

A Költő csomagolt. A bőrönd ütött kopott jóság — nagy volt, a tartalom kevés. Néhány fehérnemű és a tucát zsebkendő. Szerencsére, a toll, tonta, pár iv popiros, meg a fogkefe némileg kitöltötték azt a hézagot, amely a bőröndből kiásított.

Az orvos, pontosan, mint a halál, (látszik, hogy szövetségese), a jelzett időben megjelent. Pénzt tett le az asztalra, sokat, annyit, hogy a Költő el sem tudta hinni, hogy ennyi pénz is lehet a világon.

— Mondtam ugy-e — kopácsolt az orvos az asztalon, mintha egy rossz tífót kopogna ki — kicsit boldogok, de a szívrők arany. Nesze, itt van egy jegyzék is, hét címmel. Ez a hét asszony adta össze a pénzt. Van azonban egy feltétel. Mindennap irsz

egy hálálkodó képeslapot, vagy ha jól esik, egy levelet. Mindennap másnak. Figyelmeztetlen, egyik írás sem különbözhet a másiktól, de azonos szövegének sem szabad lenniök. Hét barátnő ez a hét asszony, irigyek, féltékenyek egymásra, egy gyűszűnyi vitriolban fojtának meg egymást a legszivesebben. Különben is azt mondtam, te vagy a század költészetének a legnagyobb reménysége. Nehogy megcáfolj.

— Bizzad reám — mosolygott napoleoni göggel a Költő — felveszem én a versenyt, ha kell, egy terebélyes eperfával is, ha levelekről van szó.

III.

Az új élet izlett a Költőnek. A levegő pompas, tiszta mint a hegyi patak vize és éles, akár a kés. Étvágya akkora, mint egy szerkesztőségi papirkosárnak, folyton éhes volt és — ezt az egyet nehezen tudta elhinni és megszokni — volt pénze, hogy étvágyát kielégítse.

A levelekkel azonban baj volt. Egy darabig ugyan úgy ment minden, mint a jó óra. Minden levele tele volt szellemességgel, mely sziporkázott és robbant, akár egy rakéta-autó. Pontos könyvet vezetett erről a levelezésről, nehogy, isten ments, ismétlenül esetleg

Egy félhónap múlva kétségbeesve vette észre, hogy mindent meg írt már, amit egy banális levelezés során írni lehet. Kinlódott, facsarta az agyát, már-már öngyilkosságra gondolt — pedig azon a héten két kilót hizott — sőt ki is nézte azt a sziklát, ahonnan a mélybe fogja vetni magát.

A Véletlen, ez a vén bohém, segítségére jött. Választ kapott. Mintha összebeszéltek volna, mind a hét asszony írt.

Ez a levél és pénzeső alaposan meglocsolta a Költő szívében már-már kipusztuló hála-világot, amely hét vers formájában újra kinyitott. Hét vers, még hozzá hét szerelmes vers, csupa tűz és láng, csoda, hogy birta a papiros. Mindennap egy, mindig másnak és ajánlottan, nehogy — isten ments! — elvessen a rimcs csoda.

A hatás — egyenesen borzalmas volt. Tíz napon belül ott termelt mind a hét asszony. Hirtelen beteg jelentettek és sürgősen ózonra volt szükségük. Jöttek, repültek, egyik sem tudva a másiktól, egy-egy végrehajtó, behajtani a hála adóját a szerencsétlen Költőn.

A reggel érkező Elsőnek még örült — szép, barna asszony — a délután betoppanó Másodikat a pokolba kívánta s a Hetediket már úgy fogadta, mint az egyiptomiak a tizedik csapást.

Az élete az nem volt élet, hanem pokol. Rángatfák jobbra-balra, cipelték, etették, hálba vitték, (Ur-isten ki legyen az első, akivel táncoljon, hiszen minddel egyszerre nem lehet), esténként hét felöltöt cipelt, vigyázni, hogy valamennyire egyformán mosolyogjon, egyiknek se mondjon többet, mint a másiknak és mind, mind vallomást akart, szavakat és talán tetteket is és úgy vigyáztak egymásra, mint a jó testvérek. (A Költő úgy érezte, hogy sziszegnek, mint a kígyó, miközben mosolyukból, amit egymásra löveltek, csöpögött a méz).

Egy reggel, a szokott időben, a vendéglő terraszán ott volt a hét asszony és várták a Költőt. Am a Költő nem jött. A Költő, reggel korán, kiszökött a hegyekbe és ment busan, összetört lélekkel — pedig azon a héten ismét gyarapodott a testsúly két kilogrammal — nagy elkeseredéssel a kiszemelt szakadék felé.

Magasan állott már a nap, mire felért. Messziről szikrázott az ég kékje, kristályvízű patak gyors csobogása zenélt, hótakarta hegyóriások integettek vidáman feléje, a szomszédos hegyen két zergét látott közelebb bujni egymáshoz, lenni, a völgyben tehének lo-gelésztek, a csendbe helekongott a nyakukba kötött kolomp, valahol krumpliültető tót lányok éneke hallatszott fel — s a Költő ment meghalni.

A szakadék előtt óvatosan megállt. Mérlegelt. Mintha mélyebb volna, mint ahogyan elképzelte. No, mindegy, annál biztosabb lesz a vég.

Ijedten hőkölt vissza. Ugyanis, valaki a vállára tette a kezét.

— Mit akar itt? — kérdezte egy leányhang.

Megfordult. Egy a friss reggeli levegőtől pirosra festett arcú leány állott előtt, hegyászó cipőben, hátán hátizsákkal, kezében formás hegyászóbottal. A szeme kék volt, kacagó nefejeitkék, a haja fekete, mint az ében. A Költő egy gyors számadást végzett magában, összehasonlította a leányt az ő hét gráciájával. A végeredmény annyira lesújtó volt, hogy vadul neki indult a szakadéknak. A leány elkapta és úgy pöndörítette vissza, mint egy pelyhet.

IV.

Dél volt, mire leérték. A hét asszony még ott várt, a terraszon, izgatottan és értelmetlenül. A Költő ugyanis karonfogva jött a leánnyal. Akadt más látnivaló is. A Költő nyakkendője nem művészcsokorban feszült az ijedten hullámozó mellén, hanem úgy volt megkötve, mint minden más közönséges polgárnak. A kis, oly érdekes, pofaszakáll leborotválva s a bohémhaj helyett rendes frizura simult a koponyájára.

A Költő egyenesen a Gráciák felé tartott, megállt előttük, s mosolyogva, mint aki egy olyan hír birtokában van, ami a hölgyeket nagyon megörvendezteti, meghajolt:

— Hölgyeim — szólt — engedjék meg, hogy bemutatassam a menyasszonyomat.

Abélard és Heloise szerelme

Irta: Govorkovich János

A legmegegrázóbb szerelmi tragédia, ahol nem a középkori méregpohár, a gyilkos tör vagy a féltékeny vetélytárs merénylője vet gátat vagy véget a fiatalok boldogságának, kétségkívül a legendássá vált Abélard és Heloise történetében nyilvánul meg. Századok multak el azóta. A boldogtalan szerelmes párnak talán már a csontjai is elporladtak a párisi temetőben, de ez a fenomenális érzés túlélt a századokat, erőteljes hajtással nőtt ki azoknak a romjából, hogy felköltse az utókor csodálatát példájával a kétségbeesett szíveknek. A meleg szerelmesen verő szíveknek, akiknek a dobogását ez a sok száz év nem tudta megszüntetni.

A történet maga banális, nem különbözik a modern irodakísasszony vagy a munkáslegényétől. De miért is különböznék? Az őstört. . . a két nemet egymáshoz fűző zsarnoki erő nem változott. Gyökere lenyúlik ezer és millió év talajába, története az első élő szervezetnek, a monerák a protozók keletkezésének korszakába. Jelensége ezer és ezer változatban nyilvánul, a kor, a szokás, a körülmények vagy az események hatása alatt, de lényege mindig ugyanaz marad. »Es ist die alte Geschichte, doch bleibt sie ewig neu.« Ami örökéletűvé tette, nem a nagy tragédia, hanem a szereplők egyénisége.

A filiszterek, vagy a földművesek szerelmi érzése nem kevésbé intenzívek mint a nagy hőskő vagy a világhírű költőké. De igazán nagyvá csak azok a szerelmek válnak, ahol a szereplők vagy a krónikásai a szellemi óriások közé tartoznak, akik nemcsak neveket, de érzéseket is (a sajátjukat vagy a másokét) lángbetűkkel tudnak beírni az utókor emlékeztetőbe. Rómeó és Julia története, akiről különben senki sem bizonyította be, hogy éltek, kis intrikává porladt volna a nagy Shakespeare nélkül. Ép így semmisült volna meg Abélard és Heloise viszonyának a története, ha szereplőinek költői szelleme, átható írói művészete nem örökítették volna meg hátrahagyott leveleikben.

Ezek az elsárgult pergamentek, a klasszikus latin nyelv szépségének az aranyfogalatai kilencszáz év múlva gyémántként csillogó betűkkel ragyognak fölénk a történelemmá vált korból. Szellemük üde és friss maradt, bizonyításul a művészi szépség örökéletének.

Nemcsak Heloise ítélete tanuskodik Abélard rendkívüli szellemi nagyságáról, de az egykorú feljegyzések is bizonyítják, hogy ő korának kimagasló alakja volt, aki műveltségével, tudásával, filozófiai teóriájával üstökös számba ment. Persze az akkori kor fel fogásához hiven a teológia szűk határai között.

Természetes, hogy az elismerésen kívül féltékenységet, intrikákat és üldözést is eredményezett irodalmi működése. A harcosok korán kezdtek az *ecclesia militans* táborába sorakozni s a felebaráti szeretetet hirdető irigység tüzzel vassal irtotta az ellenfeleket. Magától értetődik, hogy a harc nem annyira a hírnévért, mint az anyagi érdekekért folyt és a legyőzött *Abelardnak* meg kellett elégednie a szellemi kincsekkel és a szerény kolostori élettel, ahol megint a testvérszerzetesek szellemi inferioritása lázadt fel ellene. De a kiváló emberéknél mindig küzdelem és üldözés volt a sorsuk.

Mindezeket csak egyéniségének jellemzésére hoztam fel, e tanulmány tulajdonképeni célja a halhatatlanná vált ember életének azt a jelenetét világítani meg, amely ezt a halhatatlanságot okozta: Heloisnak nagy szerelmét Abélard iránt. A nő szerelmét, amely mindenesetre költőibb, magasabb volt ebben az esetben, mint a férfié és amely ha valódi forrásból fakad, minden esetben értékesebb szokott lenni. Hogy a két szerelmes egymáshoz való viszonyát megérthessük, vessünk egy pillantást élettörténetükre.

Abélard már tudós hírneve tetőpontján állott, mikor megismerte Heloisét, akinek műveltsége szintén közsímet volt. Akkorában a tudós teológiai iskolát tartott fenn, ahol bölcseszettet, dialektikát tanított. Heloise, Fulbert kanonok unokahuga nagy előzetetet tanusított a tudományok iránt és az unokahugát hálványozó nagybácsi szívesen vette a fiatal tudós ajánlatát, hogy a leányt oktassa. Abélard emlékiratában nem titkolja, hogy a kanonok barátságát csak az unokahuga kedvéért kereste, akiehez eleitől kezdve hódító szándékkal közeledett. És a szándék lényes eredményt hozott: a szép férfi teljesen meghódította a széplelkű hölgyet. Visszaélve Fulbert vak bizalmával a fiatal pár fenéig üritette a gyönyör kelyhét és mikor a következmények beállottak, a férfi megszokta kedvesét, hogy a beteljesedés tartamára növényről helyezze el. Itt a leány fiugermeknek adott életet, akinek — különös dolog — levelezésükben semmi nyoma sincsen.

Abélard felkereste a kanonokot és részint az iránta való szánalomból, részint bosszujától való féltelmében teljes elégtételt kínált. Hailandó volt feleségül venni kedvesét azzal a feltétellel, hogy a házasság titokban maradjon, mert ártana a tudós hírnévnek. A nagybácsi ebbe beleegyezett, hogy bosszuját

annál könnyebben kitölthesse rajta. És most alkalma nyílt Heloisnak, hogy bebizonyítsa szerelme önzetlenségét, gondolkodásmódjának nemességét. Teljes erejével küzdött a házasság ellen, avval érvelve, hogy ez okvetlenül veszélyeztetné a tudós hírnevét. A hártatlan tisztelet, a túlzott nagybecsülés mindenképen biztosítani akarta kedvese jövőjét, amelynek nem akart utjába állni. Ez a minden egyéb érdeket megtagadó önteláldozás a fő jellemvonása a szerelmes leánynak. Annakra féltékeny a férfi dicsőségére, hogy ezért képes jövőjét lemondani. A férfi nem tágit és előttünk ismeretlen okokból kereszttül viszi akarátát. Az esküvőt megtartják: titokban, amint előre tervezték. A fiatal asszonyt zárdában helyezik el, ahol néha meglátogatva forró hévvel zárja karjaiba. Nem sokáig tart a boldogság, a bosszualló nagybácsi bérencsei egy éjjel behatolnak Abélard legénylakásába, lefogják őt és megfosztják férfiaságától. Ez a bestialis merénylet más irányba tereli a házastársak szerelmét és gazdag alapot szolgáltat a lélektani kutatásokra. Mind a két házasság kolostorba vonul és most azt kívánom megvilágítani, hogy az új állapot milyen hatásokat váltott ki egyik-egyik lelkében.

A férfit úgy alkotta a természet és tulajdonságai úgy fejlődtek életfeltételeinek hatása alatt, hogy létfontartásának legerősebb oszlopát csak vágyai támogatassák. A legtöbb érzésnek az indító oka az önzés. De különösen áll ez a szerelmeiről. Ez a szaporodás, a fajfenntartás céljait szolgálja és a két nem szerepe benne teljesen különböző. A szenvedő félre — az asszonyra — nehéz kötelességeket, gondokat, bajokat hárít, a cselekvő félnek, a férfinak csak az élvezet, az öröm jut ki belőle. A gondok ugyan őt sem kímélik meg a szerelmeiből kifolyó, a társadalom által szentesített berendezésnél, a családalapításnál és gyermeknevelésnél, de ezek már a szerelem következményei és tárgyalásuk más fejezetbe tartozik. Maga az érzés, ha ment a kísérő fájdalmas jelenségektől, amilyenek a féltékenység, a válás vagy egyéb az egyesülést megnehezítő körülmény, a férfi számára időleges boldogságot jelent. Ami nem zárja ki, hogy az időleges az ismétlődés által ne legyen folytonossá.

A nemi vágyak születnek és halnak a férfiban. Lobbanásuk hirtelen, kitörésük robbanó, elmúlásuk időleges. Az elhaló sóhaj tápot ad az újonnan születendő vágyaknak és ezek a hullámszerűen keletkező és elmúló testi vágyak, mint minden egyéb élettani jelenség szoros összefüggésben vannak a lelki élettel. Így lesz belőlük mély átható érzelmek, amely eredetük fontosságánál fogva lényeges tényezővé válik az ember életében. De az okok megszűnésével megszűnik az állapot is. Az érzés intenzivitása elhalványul, a minden időkben legerősebb kapocs meglazul, a költők által ismétített titkos hatalom eltörpül a férfi lelkében, ha kikapad tápláló forrása a nemi ösztön. A lélekben dúló izgalmak lecsillapulnak, ha nem tüzelik a testi vágyak. A nehezebben hozzáférhető női lélekben mélyebbek a visszamaradt nyomok. A férfinnál a homoktalajban eltűnnek a lezajlott vihar után.

Az öregség kísérő jelensége a nyugodtság: a bűntelenség okozója a vágytalanság. Ha megsemmisítjük a vágyak testi fészket, terméketlen lesz a lélek, ki hal a lelkesedő bámulat, a nemi szép érzék, a megértés a másik lelkében dúló forradalom iránt. A legerőteljesebb életfunkciót mások váltják fel: az ember elhízik, a kéjence szentté válik. Ez a természetes állapot következett be Abélardnál a rajta perfid módon elkövetett operáció után.

Vizsgálva lelkiállapotát, más szempontokat fedezünk fel nála a magamegítésnél, mint azelőtt. A férfi, aki csak a legnagyobb kockázatok által tudja elérni boldogságát, most amikor a réá járuló veszedelmek kialakították tragédiáját, a józan ész bonckésével tárja fel multjának belsejét. Megállapítja, hogy üdvössége elérését célzó minden lépése helytelen, az elért eredmény, az életét kitöltő nagy érzés bűn volt. Vizsgáló elméje felismeri az árulást, amit a benne vakon bízó kanonok barátsága ellen elkövetett és bűnbánatát a vallás palástjába burkolva, nemcsak belenyugszik a büntetésbe, hanem boldog, hogy azt még itt a földön elérte, mert mint mondja: Isten nem büntet kétszer és így a földi büntetés megment a túlvilági bűnhődéstől. A bosszualló kanonok ellen nem lázad, megcsönkítéséért még hálával tartozik, mert ez a műtét az erkölcs utjára térítette. Emellett nem jutott abba a kényszerhelyzetbe, hogy ezt az üdvösséget mint egy más szent ember öncönkítés által érje el: innen a háláérzet a vérengző kéz iránt, amely a »jó utra térítette.«

Igy vált nála a tehetetlenség a szent élet szülőanyjává, igazolva a fent kimondott tételt. Amíg a szerelmi viszony tartott, elhanyagolta tanulmányait, tanítványait. A tudomány mellékessé vált számára, a hírnév elhalványodott a mindent tulrágyogó ideál mellett. Most ez az ideál eltörpült, összezsugorodott, a testi gyönyör lehetetlensége helyét adott szervezete ürességében a filozofálásnak, a vallási rajongásnak. Ezeknek egyik céljával tüzte ki Heloise jobb utra térítését, a vágytűzelt aszonyi testnek kenetteljes szavakkal való leltetését, a lényeg szerelmének legyőzését, testi

gyönyörökét megosztó társának Krisztussal való eljegyzését. Hogy ezek az érzések mennyire tudták pótolni az — akkor már apát — özvegyi ágyában az elvesztett férjet, azt majd a következőből látjuk meg.

Hogy a ráerőszakolt kolostori önmegtartóztatás, a kényszer-szüesség bilincsei milyen sebeket suroltak a szerencsétlen apátú lelkén, legjobban kitűnik Heloisnek volt férjéhez intézett egyik leveléből, amelyből az alább következő sorokat idézem. Ez a levél a stílus szépsége, a benne éző olthatlan szerelmi vágy megnyilvánulása által a mindenkor szerelmes levelek között remekmű. Pényes bizonyítéka a lassan keletkező női szerelem áthatóságának a férfi feletlenségével és csapodárságával szemben.

»En szerelmem — írja Heloise — te jól tudod, és tudja mindenki más, hogy mit vesztettem te benned. Te tudod, hogy a sajnálatos csapás, amelynek te a méltatlan és közismert árulás által áldozata lettél, elzárta engem és egyidejűleg tégedet a világtól és ami az én hasonlíthatatlanul nagyobb fájdalmamat okozza, ez nem az elvesztésednek a módja, hanem maga a veszteség. Minél erősebbek a szenvedéseim okai, annál erősebbnek kell a vigasztalás módjának lennie. A mennyiben te vagy egyedül a szenvedéseimnek a tárgya, egyedül csak te lehetsz a vigasztalóm. Szomorúságomnak egyetlen oka csakis te vagy és így nem lehet senki más, mint tenmagad, aki visszaadhatod az örömet, aki könnyebbülést nyújthatsz. Te vagy az egyedüli, akinek ez sürgős kötelessége, hiszen minden akaratodat vakon teljesítettem, annyira, hogy nem tudván veled szemben a legcsekélyebb ellentállást tanusítani, volt bátorságom egyetlen szavadra a vesztembe rohanni. Sőt többet tettem, különös dolog! Szerelmem deliriumba ment át: ami hevénnek egyetlen tárgya volt, azt áldozta fel a visszatérés minden reménye nélkül; parancsodra mást köntöst és szívet cseréltem, bebizonyítandó, hogy te voltál az ura a szívemnek, a testemnek. Soha, tanum réá az isten, nem kerestem benned mást, mint tenmagadat, egyedül te voltál és nem a javaid, akit szerettem. Nem gondoltam házassági feltételekre, sem ártományokra, sem élvezetekre vagy személyes akaratomra. Csak a te vágyaid voltak, amelyeket ki akartam elégiteni. Bár a feleség fogalma szentebb és erősebb, jobban szerettem a szeretőd lenni, vagy hadd mondjam ki: az ágyasod, a kéjnőd, remélve, hogy minél jobban megálázom magamat előtéd, annál több jogot biztosítok magamnak a kegyelmedre és kevesebb gátat vetek lángelmed dicsőségés fényé elé.«

»Isten a felséges, a világ ura a tanum, ha méltónak tartott volna a tiszteletre, hogy vele egyesüljek, biztosítva részemre a világegyetem örök birtokát, az ágyasod szerepe veled kedvesebb és nemesebb lett volna nekem mint a királynőé vele: mert nem a gazdagság és a hatalom — a szerencse következményei: a nagyság az értelem jutalma.«

»Gazdag embert választani férfijul szegényebb helyett annyit jelent, mint eladni magát, a férj rangjának az előnyeit keresni és nem a férjet magát. Bizonyos, hogy a nő akit ilyen kívánság vezet a házasságba, inkább érdemli, hogy megfizessék, minthogy szeressék; mert világos, hogy a vagyonhoz csatlakozott, nem a személyhez és csak az alkalomra várt, hogy minél gazdagabb férfi részére prostituálhassa magát.«

Itt idézi a tudós *Aspasia* kijelentését *Xenophonnal* szemben:

»Abban a pillanatban, amikor megállapítjátok, hogy ki a legkiválóbb férfi a földön és a légszeretreméltóbb asszony, ne legyen nagyobb beosvágyatok mint a boldogság, a legfőbb boldogság — a legjobb asszonyi férjének és a legjobb férfi feleségének lenni.«

»Szent tévedés az olyan, boldog csalódás, ahol a tökéletes rokonszenv kaposa tartja össze a házasság sértetlenségét — nem annyira a testi megtagadás, mint a lélek számérme által.«

»De amit más asszonyok a tévedése mutat meg, azt nekem a legtisztább igazság mutatta: valóban amit egyedül ők gondoltak a férjeikről, azt az egész világ gondolta rólad: mit mondom? úgy tudta rólad mint én magam, hogy az én szerelmem számodra annál igazabb volt, minél távolabb állott a tévedéstől. Volt-e valaha király vagy bölcs, akinek a hírneve hasonló volt a tiedhez? Milyen tartomány, milyen város, milyen falu nem izgult a vágytól, hogy téged lásson?... Melyik férjes nő, melyik leány nem lángolt érted távollétedben és nem hevült a látásodra? Melyik hercegnő, melyik királynő nem irigylte gyönyörömet és ágyamat?«

»Benned meg volt a képesség mindennek felett az összes asszonyok szívét meghódítani: a költő tehetsége és az énekesé, nem tudom, hogy volt-e valaha bölcsész, akiben ezek ilyen mértékben meg lettek volna. Ennek a tehetségnek köszönhető, hogy elhagyva bölcsészeti gyakorlataidat, annyi verset alkottál és annyi szerelmi dalt, amelyeket hasonlíthatlan bájuk, költészetük és zenéjük kedvéért mindenütt ismételték és neved szüntelenül ott lebegett az egész világ ajkán, maga a melódia kedvessége elég volt, hogy az ismeretlenek sem felejtenek el soha. Leginkább ez töltötte érted sóhajokkal az asszonyok szívét.«

»Es így tovább. Lehet-e elképzelni forróbb szerelmét, sorvasztóbb vágyat, mint a melyek Heloise szívét betöltötték? A bámulat szerelmesének kvalitásai iránt talzába viszik lelkesedését, a szokatlan tömjénezés a

melyben talán férfinak asszony részéről még sohasem volt része, azt bizonyítják, hogy a keblét dagasztó szenvedelem mély, kitörölhetetlen nyomokat hagyott életében és nem csoda, ha az azt hevítő láng még a síron túl is fellobog. Ez az örök szerelem a nő privilégiuma, a hűség megtestesülése. Ennyi önfeláldozásra még férfi szerelmében sem volt példa, ilyen hatalmas érzésre csak asszony képes. Azok közül is csak néhány kiváló, akikben mérhetetlen szenvedelmük hagyományossá vált, fogalommá. Ezt a fogalmat megörökítette és legméltóbban képviseli a köztük legnagyobb: *Helöise*.

Mennyire eltörpül e példa mellett Abélard önző, kéjhajhászó ösztöne, amely nyomát veszti a lélekben akkor, amikor a testi vágyak megszüntnek. A testi élvezet értéklése meg van Helöisnál is, de ennek a forrása a lelki gyönyörűségből fakad, akármennyire hajtják a vágyak a szerető férfi ölébe, a főcél mégis a lelki rokonság kimélyítése a testek egyesülésénél. A test áldozatul dobása az imádott lélek tisztelésére. Helöise szerelme a lelkesedésnek, az elragadtatásnak, az átszellemültségnek kiapadhatatlan forrása, amelyet nem tudott megsemmisíteni zárdai aszketizmus, az elfásult férfi tartózkodásra intő bigottsága.

Meg vagyok róla győződve, hogy Helöise akkor hozta szerelmének a legnagyobb áldozatot, amikor volt férje intéseinek engedve, látszólag előlte érzelmeit, hogy azokat vallásos gyakorlatokkal és elmélkedésekkel pótolja, és az ilyen tárgyú levelezést csak azért folytatta, hogy ne legyen kénytelen a szellemi érintkezést teljesen nélkülözni.

Ha párhuzamot vonunk a két ember érzelmi világa között, rokonszenvünk mindenestre az asszony felé hajlik. Az ő szerelméből örök élet sugárzik felénk a legnemesebb érzelmenek soha el nem homályosuló glóriójára, Abélard megszenesedett úszkeivel szemben. Érti ezt ő maga is, amikor szelid szemrehányással tartja Abélard elé tűnő hajlandóságának a tükrét.

»Ah! téged inkább a bujaság kapcsolt hozzám, mint a gyengédség. Inkább az érzékek heve, mint a szerelem, azért mikor kialudtak a vágyaid, eltűntek velem a belőlük keletkezett jelenségek.»

»Ez a feltevés barátom nem tőlem származik — teszi hozzá, hogy némileg enyhítse a vádat — ez a tömeg véleménye, nem egyéni, hanem általános

gondolkodás, nem az én külön érzésem, de az egész világ eszméje. Adná isten, hogy az enyém volna és hogy szerelmed védőkre találna, akiknek a mentségeik enyhíthetnék fájdalmamat. Adná isten, hogy el tudnám képzelni az okokat, amelyek téged mentetve egyszer mind a te alázatos szolgálónád(!) igazolására szolgálának.»

»Es hogy mennyire helyes fent kimondott véleményem a szerelmes asszony áldozatkészségét illetően, a ki nemes lemondásában mindenre képes, hogy multjának legalább emlékeit, boldogságának a romjait megőrizze, legjobban bizonyítja a következő pár mondat, amelyekben könyörgve kéri volt férjét, hogy ne vonja meg tőle az egyetlen vigaszt szerelmi nélkülözésében: a szellemi érintkezést. Ez a könyörgés a mélyen sebző szív feljajdulása pár csepp gyógyító balszamért. Azt hiszem, hogy legméltóbban fejezem be ezt a tanulmányt, ha Helöise örökszép stílusának a keretéből idézem ezt a pár mondatot.

»Mikor együtt élveztem veled a testi gyönyöröket, kérdezték tőlem, hogy a szerelem hívását követem-e, vagy az élvezetét? Most láthatni, hogy milyen érzést követtem kezdettől fogva. Engedve akaratomnak sikerült magamtól megvonni minden élvezetet, nem tartottam meg magamból semmit — semmit, csak azt a jogot, hogy teljesen a tied legyek. Milyen igazságtalanság tőled, ha annak, aki a legtöbbet érdemelne, a legkevesebbet sem adod meg, teljesen megtagadsz tőle mindent, mikor olyan keveset kér és olyan egyszerű dolgot.»

»Annak a nevében, akinek magadat szentelted, az istennek nevében kérlek, ne vond meg tőlem jelenlétedet, amennyire ez csak lehetséges, és küldj néha pár sorban vigasztalást, ha ezt nem teszed meg az én kedvemért, tedd meg azért, hogy új erőt merítve közleményeiből, több buzgalmat tanusithassak az isten szolgálatában. Valamikor ha sovárgó kívánságaid a világi kéjre ösztönöztek, minduntalan felkerestél leveleiddel és verseid szüntelen a tömeg ajkaira adták Helöisod nevét; nevémtől viszhangzottak a terek, a lakóhelyek. Mennyire jobb volna most az isten szerelmére izgatni azt, akit akkor a szerelmem élvezetére izgattál. Még egyszer könyörgök, mérlegeld amit látsz, vedd figyelembe kérésemet és befejezem ezt a hosszú levelet egy szóval: Isten veled, Mindenem.»

(1806—1880) — egyszer megmutatta Dumasnak egy ily cikk kefelevonátát Victor Hugonak a sajátkezü változtatásaival.

Ekkor így szólott Dumas Hugo-hoz:
— Hogyan? Ön korrigálja a cikkeket, amelyeket Cassagnac ir ellenem?

— Csak azért — felelte Hugo bátran, — hogy enyhítem őket.

Am Dumas-nak arról kellett meggyőződnie, hogy illusztris író társa nem enyhítette, hanem szigorította a Cassagnac kritikáit. Mégis, Dumas hű maradt magához, s azontul is irigység nélkül szemlélte a »barátja« diadalait. Dumas tudnillik mérhetetlenül hű volt (talán Hugo-nál is hűbb), de egy cseppet se volt irigy.

Li-Hung-Tsang

(1823—1901)

azok közé a kínai államférfiak közé tartozott, akik elsőnek akarták megnyitni ázsiai hazájukat az európai civilizációnak, de azért sok tekintetben telivér kínai maradt, fájának minden ósrégi tulajdonságával, amint azt az alábbi kis történet is bizonyítja.

A híres ázsiai státuszférfi igaz barátságban élt a nem kevésbé híres Gordonnal (1833—1885), nagy tisztelője volt, s őszintén busult, mikor ez a hős katona és felfedező Szudánban a mahdi hadserege elleni harcban elesett. Li-Hung-Tsang kegyelettel őrizte barátjának az emlékét, s mikor egy európai utja alkalmával Londonban is megfordult, fölkereste az ott eltemetett vitéz tábornok sírját, s arra hatalmas koszorút helyezett. Az elhunytak egy közeli rokonát, Mr. B. Gordont annyira meghatotta ez a baráti kegyelet, hogy hálából kedveskedni óhajtott valamivel az akkor már öreg kínai diplomatának. Elküldte hát a kedvenc kutyáját, fájának egy ritka példányát, egy Bull-Terrier-t, mely már nem egy alkalommal szerzett díjakat, érmekeket és kitüntetések a gazdájának. Nemsokára megjött a sárga politikus köszönőirata, amely így hangzott:

— Kedves jó Gordon, amikor Önnek a pompás kutya elküldéséért hálás köszönetet mondok, egyszer mind értesítem, hogy én magam már hosszabb idő óta nem eszem kutyahúst, de az Ön kedves ajándéka, amelyet kíséretem tagjainak átengedtem, azoknak igen jól ízlett, s arról biztosítottak engem, hogy régen ebédelték oly jól, mint amikor az ön kutyáját tállaltak föl nekik. Már most bátor vagyok azt kérdezni, hogy nem lehetne-e időnkint — természetesen illő áron — olyan állatokhoz jutni, amelyek hasonló jó peccenyét szolgáltatnak? Nagyon lekötelezne, ha szíves volna e kérdésemre válaszolni s velem a föltételeket tudatni. Az ön tisztelő Li-je.

Mr. B. Gordon igen udvarias férfi volt, de ezt a levelet válasz nélkül hagyta.

Náday Ferenc

(1840—1909)

egyike volt a régi pesti Nemzeti Színház legkiválóbb tagjainak, akinek nem egy apróság örzi meg az emlékét. Itt következik egy, amely tudunkkal még nem jelent meg sehol.

A budapesti Nemzeti Színházban (és természetesen másutt is) játszották régebben egy igen elmés kis vígjátékot; ha jól emlékszünk, a címe így hangzott: *Ha te úgy, én is úgy*. Nádaynak, ennek a feledhetetlen finom művésznek igen rokonszenves és szellemes szerepe volt benne. Olyan pompásan, természetesen és lebilincselő módon beszélt abban az időben még csak a Színház másik nagy Ference, a genialis Halmi (1850—1881) tudott. Nos, Nádaynak példálódzó célzatossággal, hogy a női protagonistáját megleckéztesse, mesét kellett elcsevegni, amely több szakaszból állott, s ezek mindegyike ezzel a refrénnel végződött: »Igy történt ez Szévíllában, a gesztenyék hazájában«. Minden szakaszvénél fölhangzott a közönség elismerő tapsa, amellyel az a művészi előadásnak behódolt. Csak egyszer történt, hogy e refrént nem a szokásos tapsvihar, hanem a publikum harsogó kacagása követte. A jeles művész ugyanis, mikor egy szakasz végére ért, a végsort véletlenül eltévesztette s ekképpen mondta: »Igy történt ez Szévíllában, a borbélyok hazájában«.

Percekig tartott, amíg a közönség helyrejtött a derűtlenségéből, a művész pedig az ijedségéből, s az előadást folytatni lehetett. A nyelvbottlást maga Náday azzal magyarázta később a Kammonban, hogy előtte való estén az operában a *Szévíllai Borbélyt* hallgatta végig, amelyben szép felesége Widmár Katalin énekelte bájosan Rozina szerepét, s valószínűleg akaratlanul is órá gondolt, mikor a mesét előadta. A gesztenye helyett így került borbély a mese szövegébe.

Történelem apró történetekben

Napoleon Bonaparte

(1769—1821)

tele volt apró hibákkal és nagy vonásokkal. Álljon itt egy ez utóbbiak közül.

Egy lovashírnöknek (vadásznak) az volt a megbízatása, hogy a tábornoknak Milanóból igen fontos sürgönyöket vigyen Montebello-ba. Megérkezésekor Bonaparte épp vadászatra indult, a vadász átadta az iratokat neki s a választát kérte. Napoleon azt nyomban megszerkesztette, átadta neki és sürgette:

— Most pedig vissza! Azonnal! Sietve!

— Magam is ezt szeretném, tábornok ur, — felelte a hírnök, — de, fájdalom, nincs lovam; olyan gyorsan vágtattam rajta, hogy mire ideértem, holtan rogyott össze alattam.

A tábornok nyugodtan felelte:

— Hacsak a lovad hiányzik, fogd az enyémet!

És rámutatott a pompás állatra, amely már föl-kantározva várt Bonaparte-ra.

A vadász szabadkozott, s a paripát nagyon is nemesnek, előkelőnek találta a maga szerény személye számára.

— Sose busulj, bajtárs, — nyugtatta meg a kételkedőt a franciák leendő császára, — nincsen semmi, ami tuljó vagy tulszép egy derék francia harcos részére.

S az egyszerű katona a Napoleon pompás lován tette meg az utat visszafelé Milanóba.

Aumale herceg

(1822—1897)

Lajos Pülöp királynak negyedik és legkiválóbb fia, jeles tábornok és becsült történetíró, igen kellemes társalgó és elég demokratikus érzésű férfiú volt, aki szerencsésének tartotta, hogy tagja lehetett a husz tagból álló *Diner Bixio*-nak, annak a nagyobb részét írókból, művészekből és akadémikusokból álló társaságnak, amely havonként a Café Anglais-ban ebédelt és szellemesen csevegett.

A hazáját, bár nem sok kifátása volt, hogy apja trónját valaha elfoglalhassa, nagyon szerette és Sedan után így szól Jules Claretie-hoz (1840—1913), az ismert íróhoz s a Théâtre Français igazgatójához, akivel Brüsszelben közvetlenül az összeomlás után találkozott:

— Nem, nem szabad Franciaország sorsa fölött kétségbeesnünk. Bizzunk a jövőjében a tegnapi tragikus nap ellenére is! Ez az ország megint összeszedi magát. Hogy volna szabad kételkednünk egy nép jövőjében, amely ily *multra* tekinthet vissza! Amely megcsinálta 89-et, megcsinálta 1830-at, és amely —

nos, mért ne mondanám meg nyíltan? — megcsinálta 1848-at!

Penséges mondása a detronizált király fiának, akinek apját a nép akarata 1848-ban fosztotta meg a trónjától!

Madame Sophie Gay

(1776—1852)

francia író, egy még jelentékenyebb írónőnek: Delphine Gay-Madame Émile de Girardin-nek az anyja, nemcsak érdekes regényeket írt, de — úgy látszik — érdekes regényeket is élt át. Erre enged legalább következtetni az a kis történet, amelyet Alexandre Dumas (és pedig az ifjabb, a szavahihetőbb) beszél el róla:

Társaságban, sokaknak füle hallatára, ezzel a kérdéssel fordult a jeles írónő egy katonatiszthez:

— Hogy merészelte ön azt állítani rólam, hogy a szeretője voltam?

A katonatiszt nem minden zavar nélkül felelte:

— A dolog így történt, asszonyom. Együtt ebédeltünk katonatisztek mintegy huszan. A jobb szomszédom azzal dicsekedett, hogy a kedvese volt önnek, a balszomszédom is az ön kegyeivel dicsekedett; akik szemben ültek velem, szintén hasonló jókat emlegettek, s mindazok, akik az asztalnál helyet foglaltak, a szeretőinek vallották magukat. Mikor aztán kérdőleg tekintettek rám, s nekem is nyilatkoznom kellett, azt a hibát követtem el, hogy én is a kegyeivel hencsegttem, bár azokat nagy sajnálatomra sohasem élveztem. Tudja, az ember nem szeret kivétel lenni. Nincs egyéb hátra, mint hogy bocsánatot kérjek...

A hölgy megbocsájtott. Azt bocsájtotta-e meg, hogy a szerelmével dicsekedett a katonatiszt, vagy azt, hogy nem volt a szeretője, nem tudta meg senki. Mert a női szív kifürkészhetetlen.

Victor Hugó

(1801—1885)

Antoine de Goetheig sokan állapították meg, hogy senki se nagy a komornyikja előtt. S bizony nem jó igen közel jönni az u. n. nagyemberekhez, mert közelről bizony sokkal kisebbnek látszanak, mint területi vagy időbeli távolságból. Ez a nagy francia költő se nyer, ha közelről szemléljük, s kiderül róla, hogy nem szívesen látta a költőtársai sikereit s irigykedett rájuk. Különösen az idősb Dumas színpadi diadalai nem hagyták aludni, pedig az övéi talán még intenzívebbek voltak. Annak idején köztudomású volt, hogy Hugo a *Journal des Débats*-ba lerántó cikkeket írt Dumas ellen. E cikkek írója — Granier de Cassagnac

BUTOR nagy választékban csakis jöminőségben

ÉDER KÁLMÁN

Subotica, Vilianova 40. Pravni fakultétal szemben, Sarok ház

Jön az esperes!...

A zömök plébános arca lila lett a felindulástól: Ilyen pechem is csak nekem van! Hallatlan!

A baktér épen most sugta meg neki — hogy a vonatnak tizenöt perc késése lesz.

A jegyzőnek se tetszett a dolog: mert mindig, sugdosol, mintha az egész világ egy gyóntatószék lenne!

Persze a segédjegyzőnek bele kell szólni az ilyen esetekbe: ez is egy lehetséges eset!... uraim: az élet kiszámíthatatlan!

Nem úgy, mint a fűszerszámla, például — mondta jelentősen Baron bácsi a falu nagykereskedője.

A segédjegyző nagyot nyelt.

A plébános is lecsúszott nézett rá: a te filozófiád! Nem értem, hogy egy segédjegyző hogy mer filozofálni. Az én koromban a segédjegyző hallgatott.

Hát — kezdett rá a jegyző — igaz, hogy mindenbe beledugja az orrát, oda is, ahova nem kellene, de te plébános ur szintén nem szereted, ha az ember ki mondja azt, ami a szívében fekszik!

Baron bácsi, mint aki mindig biztos a dolgában, egyszerűen elejtette a további vitának: az Ördögbe!

A plébános arca megenyhült az ördög szóra... az ördög ugyan kellemetlen mindenkinek a plébános uron kívül, de a szóban levő ördög, az mindnyájunknak kellemes bizsergést okoz a gerincében...

He-he, dörzsölgette a kezét a segédjegyző — ez a leghelyesebb megoldás: az Ördög! Tizenöt perc a várakozásból — az sok. De hiszen arra való az Ördög, hogy a várakozást megkönnyítse... és arcán jóleső fintor kanyargott — a meleg vendéglői szoba ígérete, ahol az ördög: a korcsmáros, jóképű, mosolygó Ördög — igen kívánatos cimborá.

Persze, hogy ilyen hideg őszi napon megint csak felöltözött van rajtam — zsörtölődött a plébános.

Jó, jó, értelek! — sunyított az apró szemével a jegyző... hát csak menjünk.

Amint beléptek a korcsmába, az egyik asztalnál kit látnak? Ki volna más, mint a vadászsapkás kántor!

Te ördög cimborája, te! — kezdte el a plébános. Persze te nem várhatasz velem és a többi urakkal kint az állomáson. Te született különvélemény, te. Más plébános már kitekerte volna a nyakadat! De úgy kell nekem, miért vagyok olyan gyenge!

A kántor letette a poharat: te már korán reggel megiszod a magadét, amíg én fájó torokkal énekelek. Aztán ha az ember így, estefelé egy kicsit magára gondol — akkor ez — különvélemény. Nem lesz neked ilyen kántorod soha! Mert én — a szemem könnyes fényben uszott, hiszen az Ördög bora nem utolsó a világon, a legerősebb embert is megpuhítja egy bizonyos számú pohár után — én vagyok a gyenge. Itt maradtam ebben a semmi faluban, én: aki a bazilikában énekelt... és most te tiporsz rajtam... te, aki mindig hamisan énekelsz.

Baron bácsi itt közbeszólt: mikor énekelt a kánpán tisztán?

He-he, nevetett a társaság... így jár a férfi, ha szoknya van rajta!

Látod Baron, ilyenek vagytok, szólt a plébános... ti kiaháztok felekezeti türelmetlenségről — ti: akik még a mi urunk Jézus Krisztust is megfeszítettétek!

A kántor felzokogott: még az sem szenvedett többet, mint én te melletted. A te mártírod vagytok. Utamba álltal, ittfőtál!

A korcsmáros hozta a kis kancsóban a sárga, villódzó bort — itt a biblia is... két csomag vadonatúj kártyát tett az asztalra...

A jegyző áhitattal simogatta a friss, tiszta lapokat... és már osztott is... Emil, te kimaradsz, szólt a segédjegyzőnek...

Emil kinézett az alkonyodó délutánba... A korcsmában pillanatnyi csend támadt. Mintha ez a csend is őt gyászolná: Emilt, aki ezek között a nagy urak között mindig kimarad a játszából... akinek a fűszerszámlája soha sincs rendben, pedig mi van azon a számlán?... öt deka számlát, meg megint és így tovább... annál kevesebb... minél többször meghívják valahova vacsorára... bizony, nincs senkinek olyan borsos vacsorája, mint neki. A segédjegyzői hivatal gyengén fűszerez... borsos ez a világ! Azért is filozofál annyit... bezzeg ezek az urak nem ismerik: a gondolkodom — tehát vagyok! — Ők inkább vagyunk: esznek, isznak. Mig ő: Emil — gondolkodik, tehát: nincs!?

Tenni kellene valamit! Itt valami nincs rendben! De ki tegyen?... Ki tudná felemelni, megváltani ezt a világot? Ezt a világot, amelyből ő mindig kimarad!

Ulj le már — szólt a jegyző a plébánosnak.

Ugyan ulj le — mondta Baron bácsi is — hiszen azért tudjuk, hogy derék férfi vagy.

Te meg ne vágj olyan savanyu képet, mintha ece-tet itál volna, osztott a jegyző a kántornak.

Mérget itat velem az én papom és szomorú szemével könnyesen nézett a plébánosra.

Ugyan ne izélj már — nézett az vissza... nem az énekeddel van baj, hanem a torkoddal.

A tanító lenyelt valamit a megszidott torkán, talán a könnyeit, amiket megsimogatott ez a kis elismerés — az énekeről...

Apukám!... — két gyönyörű leány jött be kacagva... a Baron bácsi szép leányai...

— No, mi az? — gyerekek!... Baronnak csillogott a két fekete szeme a büszkeségtől...

Kimegyünk az állomásra egy kis világot látni... látha lesz valami érdekes a vonaton... Ördög ur mondta, hogy itt vagy és nem az állomáson, majd megvárunk ott!

Jó lesz kicsikéim... ha jelez a vonat, szalajtsátok ide a baktér, vagy egy gyereket, hogy idejében ott legyünk. A jó Isten tudja hol, merre jár még!

A leányok kacagva elmentek...

Szegény kicsikéim... — sóhajtott Baron — naponta egy vonat érkezése: ez a világ üzenete nekik!

Hej, sóhajtott Emil is... de a jegyző egy nézéssel elhallgattatta...

Igazad van öcsém, hívott ki a kántor, az ember a fiatalóságát sajnálja... mert mi van itt?... kérdelem: mi a mi életünk itt? Mikor a bazilikában énekeltem — gondoltam-e arra, hogy ez lesz a vége a dalnak? A bazilika után az Ördög korcsmája!

De ha a bazilikában énekelnél most is, lenne-e hat hold szőlőd? — kérdezte a jegyző.

Emil közelebb húzódott a kántorhoz...

Nekem is van osztálytársam, aki már régen püspök, húzta be az ütést a plébános... én meg itt kujtorgok, még a szállásra is sokszor gyalog kutyagolok... különösen ha rossz idő van, mert akkor rögtön sánták lesznek a lovak, hogy ne kelljen befogni... hogy a haldoklót nem hagyom vigasz nélkül...

He-he-he... — nevetett a jegyző, de neki busulatott... én meg nem cserélnék senkivel! Még a főszolgabíróval se, pedig az aztán nagy ur!

De neki nincs harminckét lánc földje — vágott most vissza a kántor... mert neked az az istened!

Ki parancsol nekem most?... — kurjantott bele a korcsma füstjébe a jegyző... széles, piros arcán kövér, piros jóllakottsággal... senki!

Tölts magadnak Emilt! — intett a kántor... legalább igyál fiam!... ha ez nem volna — emelte fel a poharát — meg kellene bolondulni! Majd ha egyszer úgy érzed, hogy nincs tovább — igyál! Ha kikopott minden a szivedből, amit most melegít: megint igyál!

Ugyan Józsi! — szólt rá a kántorra a plébános... de a többit ő sem tudott mondani, nehéz lett a szó a szívtől...

Mert az ember egyszer él... — akarta énekelni Baron bácsi — de mert elcsuklott a hangja, hát elszégyelte magát és nem folytatta...

Emil már elfelejtette a filozófusokat... hiszen nem is tudta — hogy itt ezek is ilyen emberek: hogy ilyen arcuk is van... hiszen ezekkel neki semmi ellentéte nincs... itt minden el van intézve... milyen érdekes eset az élet. Itt ő is benne van...

Árok, árok, görbe árok...
A babámhoz minden este el...
Csönd... — intette le a kántor a jegyzőt...

— Acsi!... Nem gill!... aztán rákezdett ő:
Repülj fecském, ablakára...

Igy... ez az... motyogta Baron bácsi és most már nem törülte le szakálláról — az isteni bort: a könnyet...

Józsi... édes Józsim... suttogta a plébános.

No, maguk igazán szépen csinálják!... Baron bácsi két gyönyörű fekete lánya kacagva nézte a mulatókat... de amint a könnyeket észrevették — őket is megütötte valami... valami az estből, amit itt most úgy érződött... elhallgattak.

Jézus Mária!... — szólt legelőször a plébános — hol az esperes?...

Legyen nyugodt Kálmán bácsi — jól érzi magát... nálunk van, már asztalnál ül, egyelőre a mamával, de már várják magukat.

Hogyan került oda?... hiszen nem maguknál lesz holnap a kerületi gyűlés!

Ki tudja, kacagott fel a nagyobbik lány... de ne haragudjon, hogy elcsaltuk az esperes urat... a vonat épen beért az állomásra, mikor mi odaértünk, aztán nem akartuk, hogy senki se várja az öreg urat... azt meg nem mondhattuk, hogy itt vannak!

No, én belőlem sem lesz soha püspök! — szólt elkeseredetten a plébános... ilyen pech! Aztán mivel csaltátok el?

Hát köszöntöttük, szólt a fiatalabbik leány, aztán csak beszélünk neki mindenfélét, hogy hogy van, hogy régen láttuk és ő meg csak jött velünk...

Olyan természetes volt mindez — hogy csak mosolyogni lehetett rajta.

Ő persze ment... borult el a plébános arca.

Jött, jött, csak a házuk előtt vette észre, hogy nem a plébánián van... no — mondta — én most visszamegyek a plébániára, mert még megver a Kálmán, ha megukkal meglát így!

Azt mondta?...
Azt... meg hogy a vonat az oka annak, hogy Kálmán bácsi helyett velünk jött — aminek igazán örül.

No, megállj vén gazember! — kiáltotta a plébános, ez elégtételt követel!

Már meg is adta, mert mikor azt mondtuk neki, hogy apa nem tudta, hogy esperes ur ma jön, és hogy elment az urakért, hogy vacsorára hívja őket és hogy milyen szép lenne, ha az urak itt találják majd őt — akkor azt mondta: szegény öreg Kálmánom, elhiszem,

hogy szívesebben jön ide, minthogy otthon legyen egyedül... szóltanul, elhagyottan... szegény, öreg, falusi plébánosom!...

Na, hát akkor menjünk, karolt bele a reszkető plébánosba a kántor — gyere édes harátom!

Majd én elmegyek a hölgyekért, szólt a jegyző. Már mi beszéltünk — kacagtak a lányok...

Mindenki felállt, csak Emil maradt ülve... neki nincs senkije... magányos, szegény, kiverit fiatal ember... akit az élet kidobott egy faluba, ahol senki sem árvább, mint az ilyen fiatal emberek, akik még valamit várnak, bár tudják vagy érzik — hogy nincs mit remélni...

Baron bácsi ránézett... ugyan Emil, gyere fiam... ne félj — ez nem lesz felírva.

Kristály István.

Madarak beszéde

Galamb:

— Aphrodite aranszekerét vontam egykor a levegőben. Azóta csak a szerelemmel foglalkozom. Nem haragszom senkire. Nincs epehólyagom, de hecsvágyam sincs. Falánk vagyok, önző, hanyag, piszkos, kövér, mint a boldog szerelmesek. Csokolódzom, mert csörömet, akár a tiédet kéjéző bőrréteg fődli be. Csak a párom érdekel. Így szoktam hívni: »galambom.«

Főcán:

— Vadászok, ne nézzetek le bennünket, ne tartsatok tulontul ostobáknak, hogy oly gyorsan puszkavégre kerülünk. Nemcsak élni öröm, hanem meghalni is. Ő, micsoda mómora a halálnak, mikor egy szeptemberi reggelen fölrebbenünk a kopók csaholására az aranytollainkkal, zölden és kéken és bíboran és feketén barnán, a teljes pompánkban s ott fönn egyszerre kapjuk begyünkbe az ölmet, mely megvált minden félelemtől, még egyet-kettőt keringünk a puskapor kék fellegeiben, aztán dicsően és ifjan, nemes ivben bukunk le a burgonyaföldekre, beleszédülve a megsemmisülésbe. Mi vagyunk a madarak között az öngyilkosok.

Pacsirta:

— Évezredek óta népies primadonnaként ünnepelnek, aki hüvös futamaival, falusi egyszerűségével elandálítja a földmivelőket. Az előadás kezdete hajnali négykor, vége alkonyattal, félnyolckor, úgy színház után. Szín a kék végtelen, alant a zöld vetés, vagy a tarló, a háttérben pár kazal. Rajongva emelkedem a magasba, megrészegszem a levegőtől s szétpattanó szívvel énekelem az élet örömét. Így látnak általában a költők. De a természetbúvárok, akik külön megfigyelők, tudják, hogy mi állandóan civakodunk, halálra buboljuk egymást s két énekszám között — a színpalak mögött — mindig veszekszünk. Aki dalol, az komisz is. Legalább a madaraknál így van. Nálunk ugy-e nem?

Bagoly:

— A táj sötét. Szemem virraszt. Nézd ezeket a düledt világítószerszámokat, az éjszaka folytonzó sárga gömblámpát.

Flamingó:

— Hosszu és vékony... fehér és rózsaszín... mindenekelőtt pedig teljesen valószínűtlen... mint egy bájos lázalom... Ime a meghatározásom. Eleinte azt vélitek, hogy holmi léha piperkőc áll előttem, aki kicsipte magát egy bálra, de aztán látjátok, hogy inkább a remetéhez hasonlítok, aki órákig tündök a víz partján s az önmegtágadást gyakorolva, féllábon alszik. Nem értetek bennünket. Ezért neveztek »őrült flamingónak.«

Harkály:

— Allást keresek. Bekopogtatok minden fatörzshöz s várom, mikor mondják: »szabad.«

Lud:

— Nyitott, fölöttébb ügyetlenül elhelyezett két szemmel szemlélem a világot, előbb jobbról, aztán balról, kíváncsian nyújtogatva a nyakamat. A két kép sehogysem illik együvé. Ennél fogva folyton újra kezdem a műveletet, anélkül hogy behatolhatnék az élet réjtélyébe. Tőlem ne is várj semmiféle nyilatkozatot. Én, kérlek, csak afféle buta lud vagyok.

Rigó:

— »Huncut a bíró.« — hajtogatom egy életen által. Vásozt humorom azonban ne tévesszen meg senkit sem. Csak a dallam kényszerített arra, hogy ezt a choriambikus sort válasszam szöveggül. Ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy végtelenül tiszteltem minden idők és kormányrendszerek független bíróságát.

Vércse:

— Vadul visítok: csak azért se! Hogy a füled fáj-dítsa — sértse. Halld a nevedet: vércse, vércse! Ez is piros, akár a vércsepp...

Kosztolányi Dezsd

Az őszi vásár

Irta: **Karlócai Etelka**

Nagy elfoglaltságban leledzik Lukács gazda, válogatja a félhízokat, eladásra szánta őket. Először is azért, mert ugyanis főlöslégre maradna ennyi jószág, másodszer is azért, mert a félhízoknak ebben az időben igen csak jó ára szokott lenni, harmadszor pedig azért, mert a ház körül hiányzik egy és más, aminek a beszerzése nem halasztható tovább. A kis Jeromosnak ígérve van egy pár rámás csizma. — Távol esik a tanyai iskola — szükség van jó meleg lábélire. Borcsa kötött rékít kap. A suba is öreg, azt is jó volna egy ujjal fölcserélni. Sokszor megfordul a tanyai ember télen is a városban, nagyon hálás ilyen utra a meleg, nehéz suba. S végül az asszonynak is kellene egy nagykendő. Ha futja a »bevételből« azt is vásárolnak.

A »bevétel« talán nem marad el, a városban sokan laknak és nem mindenki kerül abba a helyzetbe, hogy egész nyáron bajoljon a malacokkal. Ki itt hagyja a házát a nagy melegekre, kinek nagy a féltelme, hogy a drága pénzen beszerzett állatok idő előtt elhullanak és így legtöbbször ősz derekán készítik elő megtakarított pénzecskéjüket az élő sonka beszerzésére.

Ahol nagy a kereslet ott jobban ki lehet a portékát tartani. Ilyen és ezekhez hasonló gondolatokkal volt eltelve a válogatás közben Lukács, amikor mellette került Vitus néne is.

— No apjuk melyeket hajtuk bé? Kérdé türelmes megállással, nehogy a szétválasztott jószágokat össze riassza.

— Ugy gondoltam — pödrinti meg bajuszát az ember — azt a négy tarka ártányt te hajtot Borcsa val meg Jeromossal. Emekt a kettőt meg kocsira tesszük, ezek már igen neki zsirosodtak, majd a szállító is megveheti.

A Vitus néne aggodalmas arccal tekintett Lukácsra az elkülönözés miatt, ismerte a férje urát meg azt a ménkü sok kocsma ajtót a városi uccákon. Lukács gazda számtalan jó komája kéznél esik ilyenkor és akkor a két szép hízó árából marad is — nem is. Kifejezésre is juttatná ebbéli gondolatait, de Lukács — bár áldott jó szívű ember, igen hirtelen haragu és »hamarkező«. De vajjon melyik ember túrné is el az idő előtti okvetetlenkedést. Elvégre vásár se esik minden napra, meg az »áldomás« is a szegény ember le nem írott törvényei közé tartozik. Ezek után még avval a jó komájával se beszéljen az ember, akit a sors a város másik határába vetett, de ez alkalommal az is benézett a vásár környékére. Asszonyi ész nem tud az ilyesmire érteni.

Meg volt a válogatás, külön zártak a lábón hajlandók, külön a kocsira kerülők. Lukács körül nézte még a kocsit is, a lószerszámokat is. Rendbe tette-e Borcsa, mert férfilegény híján a nagy lány is elég erős ennek az intézésében. Rendben talált mindent.

Korán hajnalban, még a hold világitotta meg a deresen harmatos pázsitot, már utra kelt a tanyák népe. Ki tehenet, ki birkákat, ki disznókat hajtott a város irányába. A kocsik gördülő zajába bele bögött, hosszan, hivatgatón egy-egy, anyjától elszakított bornyu. Mind-mind a vásárra igyekeztek.

Másnap, ismét kora hajnalon huzódtak haza a kocsival járó gazdák, csak úgy üres szekérral, de egy sem volt józan fejjel. Ezt leginkább a hangos kurjongatás, méla énekszó, néhol mélyen harsogó hortyogás tanúsította. Lukács gazda kocsija is ott nyekergett a pirkadóban tekerő »kőbász« soron. Nem aggodott hiába Vitus néne, mert bizony embere annyira megörült a jó komáknak, hogy »áldomás« közben, amíg csak borral telt poharat látott maga előtt, mindég rá köszöntötte valamelyikükre, akik azután vissza duplázták a szíves barátságot.

A lovaknak az udvar adott abrakot és itatta meg őket ahogy dukál, nem az első eset volt ez s a »beálló« gazdák mindenkor becsületesen megtérítették a zab árát, de még a fáradságot se hagyták annyiban.

Ugy tették fel holt részegen Lukácsot is az udvaron álldogáló kocsijára. Nem kellett a lovaknak se »gyi« se gyeplő. Vidám üggetéssel vitték a kocsit a jól ismert utakon, míg gazdájuk a vásárnapi nehéz kötelességek édes mámorát aludta. Kerítés nem igen használatos a tanya körül és így kényelmesen bekanyarodott a kocsit az udvari térségre. Kócosan szaladt ki Borcsa, tudta, hogy a lovakat ilyenkor ő fogja ki. A kocsit is ő turta erős két karjával a »szinbe«, még a kocsin alvó apját is betakargatta a régi subával, mert az ujját sehohsem látta apja mellett.

Émelygős nyomorral kelt fel az nap Lukács s csendes jámborsággal türte Vitus néne pergő nyelvét, aki leginkább önmagát szidta, hogy miért is nem nézett ő be a »Csika Pérohoz«, mert ez a legkeresettebb kocsmá a városban s Lukács is ott »áldomásozott« a komákkal.

— Oszti azt a rengeteg pénzt mind bezabálták kendtek? Kérdé végre az asszony.

— Az ám, a pénz — véli magában Lukács — s előkotorásza az inge alól a nyakába madzagolt »buk-száját.« Eddig még ő maga sem nézett utána a ma-

radéknak. Boldogan csillan meg a szeme a százas bankók láttán. Ki is böki kezét sértett önértéssel a szaporán kerepelő felesége felé. — No mézd-e, ihol a pénz-e, ne smátrájj már annyit.

A pénz láttán megenyhül Vitus néne haragja is meg is olvasta a gyűrött »drágaságokat« rendre.

Mennyiért keltek el a disznók — kérde Lukácsotól.

Ehun az irás rolla, ezt is kaptam mert a szállító csak foglalt adott, mondván ezért az irásért a többi is megadja.

Látja Vitus az irásból, járt ő iskolát is, hogy a disznók jól eladattak s a kezében pihenő foglalónak csak egy százas a hijja. Még meg is örült, kérdezte is szép szóval az urát:

— Mért nem vett kend subát?

Nini csak, a suba, most jutott Lukács eszébe, hogy az is kellett volna. Nonno — véli csendesen — kibírja még ezen a télen a régi is. Röstelkedik bevallani az igazságot, hogy bizony a nagy poharazásban el is felejtette. Közben Jeromos is előjön, büszkén hozza kezében a sallangos — elől gombbal rámás csizmáját — szájában erősen sipol a plékakas.

Hát te? Kérdi most már Lukács az asszonyt.

En bizony ott ácsorogtam a téren féldélig nem akartam szökni a jószágoktól, meg is vettem jó áron mind a négy tarkát. Azután körüljártuk a sátrakat — bevásároltunk minden szükségest, vettem ócsón, csizmacskát, Borcsa jányunknak kötött pruszlikot, nagykendőt is, meg még jócskán maradt is a pénzből, oda tettem a többi mellé a sublót fiók sarkába... az utolsó szavait a boldog megelégedés bársonyos hangján vetette férje ura elé.

Veheztünk volna egy tehénkét is — jó tejelőt — kockáztatja meg Lukács a meleg gondolatot.

Lám-lám azt veheztünk volna — szötte a szót tovább Vitus, hiszen az ő lelkében is puha fészekre talált ez a szándék — no majd a »nagypiac« behajtuk kee még én, ugy is be kék váltani az irást, hát elnézhetünk a baromtérré is.

Bárány felhős égen elbujt a napfény. Lukács gazda pipafüstben gondolkozott a tehénkéről. Vitus néne meg már azt számolgatta mennyi liter tejjel többet vihet a városba reggelenként... S a boldogság teljes volt egyszerű lelkükben...

KOZMETIKA

Rovatvezető: **Dr. Vécsei Jenő**

A hormon-créme

Alig néhány éve, hogy a tudományos világ még azt hitte, hogy a bőrnek nincs más hivatása, csak hogy befedje az egész emberi szervezetet és megóvja külső káros behatásoktól, nem is említve az elmult évszázadok óriási tévedéseit, amelyek a bőr életani működésének terén szinte elképzeletlen téves utakon jártak.

A kulturhistóriából köztudomásu, hogy XIV. Lajosnak, a napkirálynak udvarában a mosdásnak még a híret sem ismerték és hogy mik voltak találhatók pl. a fejbőrön a szörnyű nagy parókák alatt, arról jobb nem is beszélni. Mindez kellő bizonyítéka annak, hogy a bőrápolást abban az időben rendkívül mód elhanyagolták. De ha csak egy évszázadra megyünk vissza a bőrápolás terén, egy elszörnyedve szemlélhetjük azokat a bahajátékszerű mosdóedényeket — ma amikor a fürdő a kultúrembernek szinte életszüksége — és amelyek talán elegendők voltak arra, hogy egy felnőtt ember az ujjahegyéet bennük megáztassa, de egyéb célt már csakugyan nem szolgálhattak. És valljuk be őszintén, hogy a mai generáció is némileg jogosultan fölényes mosollyal tekinthet vissza a nagyapái idejére, amelyben az öltözködés divatja a legkisebb mértékben sem volt arra tekintettel, hogy az ember bőre egy nagyon is fontos szerv, amelynek a külvilággal szemben nemcsak kozmetikai, de egészségi szempontból is bizonyos szükségletei és követelményei vannak, hanem a magukra öltött ruhákkal tetőtől talpig hermetice elzárták azt a levegővel való minden érintkezés elől, megakadályozva még a természetes és szükséges kipárolgás lehetőségét is.

A mostani divat ezzel szemben alapos változást hozott létre. Bármit is szóljanak a különféle sport üzése alkalmából viselt szabadabb férfi ruhák, vagy nőknél az ujjnélküli blousok, vagy sokszor a térdnél felül érő szoknyák ellen, orvosi szempontból csak helyeselni lehet, hogy a divat ő zsarnoksága végre létrehozta — ha talán nem is az volt az eredeti célja — azt, amit évtizedek tanításával nem sikerült kiküzdenni, hogy a test bőrét felszabadította páncélozta rabsága alól és hogy utat nyitott a fény, a világosság, a levegő részére.

A higiénia és kozmetika szempontjából naponta tapasztalhatjuk eme felszabadulásának a rendkívüli eredményeit és méginkább fogja ennek előnyeit látni a jövő generáció, mert a bőr racionális kultusza mellett lassabban fog a megöregedés bekövetkezni.

Manapság már minden, csak félig művelt ember is hirdeti, hogy a bőrnek éltető eleme a levegő, a nap-sugár, a világosság, de a kutató orvosi tudomány is rájött arra, hogy mindezeknek milyen fontos szerepük van az egész szervezet életfenttartása szempontjából. Súlyos bajokat kezelnek bizonyos fénysugarak behatásával. Természetes, vagy mesterséges napfényt, kvarcot, Röntgent, vörös és kék sugarakat alkalmaznak, amelyek gyógyító hatásuk az összszerkezetre.

Az utóbbi időben mind gyakrabban talál az orvosi megfigyelés olyan eseteket, amelyekben a bőr jellegzetes elváltozásokat mutat még akkor is, ha az általános megbetegedés oka másutt van, viszont egyes a bőrön mutatkozó megbetegedések semmi összefüggésbe nem hozhatók annak szöveti elváltozásával, hanem az ok a szervezet általános megbetegedésében keresendő.

Hogy a bőr kötőszöve melyen rendkívüli módon érzékeny bizonyos behatásokra, felszívó és sejteinek visszahajtoképessége milyen rendkívüli ujjáteremtő, megifjító képességgel bír, mutatja az a körülmény, hogy egy legújabbban felfedezett *kozmetikus szernek*, a bőr hormonnak kenőcs formájában való alkalmazása, milyen csodálatraméító, szinte megdöbbentő eredményeket képes kiváltani. Egy életbuvár, a gyík és a

teknősbéka bőralatti kötőszövetében olyan anyagot — hormont — fedezett fel, amely az ember bőrére szinte csodálatos ujjáteremtő erővel hat és amelynek alkalmazása az arc elhervadt, ráncos bőrét tökéletesen meg tudja ujjitani. Különös érdeklődéssel bír az a körülmény, hogy ezt az anyagot csupán az óriási gyíkok és teknősbékák bőralatti kötőszövetéből lehet előállítani. Hogy mi ennek a hormon hatásának a magyarázata?

Tudjuk, hogy az ürü pajzsmirigy, a tertés petefészkek és bármely állatnak hasnyálmirigy kivonata az ember megfelelő benső mirigykiválasztására milyen specifikus regeneráló hatással van. Tudományosan még nincs megállapítva, mi okozza ezt a hatást, de a tapasztalat már beigazolta ezeket a hatásokat. Ép így vagyunk a bőrhormonnak kenőcs formájában az arcra való alkalmazásával is. Magyarozatát adni nem tudjuk, de a hatás a tapasztalat, amelyet a már hervadt, ráncos, repedezett, pigmentált bőrre gyakorol, egyenesen megdöbbentő.

Köztudomásu, hogy az arcbőr ruganyos rostjai és bőralatti kötőszöve már a 25-ik életévvel kezdenek lassanként, majd az évek előhaladásával, mindgyorsabban veszíteni életképességükből. A bőr lassanként elveszti feszültségét, eltűnik a fiatalság bársonyos puhasága, a bőr szárazabbá, fonnyadtabbá válik és mivel a rugékonysága csökken, hamarosan redők, ráncok képződnek rajta.

A fiatal gyíkok és teknősbékák bőrből nyert hormonok azonban újra visszaszerzik a bőr ruganyos rostjainak fiatalos életműködését, a bőr ismét simává, bársonyossá válik és a redők, ráncok eltűnnek. Ennek a hormonnak a felfedezése és alkalmazása a kozmetikában ép olyan rendkívüli esemény, mint volt pl. az insulin felfedezése a cukorbetegségnél.

A hormon-krémet csak egész vékonyan, gyenge masszázssal kell az arcbőrre kenni és az áthatol a bőr pórusain és ezután fejt ki csodás, fiatalító hatását. Az eredmény soha el nem marad.

A krém kétféle erősségben állítják elő, olyan esetekben, ahol már erősen látható és kifejezett ráncok vannak jelen, a második minőségű használandó. A hormonkrém előállítását egy német részvénytársaság szerezte meg és készítménye rövid fennállása ellenére, már óriási elterjedésnek örvend és a kozmetika terén valóságos forradalmat idézett elő.

Válaszok:

Egy kétségbeesett kislány, Szenta. Nincs oka kétségbeesni, szíveskedjék pontos címét levélben közölni velem és én készséggel szolgálok kérdéseire tanácsal és utasítással.

B. Valéria, Zemun. Azt írja, hogy a nyáron a nap-tól lebarunlt kezét semmi módon nem tudja megfehéríteni, pedig már erre a célra mindenféle krémeket megpróbált és azt kérde hogy mit tegyen? Egy angol, kozmetikával foglalkozó lapban nemrég erre vonatkozólag a következő tanácsot olvastam, amely szerinte feltétlen eredménnyel jár és amelyet ekként önnök is ajánlhatok. Mossa a kezét meleg vízben és szappanozza mindaddig, amíg a kezein jóvastag szappanhárteg nem képződik. Most öntsön a kezére két teáskánányi porcukrot és dörzsölje vele a kezét jó erőteljesen. Néhány percnyi dörzsölés után a kezei nemcsak felpuhulnak, de szép *fehérék* is lesznek.

H. V — a, Palánka. Az aknét néhány év óta ol-tásokkal is próbálják visszofejleszteni, abból indulva ki, hogy a lobos tüszőkben nagyszámu staphylococcus van, amelyekre tudvalevőleg ugyancsak csak staphylokokkusz oltásokkal elég kedvező hatást gyakorolhatunk. De erről általánosságban annyit mondhatunk,

hogyan a vaccinás gyógyítás ezen a téren még nem járt a kívánt eredménnyel.

H. I — a 19., Jaša Tomić. Tessék az alábbi receptet elkészíteni és a kérdéses helyeket kétszer naponta, reggel és este egy-egy félórás időtartamra a kenőccsel bekenni, azután faolajos vatával letörölni és puderral behinteni.

RP.

B naphton
grta decem
Sulfur. praecipitati
grta quinquaginta
Vaselini fl. amer.
Saponis Kalini
all. grta viginti quinque
m. f. pasta.

Türelmetlen, Bačka-Topola. Rendszeresen véghezvitt kezelés mellett a fej zsirosodása és a korpaképződés megszűnik. De célszerű azért legalább három héten át még tovább folytatni a bedörzsöléseket.

V. Ibolya, Nova-Kanjiža. Magától értetődik, hogy ahol a bőr természetből fogva zsíros, ott bármely zsíradék használata elhízott dolog volna, mert zsíradéka csak ott van szükség, ahol a bőr érdes és száraz. Némely nőnél, kivált szőkénél a fagyuelválasztás már a természetből fogva gyengébb, míg másoknál, a szárazságot a légköri befolyások okozzák és végül vannak nők, akik arcbőrük száraz voltát a szappannal való túlságosan sok mosakodásnak köszönhetik. Ilyeneknek a tulszíros Mitinszoppan használata ajánlatos. Ha a bőr száraz, kerülni kell az olyan készítményeket, amelyekben összehúzó, szárító alkatrészek vannak. Ilyenek pl. a salicyl-Cold-cream és a Cosmétique á la sultane.

TRIBÜN

Szépségverseny

Cécile Nodier, párisi varrólány — mint a Figaróban olvassuk — leugrott a negyedik emeletről afeletti bánatában, hogy egy kültelki mulatság alkalmával nem ő kapta meg a szépségverseny első díját.

Kicsiny embereknek is vannak nagy tragédiák, főleg a varrólányoknak, akik rendszerint ábrándos hajlamuk és érzékeny lelkületük. Ez a szép, de szerencsétlen természet vitte rá Cécile Nodier-t szomorú tetterre.

Varrólány volt, reggeltől estig szakadatlanul és meggörnyedve dolgozott, hat napon keresztül, csak azért, hogy a hetedik napon megengedhessen magának egy kis szórakozást a vőlegényének: Lenoir urnak a társaságában, aki nagy reményekre jogosító kereskedősegéd volt. Lenoir ur jelentette számára a jólétet, a jövőt és a boldogságot, amelynek fejében ő, a szegény varrólány nem adhatott neki mást, mint a szépségét, azt a hízelgő tudatot, hogy az ő menyasszonya a legszebb lány a környéken.

De jött az a mulatság a szépségversennyel. Lenoir ur szolid üzletember lévén nem hagyta magát palira venni és nem volt hajlandó az egész heti fizetését ráköltölni szavazólapokra. Ennek az volt a következménye, hogy Cécile Nodier még csak helyezést sem kapott a nagy konkurenciában, ámbar kétségtelen, hogy ő volt a legszebb lány, ha tárgyilagosan itélünk. Csakhogy az ember mindent a mások szemével néz s így Lenoir ur is kezdett kételkedni ebben, most egyszerre ő is szebbeknek látta a többieket, akik a versenyben díjat nyertek. Ez módfelelt bántotta a hiúságát, hogy az ő menyasszonya sem nem gazdag, sem nem szép, miért is még azon az estén kiábrándult belőle és beállt ő is a bálkirályok udvarlói közé.

Cécile Nodier, szegény, egyedül maradt és busan nézte, hogyan táncolnak és vígdnak mások, köztük Lenoir ur is. Ezt — ugyebár? — nem lehet kibírni, ezt nem lehet túlnéni.

Szűgyenkezve és szomoruan kiosont a teremből, fölment a negyedik emeletre, keresztet vetett magára, hogy a jó Isten bocsássa meg a bűnét, miképpen ő is megbocsájtja Lenoir urnak a hűtlenségét — és azután az ablakon keresztül leugrott...

*

Hiszem, hogy Cécile Nodier esete egyedülálló, mégis érdemes ezen elhűdödni. Azok, akik reklámból, üzleti érdekből rendezik ezeket a szépségversenyeket, gondoltak-e már arra, hogy ezek ilyen következményekkel is járhatnak?

Mert két eset lehetséges itt: vagy komolyan veszik ezeket a versenyeket, vagy nem veszik komolyan. Az utóbbi eset fordul elő sürűbben, legtöbbször tréfának veszik a dolgot s tudok nőket, akik sértésnek vennék, ha nekik adnák az első díjat. Ebben az esetben viszont fölösleges szépségversenyt rendezni.

Vannak azonban, akik komolyan veszik, főleg azóia, hogy a zagrebi Vidacsics Stefica karriért (?) csinált azzal, hogy győztes lett egy ilyen versenyben. Sokan ebben látják az első lépésőfokot a hírnév, dícsőség és érvényesülés létráján. Ebben az esetben azonban lelkiismeretlenség az, ami történik.

Már a kiindulóponttal is baj van, hogy t. i. szépségversenyen csak az vehet részt, aki benevez. Ehhez tehát pénz kell, ami sok szegény nőnek nincs és izléstelenség kell, ami — sajnos — elég sok nőben van.

Ami pedig utána következik: a szavazás direkt neveléses, mert egy bőkezű udvarló vagy rokon annyi szavazatot vehet, amennyit akar s így a győztes nem a tömegnek, hanem egyetlenegy embernek a kedvence, választottja. Egészen más volna az eredmény, ha mindenkinek csak egy szavazata volna; ekkor azonban nem volna hasznuk a rendezőknek.

Ha valakit boldoggá tesz az, hogy ilyen furcsa versengésben, ilyen eszközökkel »királynő« legyen, az az ő magánügye. (Élvegre Achmed Zogu sem na-

gyon válogatta az eszközöket, hogy királlyá válasszák.) De ennek az egy kitüntetettnek a kedvéért mégsem szabadna megbántani és elkedvetleníteni a többieket, akiknek valószínűleg fáj ez a lecsuszás, ami — szerintük legalább — méltatlanul érte őket. Mert az csak természetes, hogy — a győztest kivéve — nincs az a nő, aki az eredményt igazságosnak tartaná. És mennyi álmatlan éjszakába és mennyi könnybe kerül ezeknek a »királynő« mosolya?

Mi szükség van erre?

*

Ceterum censeo: a szépségversenyeket, legalább is a nálunk divatos formában be kell szüntetni. Mert fölöslegesek és mert többet ártnak, mint amennyit használnak.

Blazsek Ferenc

TERE-FERE

Mi az ember? Ugy tetszik, erre a kérdésre könnyű felelni. De hogy ha átlapozzuk a különböző írók műveit, akik századok során pontos meghatározását akarták adni, azt látjuk, hogy a föladat meglehetősen nehéz és a meghatározások ellentmondanak egymásnak.

Nem volt bölcselő, költő, regényíró, politikus, humorista, aki végérvényes meghatározást tudott volna adni. Ahány fej, annyi vélemény.

Ludwig Feuerbach ezt írja:

— Az ember az, aki eszik.

Franklin Benjamin:

— Az ember egy olyan állat, aki gépeket szerkeszt.

Douglas Perrold:

— Az ember a teremtés legnagyobb állatja, az az állat, aki főz.

W. S. Gilbert, akinek mindig rosszkedve volt, ezt írja:

— Az ember a Természet egyetlen tévedése.

Gallati abbé:

— Az ember képtelen állat, annál fogva az, aki értelemmel igyekszik őt kormányozni, a legrosszabbul kormányozza.

*

Furcsa számok. Az amerikaiak — ki hitte volna? — rengeteg csigát esznek. Egy statisztika arról számol be, hogy a legtöbb csigát Tunisból szállítják az Egyesült Államoknak. Még pedig: 1923-ban 382.000 kiló csigát ettek meg a derék yankee-ek. 1924-ben 456.000 kilót és 1925. első kilenc hónapjában 246.000 kilót.

*

A dohányfogyasztás világszerte emelkedő irányzatot mutat.

1816-ban a franciák 9.227 tonna dohányt fogyasztottak. 1856-ban, (amikor a romanticizmus uralkodott) a dohányfogyasztás ugrásszerűen emelkedett. Ekkor már 25.434 tonna fogyott. 1899-ben 38.600 tonna, 1924-ben pedig 50.500 tonna.

Vagyis, ha a lakosság számaránya szerint elosztjuk az adagokat, 1789-ben egy franciára 320 gramm jutott, 1899-ben 970 gramm, ma pedig legalább 1 kiló és 250 gramm.

*

Mit tudunk? Az utóbbi földrengések, viharok megint előtérbe hozták azt a kérdést, vajjon előre láthatjuk, megjósolhatjuk-e azokat a kataklizmákat, melyek a földgolyón, a légürben végbemennek, főképp pedig megmondhatjuk-e előre, hogy mikor, hol lesz majd földrengés.

Bragier, a párisi akadémia tagja, a tudós fizikus ebből az alkalomból újra hangsúlyozza régi véleményét, hogy a földrengések megjósolása manapság tudományos képtelenség.

— Teljesen lehetetlen — írja — hogy a tudomány mai állásában előre láthassuk a földrengéseket. Hiszen még időjósolásokba sem igen bocsátkozhatunk. Ennek sincsenek csálhatatlan szabályai és rendszerei, melyekből biztosan következtethetnénk légköri viszonyokra vonatkozólag egy kissé távolabbi időpontra. Igaz ugyan, hogy a tapasztalat folytán kialakultak bizonyos törvények és törvényszerűségek, de ezeknek alkalmazása annyira bonyolult, annyira az egyéni megítéléstől, belátástól függ, hogy többnyire zsákuccába jut az, aki élni akar velük. Ezért nem is tudományos az ilyen időjósolás.

*

Egy milliárd arany. Közgazdászok, államgazdászok gyakran szoktak beszélni, mint egységről egy milliárd aranyról. Egy genfi statisztikus végére akar járni a kérdésnek s kézzelfoghatóan érzékelteti meg, mit jelent a valóságban egy milliárd arany? Itt közöljük számításainak eredményét:

— Egy milliárd arany 322.580 kilogrammot nyom és 16 köbméter terjedelmű. Hogyha kinyujtanák és egy háromnegyed milliméternyi szalagot formálnának belőle, akkor körül lehetne vele övezni az egész földgolyót. Elszállításához 64 vagon lenne szükséges, amikor is mindegyik 5.000 kilogrammot vinne az értékes fémből. Miután megolvastatnánk, 22 szobrot készíthetnénk belőle, melynek mindegyike tömör arany volna.

Természetesen ezek a nagy számok elfőrpülnek akkor, hogyha arra gondolunk, mit jelent egy milliárd ezüst. Ez ötmillió kilót nyom, több mint a felét annak, amit az Eiffel torony (turisták nélkül). Ebből az anyagból 626 szobrot lehetne készíteni, egy képviselőház minden tagját meg lehetne formálni. (Amennyiben a szobrászok érdemesnek tartanák őket erre).

Ami a milliárd aranyat illeti, a fölemeléséhez 6000 erős, tagbaszakadt ember kellene, ha pedig francia aranyokban volna és egyiket a másikra raknánk, oszloposan 33.000 méter magasságra érne el, vagyis nyolcszor magasabb lenne, mint a Montblanc.

Azoknak a képviselőknek és minisztereknek, akik dobálóznak a nagy számokkal és milliárd aranyakról beszélnek, ezek az utmutatások talán hasznosak lehetnek.

*

Italcsempésznők. Walton Green, aki az Egyesült Államoknak szesztilalmi főparancsnoka volt, amikor visszavonult felelős állásából, beszámolt tapasztalatairól s többek közt ezt mondotta:

— Amerikában a nők a legjobb, legügyesebb italcsempészek. Csodálatos furfanggal árusítják minden tilalom ellenére a szeszt. Anyyra ösztökéli őket a vágy, hogy szörmés bundát, nyakéket vegyenek maguknak, hogy agyafurtságban még a férfiakat is tulszárnyalták s orruknál fogva vezetik a pénzügyöröket meg a száraz detektíveket. Jó csomó nőt ismerünk, akiknek kizárólagos foglalkozása az italcsempészség. Ezek rontják el a newyorki ifjuságot. Személyesen ismerem egy fiatal asszonyt, aki Washingtonban titkárnői állást akart szerezni. Miután nem kapta meg az állást, a szeszrel kezdett kereskedni s két hónap múlva már tekintélyes vagyona tett szert.

Green szerint az Egyesült Államokban ezrével működnek a női bootleggerek. Floridában több, mint ötszáz van.

Éva hajdan almával kínálta a férfiakat. A modern Éva pálinkás butykost nyújt nekik.

*

Hibávaló kérdések. Mért nem huzzák föl schamesem a szállodák ingaóráit?

Miért állt mindig a pincér közénk és ama fiatal nő közé, akit szemügyre akarunk venni a kávéházban?

Miért fujja le a szél mindig a mozdony füstjét arra a szép tájra, melyet a vonatból meg akarunk nézni?

Miért rövidül az emberi élet, amikor hosszabbodik?

Miért mindig hétfőn szottyán kedvünk megnézni a muzeumokat?

Miért beszélnek a fiatal nők, akik fíusan öltözködnek, a vendégökben úgy, mintha mindenkihez beszélnének?

Miért viselkednek úgy, mintha mindenhová először mennének?

Miért nincs azoknak az asszonyoknak, akik férjük egész vagyonát öltözékükre költik, soha egy fölvenni való »rongyuk«?

Miért csak az unalmas frátereket veszik komolyan?

Miért nem ütük meg magukat a tökrészekek akkor, mikor elesnek?

Miért jönnek a bajok mindig hármassával, a jók, a szerencse pedig egyesével sem?

Miért nincs egy színész, vagy egy színésznő, aki elismerje, hogy pályatársa nem egészen tehetségtelen?

Miért üt az óra mindig felet, amikor éjszaka felébredvén, megakarjuk tudni, hogy óra van?

Mel t:

szőlőoltványt

v aró, le int e meg személyesen szőlőoltványt épít, hol a leprimitív elosztólyu olványokat, a erik váda a olva uanyos ában szerezheti be. Árjeg. éket kívánatra dímentesen küldök

Sévár László

min aszólo és szőlőoltványtelepe
PETROVARADIN, Bakačova ul. 528
Ugy az alany, mint a faj tíz a dígtért le-
je, garanciát v ilalok

„Hü olvasó”, (Gondos). Levélben elfelejtette a címét megadni, közölje azt velünk, hogy kérdéseire válaszolhassunk.

E. I., Dálja. Kanadába már nem szállítanak ingyen. Aki ilyesmit ígér, az szélhámos. Különben forduljon az Iseljenički Komesarijat-hoz, Zagreb, Kamenita 15, amely állami intézmény és teljesen megbízható felvilágosítást nyújt mindennemű kivándorlási kérdésben.

A. H., Jazovo. A zárórendeletet a bácskai tartomány területén ideiglenesen felfüggesztették. A bánáti tartomány területén továbbra is érvényben van és a kisközségekben is be kell tartani, tekintet nélkül arra, hogy mennyi lakosuk van.

„Radio”, Kraljevbrag. A külföldről behozott rádiókészülék után kell vámot fizetni akkor is, ha azt ajándékba kapta. A vám minimális vámtarifája szerint, 25.30 dinár kg-onként. Szüksége van behozatali és használati engedélyre, amelyeket az ottani postahivatal utján a noviszadi postaigazgatóságnál kell kérvényeznie.

Dr. T., Vel. Kikinda. Forduljon a „Vjesnik Srečeh”, Zagreb, Preradovičev trg 5. címre.

V. P., Mol. Az általános gyakorlaton alapuló jogszabály az, hogy szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata esetén az elnök szavazata dönt. Ha az egyesület alapszabályaiban erre nézve már intézkedés, péld. a sorshuzás utján való döntés nincs, ekkor ezt a módszert kell alkalmazni.

M. O., Szubotica. A bírói gyakorlat szerint a lakóhely megállapításának joga a férjet illeti és a feleség tartozik férjét követni. Ha ön más városba költözik, felesége nem követelhet ezen a címen semmit, ha ön kijelenti, hogy a vele való együttélést az új lakóhelyen is folytatni kívánja.

K. A., Bacsko Petrovoszelo. Természetesen mindenkinek jogában áll tudni nemcsak az adóalapot hanem azt is, hogy mennyi adót kell fizetnie. A III. oszt. kereseti adó -kivetőbizottság az adóalapot állapítja meg. Ennek az adóalapnak 10%-a az állami egyenesadó. Ehhez járulnak a következő pótlékok: 30% és 60% állami pótladó, tartományi adó és tartományi utadó, továbbá iskolaadó és községi adó. Ezek szerint 200 dinár után ön állami egyenes adóban 20 dinárt ennek 60 és 30% 18 „ vagyis állami adóban 38 dinárt állami rokkant adó kb 2 „ tartományi adó 25%, tehát 20 dinár után 5 „ iskolaadó kb. 100% 20 „ községi pótladó kb. 200% 40 „ kamarai pótladó, betegpótlási pótladó 5 „ fizet, vagyis 200 dinár adóalap után összes adója kb. 110 dinárt tesz ki. 1920-ban mindezek az adónemek érvényben voltak, kivéve a tartományi adót, azonban a községi utadó nagyobb százalék volt és 1920-ban még jövedelmi adó is volt, amely csak 1928-ban szűnt meg. A hadmentességi díjat önnek fizetni kell. Az új adótörvény életbelépése óta a föld és a ház után az adóalap körülbelül ugyanannyi, mint amennyi a kereset után. Fejeadó nincs. Általános jogszabály volna, hogy a megfélembezett adót nem lehet behajtani, azonban ezt nem veszik figyelembe és a felebbezett adót is meg kell fizetni. Az adóelévüléssel sem lehet védekezni. Ha kettősen van megadóztatva, akkor az egyik helyen törlést kérhet a pénzügyigazgatóságtól. 1920-ban még vagyoadót is kellett fizetni, amelyet külön adóalap után vetettek ki. A régi adótartozást négy év alatt, tehát 1931. év végéig egyenlő havi részletekben fizetheti.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Csimpánz, 7. Chimaera, 14. Sedan, 16. Inter, 17. Elég, 18. Amphora, 21. Tank, 22. Minap, 24. Cholm, 25. Vatta, 26. Um, 27. Mosso, 29. Titel, 31. En, 33. Iza, 35. Nur, 37. Pénznek nincs szaga, 40. Gát, 41. Tör, 42. Len, 43. Minerva, 44. Raj, 46. Roh, 48. Fön, 50. A terebélyes nagy fa, 53. Dun, 54. Hol, 55. Ik, 57. Kisül, 59. Bánat, 61. Ro, 62. Gamon, 64. Lóláb, 66. Tilol, 68. Ural, 69. Búbajos, 70. Mimi, 71. Lemér, 73. Lábán, 74. Alaptöke, 75. Bumerang.

Függőleges sorok: 1. Csemulpo, 2. Selim, 3. Idén, 4. Magam, 5. P. N. (Pcla Negri), 6. Nem csak mi vünlünk... 8. Harmincéves háboru, 9. Mi, 10. Antal, 11. Ftat, 12. Rente, 13. Arkansas, 15. Oho, 19. ..pho... 20. Olt, 23. Point, 25. Verst, 26. Sz. E. (Szép Ernő), 30. Tus, 32. Ingerel, 34. Vizenyő, 36. Baranya, 38. Zápör, 39. Zörög, 45. Caligula, 47. Hedin, 48. Ftat, 49. Karoling, 51. Bus, 52. Non, 56. Karel, 57. Kilé, 58. ...lőB, 59. Báj, 60. Timár, 61. Román, 63. Mama, 65. Láb, 67. Liba, 72. R. T., 72. L.

*

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényünket helyesen megfejtették 93-an. A kézfestésű hirdartartót sorsolás utján **Pirmayer József, Mali-Idjos** nyerte meg, akit arra kérünk, hogy a portóköltségre sziveskedjék beküldeni 5 dinárt bélyegben.

Téli divatujdonságok

szövetek, téli kabátanyagok, flanellek stb. nagy választékban legolcsóbban kaphatók

BERGER GYULA

kézműauüzletében Subotica, Terezijina ulica 3.

JEGY HÁROM SZIV A VILÁGJEGY

Fahérmű **OTTO TAUSSIG & Co** gyár WIEN XII. DUNKLERGASSE-13. Vázárképviselőt **HOFFER I. LEADERER** Zagreb

Kirakatrendező

Külföldi tapasztalattal bíró, a rőfős- és rövidáru szakmából, jobb cégnél

alkalmazást keres.

Elsőrangú eladó, 26 éves, beszél három nyelven. Ajánlatokat „Szakember” jelígre a noviszadi kiadóba kér.

11055

„TOBLER“

a világhírű csokoládé-cukorka-és kakaógyár az egész világon szabadalmazva

Toblerone: havasi mézzel és mandulával
Nimrod: malátával és biszkvittel
Toblerido: keserű csokoládé inyenceknek

Mindenütt ezeket kérje

Elsőrendű hárshasábot

és hársdorongfát ab Dunapart Čeverić és Nestin, teljes hajó- vagy vaggontételekben jutányosan ajánl

Wolf Sámuel, fakereskedés
Novisad

11004

Nemes gesztenyét

szépet, egészségeseget kicsinyben és vaggontételekben legelőnyösebb árban szállítanak

HINKO SCHLOSSBERG I SINOVI, GLINA

11052

elsőrendű szántóföld

Kis szállásra igen alkalmas, 48 kat. hold

közvetlen a bačkatopolai és moravicai jó kövesut mellett

szabadkézből eladó

Értesítést ad Dr. Streliezy Dénés ügyvéd (Subotica, Aleksandrova ul.) vagy a helyszíntől 6 kilométernyire Gyarmati Sándor bankiga gató (Stara Moravica)

A közvetített a'ókról szóó

uj törvény végrehajtási utai'ása

a „Beograder Zeitung” Beograd, Knez Mihajlova 35/III néhány nap mulva német fordításban megjelenik. A lap előfizetési ára november 10-ig 65 dinár, a törvényfordítással együtt 15 dinár. Az előfizetési díj a beográdi postatakarék 53-046 sz. számlájára is befizethető. 1046

INGYEN

14 napi svájci tartózkodás, utazás és 100 svajci frank zsebpénzt nyerhet, ha

Suchard Milka Velma Bittra

csokoládét eszik

Az új prémia már forgalomban vannak, de a régi bönök és albumok továbbra is érvényesek 5259

A nyerők neveit későbbben közöljük

Mielőtt vetítő gépet

vásárol, tekintse meg legújabb rendszerű ventilátor hűtővel ellátott

A. E. G. 8962 „Successor és Triumphator” gépeinket! ORIENT-FILM D. D. Subotica (Gri-telela D)

Iskolatáskák vászouból... 25 din. valódi bőrből 80 din.

Iskolamappák valódi tehén- és aktatáskák bőrből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikulökből óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőséges és bőráru specialistánál Subotica, Aleksandrova ul. 1

Kis Szent Teréz oltár

rendkívül szép kivitelű, 6 1/2 méter magas, művésziesen festett képpel, dus faragásokkal, valódi catarin arannyal aranyozva, jutányos áron eladó

F. Bachinger aranyozó cég Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34

Legjobb minőségű

ültetésre jól válogatott megbízható kitűnő bor-és c. emege-

szőlőoltványok

kiváló amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzetel, mérsékelt árban kaphatók. Kérjen árjegyzéket.

Gyorgyevics Misa szőlőoltványtelep-tulajdonos Noviszad, Kiszácsi ulica 10

Házhelyek

közel a városhoz, a vilanytelep mögött eladók. Tudakozódni Zrinjski trg 31. telefon 873, vagy István téglagyárban

E L O N Y O M D Á T

legmodernebb stíu rajzokkal és kellekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA modern előnyomdabehrendezői gyára

Re'lef-festéshez való festékek, porok és kellek kaphatók

Le újabb divatu nyakkendőket csak az „ALEXA” nyakkendőgyárban vehet első kézből és ne fessen máshol dupla árat. Subotica Korzo. - Novisad Jevrejska ul. 6

Ezideig ilyen olcsónILYEN GYÖNYÖRŰT ÉS MINŐSÉGÉBEN
ILYEN KIVÁLÓT NEM VÁSÁROLHATOTT!**Ismerik a földkerekség minden táján!**

Gyors
Biztos
Gazdaságos

WHIPPET

Amerika legelső európai típusú könnyű kocsija!

Többet fizethet, jobbat nem vásárolhat

Whippet- és Willys Knight-autók képviselője a Vajdaság és Szerémség részére

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER

Novisad, Uspenska ul. 5

Vezérképviselő: **ALBION, Beograd, Dečanska 7**

Whippet 6 hengeres		Whippet 4 hengeres	
Touring	65.000.—	Touring	52.000.—
Roadster	73.000.—	Roadster	63.000.—
Coach	74.000.—	Coach	65.000.—
Sedan	78.000.—	Sedan	68.000.—

Gazdák!

Tudják azt, hogy a

szuperfoszfát

erősíti a kalászt, gyorsítja az érést, legszebb szemet hozza, egészséges növényt termel, biztosan fokozza a terméseredményt, ezért használjon **szuperfoszfátot!**

Szuperfoszfátot, valamint minden más műtrágyát a legkedvezőbb áron ajánl

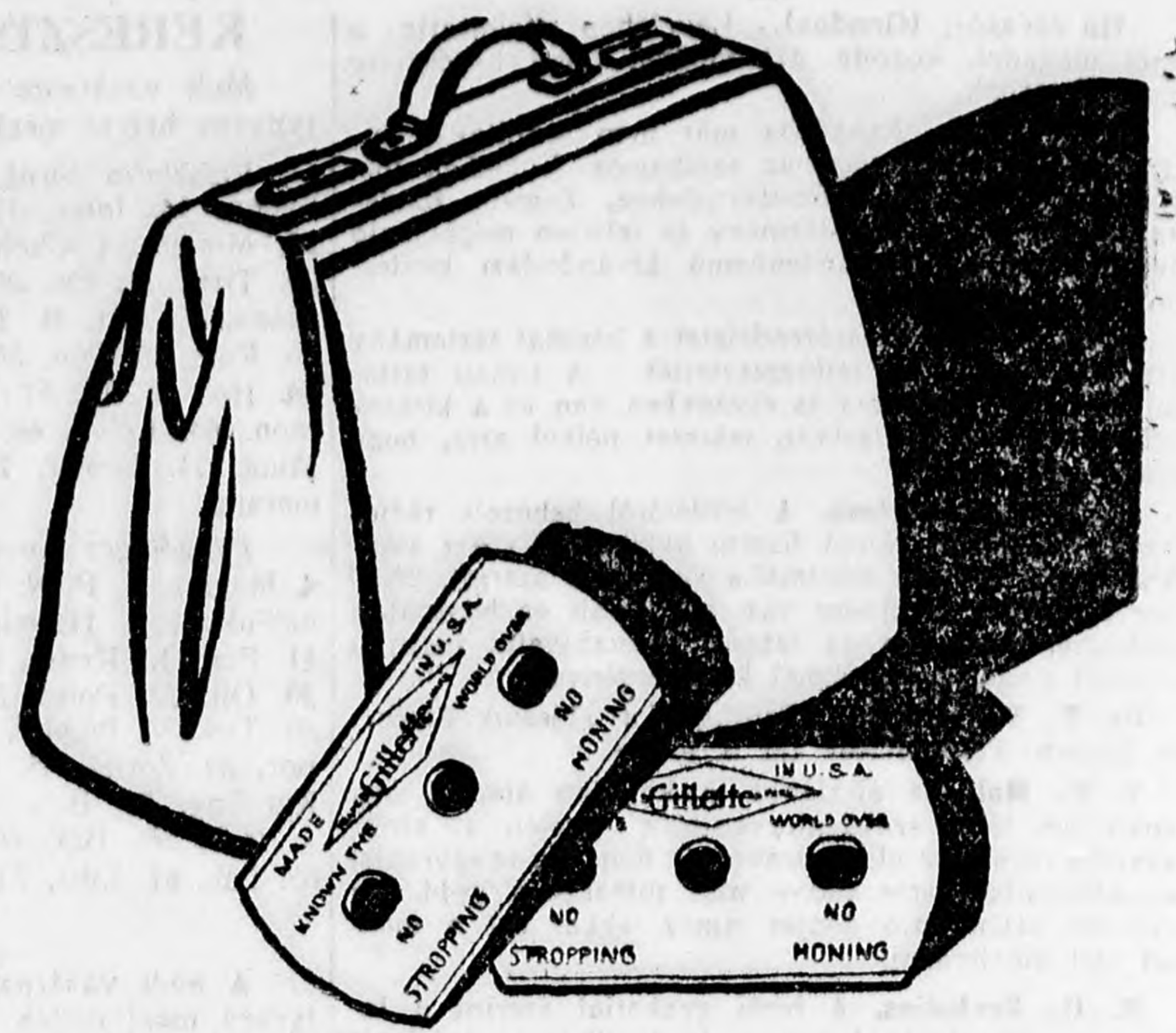
FOSFAT D.D.**ZA PROMET I TRGOVINU UMJETNIM GNOJIMA**Mazurinićev trg 4 **ZAGREB** Mažurinićev trg 4

Telefon: 29—13

Távíráncim: Fosfat

Ingyen küldünk

mindennemű, a műtrágya használatára vonatkozó használati utasítást

Valódi Gillette-pengéket vigyen magával az utra

Ha valódi Gillette-pengével borotválkozik, időt takarít meg. Munkája csak annyi, mintha szakálát egyszerűen letörölné arcáról. A hajszáléles pengének mindegy, hogy erős, vagy puha-e a szálka; azt sima könnyedséggel borotválja le.

Az ilyen kifogástalan teljesítmény előidézője: a Gillette, gyáraiban a legdrágább, ellenállóan ruganyos különleges acélt használja fel és szabadalmazott, gondosan edző és köszörülő módszereket alkalmaz.

De Luxe-csomag (30 pengé), teljesítmény (10 pengé), félcsomag (5 pengé) minden szakmabeli üzletben kapható.

GILLETTE SAFETY RAZOR CO.**Megérkeztek**

és eddig nem ismert olcsó árakon kaphatók

kukoricamorzsolók**répavágók****szecskavágók****darálók**

és a többi mezőgazdasági kis gépek, valamint

BULLDOG**traktorok és****cséplőgépek****Viszontelárusítók figyelmébe:****Kérjen prospektust. — Kérjen árajánlatot.****AGRIKULTURA, SOMBOR****GENERALNO ZASTUPSTVO TVORNICE****HEINRICH LANZ MANNHEIM****za Vojvodinu, Hrvatsku i Sloveniju**

RALETIC M. MILOŠ rőfös- és vászon-
divatáruháza **Novisad Kr. Petra 2**
a püspöki palotát al szemben

Ajánlja dús gazdag raktárát

Legújabb párisi újdonságokban

sejmet, női és férfiszöveteket, valamint az összes többi rőfösdivatárukat, igen olcsó árakban

Elsőrendű
zöld
szénát
szállít vagon-
telekben
Gebhardt József
BRČKO

Billiárd
dákó, golyó, mandiner-
gumi, zöldposztó, Lign-
um Sanctum tekegolyók
és babák a legolcsóbban
beszerezhetők
Ehrlich J.
esztorgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 8743

BUTORÁRUHÁZ
WEINER LIPÓT
műbutorgyára
Szenta, a Városháza alatt és
a Tiszaparton
Izléses munka — Olcsó
árak — Gönjös kivétel
1094

LEGNAGYOBB
KÁRPITOSÜZLET
Klubgarnitúrák,
patent-fotelek,
ottománok,
berzserek és szalónok
gyártása
Allandó nagy raktár
Dj. Stanković
kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 48-46 4431

501-es FIAT
keveret használt (20.000
km.) új gumikkal, ülés-
áthuzattal, jó felszerelés-
sel
eladó
Érdeklődni lehet Kardos
hirdetvénytől Novisad,
Wilsonov trg 7.
Telefon 23-70 11814

Hirdetéseket
Sentán a Bácsme gyei Napló
részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

Hol vásárol a vidéki Suboticán

GYERMEK-KOCSI
Az elismerten legjobb minőségű
„BRAHA“-kocsi egyedüli árusítója:
JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR
(Gyümölcs piac)
Sportkocsi 200 dinártól feljebb
Viszontelárusítóknak
árengedmény!
Sátoroskocsi 400 dinártól feljebb

SZÖRME
Legújabb divatu szőrmék nagy választékban, valamint
átalakítások, javítások legolcsóbban
MORGENSTERN ALADÁR
Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók
Mégtek n'is vételkényszer nélkül!

TAMBURA
Mindenféle tamburahangszer
és húrok legolcsóbban
Kudlik Károlynál
Poštanska ul. 8.
Tigris-védjeggyű húrok nagyban és
kicsinyben

KÉZMUÁRÚ
A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szá-
rított árak mellett elsőrangú gyárimányokból, ugymint:
férfi- és nőruha és felöltő-szövetek, barchendek,
flanellók, vásznak és zsebkendőkből
STRASSER BÉLA
Wilsonova ul. 46. Fakultéttal szemben

TORTA SÜTEMÉNY
Naponta friss, olcsó és izletes
tortát, desszertet és süteményt
kaphat
„City“ Bódis Lajos cukrászdájában
Rudics ucca (Labor-palota)

MARHA
Sertés
Szekér
Malom
Magtár
Bánya
Személy
a legközelebbi kivételben, legolcsóbban szállít
J. Sebestyén mérleggyára Subotica, Daničićev put 154
Ajánlatok és rajzok díjmentesen

RÁDIO
KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

FUSZER ÉS CSEMEGE
Megnyilt
Kovács és Gelányi
új fűszer- és csemegeüzlete
Rudics kitérő, Labor palota

ÓRÁK — ÉK SZER EK
Késő már a vonat
[után futni!
Ha Ön nem tud jó
[órához jutni,
és álljon el
KREKUS
Ór és ékszerekhez, Gyümölcs piac 4

DIVAT
Őszi és téli angol szövetújdonságok
megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendű munka,
olcsó árak
BOZSO VINCE angol uriszabó, Zenade-épület, T. telefon 6-51

Divatos, elegáns
Mitönyök, télikabátok
eredeti angol szövetből
Osztrogonacz és Kenedics
uri szabóknál
Subotica, Városi bérpalota

Szeptemberi öszezont
magánvizsgárra és érettségire
teljes garanciával előkészít
Galgóczy
magániskola BUDAPEST,
VIII., Mária Terézia tér 3. sz.

**Orvosok,
Bábák,
Dadák,
Apolók**
reszere a legkiválóbb kéz-
mosószert, mely a bőr lu-
kacsáiból is eltávolít min-
den tisztálanságot az
EXPRESS
szappan és krémszappan.

**Bányászok,
Szerelők,
Soffőrök,
Lakatosok**
ne használjanak soha
mást, mint az
EXPRESS szappant
Szakácsnők
kémcsészhez és konyha-
asztalok, vágódeszkák
tisztításához a legjobb az
EXPRESS szappan
FÜRDŐKÁDÁK tisztítására
nincs jobb mint az
EXPRESS
krémszappan
Szállítás utánvétellel
HIGUENSKA KOZMETIKA
BEOGRAD, Dečanska 14
Képviselők kerestetnek

BUTORT,
épület-, portál- és üzletbe-
rendezést jutányos áron
készít, mindenféle javítást és
butorszállítást vállal
Rizsányi Pál
asztalos Subotica
V.I., Jugovičeva ul. 6.
(Kakas-iskola mellett)

Az ecetsav mérég,
így a téli sava vitás-
hoz csak a Kemény
csesterében készült
Izött ecencet
használjon. Haszná-
lati utasítás: 1 liter
ecet, 3 liter víz.
Gyár:
I., Vojnovičeva ul. 5.

Paszományt
butorra, függönyre, drape-
riára, rojtokat, szímlókat
hojtogat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszomános, Jugovičeva 31.
Meghívásra mi: tímmal ház-
hoz megyek

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beklődése esetén
hérmentve küldöm szabadalma-
zott szenzációs találmányomat
ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608“
Ctuj (Kolozsvár) 1622
t. sz. postafiókberlet

J. Andriska műszaki üzlete, SUBOTICA, Jelačićeva ul. 9. Allandó raktár elsőrendű gyári ninyu kerék-
párokbán, kedvező fizetési feltételek. Egyedüli lerakat „PIRELLI“ olaszgumó gumikból
Minden szakmába vágó javításokat szakszerűen végez

MOSS — BENZITTEL

Kis fáradtság, kevés költség!

Kis fáradtsággal és kis költséggel moshatja fehérneműjét, hogy az szép és illatos legyen, tisztíthatja ruháit, ha **BENZIT-SZAPPANT** használ, amely gazdaságosabban, könnyebben dörzsölés nélkül tisztít.

A **BENZIT-SZAPPAN** a zsírfoltokat és a piszkot vegyi úton feloldja, de a szint és a szövetet egyáltalán nem támadja meg, teljesen ártalmatlan, a piszkot biztosan oldja, de a szövetszálakat nem rongálja, sőt ellenkezőleg kíméli

őket, úgy hogy azok puhák és finomak maradnak.

Kapható minden droguériában és gyarmatáru kereskedésben. Ár a Din 5.— drb.-ként.

Benzit-Szappan

TVORNICE ZLATOROG
MARIBOR

MOSS — BENZITTEL

Férfi és női esőköpenyek

10398

amelyeket

Gjura Janošević, Beograd
a Tudományos Akadémia palotájában a mostani őszi szezon alkalmával hozott forgalomba, valóságos szenzációt jelentettek Beogradban nemcsak elsőrendű és kifogástalan minőségükkel, gyönyörű szineikkel, hanem hihetetlen olcsó árakkal is.

Női esőköpenyek:

Jóminőségű esőköpenyek, paragummiból, gyönyörű színekben (egyszínű, drapp, szürke, kék, frész, lila és piros színben)

250 és 280 dináros árban
mintás 280 és 320 dinár

Viaszkos vászonból, piros és kék színben	340 és 380	dinár
Viaszkos vászonból, fekete	320	»
Impregnált selyemből (vizmentes), bármily színben	480	»
Mintás selyemből, skót kockázással, gummirozva	540	»
Szarvasbőr imitáció	850	»
Gummirozott krepp de chine-ből	1100	»
»TRENCH-COAT« krepp kabátok világos színekben	800, 900, 950 és 980	»

Férfi esőköpenyek:

»Trench-Coat« felöltők, világos színekben, impregnálva, béleelve **800, 900, 950 és 980 din.**

Gummikabátok	230, 240 és 280	»
Fekete viaszkosvászon (nehéz minőség)	320	»
Kapucnival	360	»
»FREGOLI« felöltők, két oldalon hordhatók, drapp vagy zöld »Cover-Coat« és barna viaszkos vászon	450 és 510	»
Szövetfelöltők, mintás anyagból, gummirozva	460, 470 és 600	»
Fekete vagy sötétszürke felöltő, gummirozva	525	»
Férfi- és női esőköpenyküldemények naponta érkeznek. — Szállítás vidékre utánvétellel. — Meg nem felelőt kicserélem.		

A legjutányosabb áron
vásárolhat egy komplett **hálót,**
ebédlőt és mindennemű **butort.**

Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár
Subotica, Sudarevićeva ul. 54-56. Telefon 383

Asszonyom! Hosszu évek szorgalmas munkájával sikert ért el egy olyan tökéletes és teljesen ártalmatlan arckrém összeállítását, amely minőség és hatás tekintetében az összes forgalomban lévő arckrémeket felülmúlja.

Az arc minden tisztáltságát, májfoltot, pattanást, szeplőt stb. tökéletesen eltünteti, s az arcbőrt bámulatosan szépé és fiatalosá teszi.
A krém forgalomba hozatala előtt, az országban 50,000 próbatégety lett szétküldve és 27630 címzett a legnagyobb elismeréssel és hálával írta a krém csodás hatásáról és állandó fogyasztóvá lett.

Ön azonban ne higgyen senkinek, hanem saját érdekében vegyen próbára egy tégetyelt, miáltal alkalmi lesz önmagának is meggyőződni a krém és a csodás hatásáról és az eredményről, mely minden nőnél megfizethetetlen.

Csak az alant felsorolt

Braća Maver parfümerija
Novi Sad
Cserveny drogeria B. Palánka
Egen Poljanski V. Bačkerek
Fehér gyógytár B. Topola
Fehér drogeria Sombor
Herczi drogeria Subotica
Hél manleure Palić
Katica Pavšić St. Kanjiža
Kapornyal Illés St. Moravica

helyeken kapható:

Kozmetikal intézet St. Bečel
Milovan Tatić Nova Kanjiža
Nenad Gavanski Srebbran
Paul Thomas Novi V. Sas
Reisz Antal Ho goš
Steven Art Kula
Stevan Radulović Bela Crkva
Süli Károly Mail Idjós
Schönberger Árpád V. Kikinda
Zoltán Papp Feketić

1041

FILM-HIREK

Hetvenhétéves filmszínész Hollywoodban. A Paramountnál Hollywoodban egy 77 éves statisztika szerepel állandóan, aki már évek óta ezzel keresi meg kenyerét. Maria Parcival legutóbb a Der König von Soho című Emil Jannings filmben lépett fel, amikor is Jannings kijelentette, hogy ez a kitűnő színész csak azért nem lehetett filmsztár, mert az ő idejében még nem létezett a film. Az idős néni nem kevésbé

DOUGLAS MAC LEAN

»A két imposztor« c. Paramount-film főszereplője.

büszke erre a krikkára, amelyért sok fiatal színész is megirigyelhetné.

Wings még mindig műsoron van a newyorki Criterion mozgóban. Tizennegyedik hónapja fut még mindig telt házak mellett ez a szenzációs repülőfilm és ezzel minden eddigi rekordot leverte. A Wings kö-

CLARA BOW
a »Wings főszereplője.

zönség sikerére jellemző, hogy messze vidékről is rengeteg nézője akad, akik mint valami csodára járnak ezt az izig-vérig amerikai szenzációt megtekinteni. A Wings bécsi bemutatója után most Budapesten készülnek a Wings mellé keretben való megjelenítésére, ahol hosszú ideig fog futni a film, valószínűleg a legnagyobb mozgószínházban a Royal Apolloban.

GEORGE BANCKROFT

»Az »Alvilág« c. Paramount-film főszereplője.

Beba Daniels a Szépségről és Egészségről. Bebe Daniels, akinek Senorita című filmje felejthetetlen sikert aratott, röviden foglalja össze a Szépség és Egészség feltételeit. Naponta: egy alma, hosszú séta, egy órai uszás, 8 órai munka, 8 órai alvás és egyetlen orvosi számlának sem szabad a házába kerülnie — mondja a bájos művész és ugylátszik nála beváltak ez a recept, mert amit Bebe Daniels filmjében

produkál, azt valóban csak vas idegek és vas egészség képes produkálni.

Nyolc napig Sárga liliom Zagrebban. A zagrebi Metropól mozgó most játszotta egy teljes hétig Korda Sándor nagyszerű filmjét a Sárga liliomot, amely

bizonyára másfelé is hasonló tetszés mellett fog bemutatkozni. A film rendkívül hálás tartalma biztosítja ezt az általános tetszést, az a rendkívüli bájos happy end, hogy a vidéki orvos huga végül mégis csak felesége lesz a hercegnek, minden intrika és száz akadály ellenére is.

TILLA DORIEUX ÉS A KULCSREGÉNY

Irta: Diószeghy Tibor

1.

Kulcsregény és kulcsregény közt nagy különbség van. Jacob Wassermann »Ulrike Woytich«-ja és Thomas Mann »Buddenbrooks«-a: irodalom. Bilset ur hírhedt »Kleinen Garnison«-ja: szemét.

Németország egyik legnagyobb élő színésznője, Tilla Durieux kiadott most egy hosszú elbeszélést, amelynek már címe is célzás a műfajára, »Eine Tür fällt ins Schloss«-nak keresztelte ugyanis el az egykori Salome és Lulu a regényét. Szóval kulcsregény. Nem irodalom. Hát mi? A nagy művész színpadi teljesítményeivel kétségtelenül rászolgált arra, hogy ez a kérdés — udvariasságból — válaszolatlanul maradjon.

2.

Az még nem bűn, hogy valaki élő modellek után alkot. Ellenkezőleg. Minden igazi művész ezt teszi. Csakhogy...

Az igazi művész sohasem felejt el az élet és az alkotás között elvágni a köldökzsinórt.

A kontár — lampionokat aggat a köldökzsinórra. Hogy minél nagyobb feltűnést keltsen. Mert a szenzációra vadászik. Tudja, hogy tehetségéből nem futja sokra s a botránytól reméli a hatást és a sikert.

Írónak Tilla Durieux — illetékes. Még az átlagnívót sem éri el. Ha nem kulcsregényt ír, akkor nincs az az elszánt olvasó, aki átrágja magát szürke és unalmas mondatain. Ezt tudta, nagyon jól tudta, (a kontár mindig tudja magáról egész pontosan, hogy tehetségtelen), ezért választott olyan témát és olyan milőt regényének, ami botránynak ígérkezett.

A számítás bevált. A regénynek sikere van. A kritikuskoknál nem.

A jóízű emberekkel sem.

Még vannak ilyenek.

Tilla Durieux nem tartozik közéjük.

3.

Durieux nagyon szerette a férje. A színésznek pokollá tette ura életét. Végre nem lehetett a válást tovább halasztani, az ügyvédnél találkoztak, elintézték az anyagi formalitásokat, aztán a férj átment a szomszéd szobába és agyonlőtte magát.

És Tilla önagysága ezt választotta regény témának

4.

A művész-író mindig ügyel arra, hogy alakjaira, akiket életéből, környezetéből, magáról, vagy ismerőseiről másolt le, ne lehessen ráismerni. A jellemeket, amiket lerajzol, más szituációba helyezi át. Hősének nemcsak nevét és foglalkozását változtatja meg, hanem elsősorban nem mesél el róla megtörtént eseményeket. Ez nem csupán művészi szemérem. Inkább az, hogy a művész nem ír riportot, hanem alakjainak karakteréből fejleszti ki az ugynevezett cselekményt. Szomoró Dezső egyik legszebb novellájában, »A péknében a Mánás Elza-gyilkosságát írta meg: rosszhiszeműen fogott neki, hiszen csak a szituációt ismerte, a hüni gyűlölet cselekményt s művészi szempontból épp a legfontosabbat, a szereplők egyéniségét nem. Ezt hozzáköltötte s mi történt? A kitalált lélekrajz parancsoló szükségesességgel új tényállást kényszerített az író tolla alá és végeredményében Szomoróknak — mert művész! — nem sikerült kulcsregényt írni.

A kulcsregényíró, mert legtöbbször nem művész, éppen a szituáció érdekli. A kulcsregény riport, olyan riport, amit a szereplők nevével valamilyen okból nem lehet megírni. Ez a valamilyen ok sokféle lehet. A Robinson költője, Defoe Dániel például azért írt kulcsregényeket, mert a zsarnokság ellen nem fejtethet ki nyílt publicisztikai működést a cenzura miatt. Az ilyen kulcsregény előtt le a kalappal! (Hogy Defoe milyen tisztességes ember volt, mutatja, hogy állandóan börtönben ült s bírói ítélet alapján egyik regénye miatt a fülét is levágták.) A kulcsregények többsége azonban szerelmi botrányokat tárgyal, amelyeknek az igazi nevekkel való pertraktálásától — minthogy legtöbb ilyen eset nyilvánvalóan magánügy és semmilyen vonatkozásban sem tartozik a nyilvánosságra — még a pamflet-író is visszariad.

5.

Az író, ha regényének valamelyik alakját élő személyről mintázza, magának tartozik azzal, hogy a modellt úgy elváltoztassa, hogy senki se ismerhesse fel. Ha azonban már kulcsregényt ír az író, akkor viszont kutyakötelessége hűségesen ragaszkodni a megtörtént eseményekhez. Kulcsregényben nincs poetica licentia, itt nem szabad önkényesen jellemezni, vagy az események folyását megváltoztatni. Az írónak tekintettel kell

lenni egyrészt az olvasóra, másrészt hőisére. Ha az író a mayerlingi drámáról kulcsregényt ír, nem szöheti egy a mese fonálát, hogy I. Frigyes János, az ősz császár meglepi vadászkastélyában fiát, Adolf trónörökösöt Uzsená bárónővel, amint javában tuberkolnak, mint hogy a trónörökös tőle főzte el a bárónőt, féltékenységeben mérgezett cipővel úgy megrugja fiát, hogy rögtön szörnyethal, míg a lányt diszpenzációval elveszi feleségül. A költői szabadság ugyanis egyrészt zavarja az olvasót, aki a kulcsregény cselekményét legtöbbször már ismeri pletykából s csak a »részletekre« szomjas, másrészt minősíthetetlen eljárás a regény szereplői ellen, akiket egy kulcsregényben (ahol tehát rájuk lehet ismerni) éppúgy becstelenség megrágalmazni, mint egy törvénytudósítárról írt riportban.

Kétféle kulcsregényíró van: aki bevallja és aki tagadja. Az utóbbi a piszkosabb, mert már csak azért is meghamisítja a valóságot, hogy alkotását »irodalmivá« tegye. Ez ugyan nem sikerülhet neki, viszont hőisével szemben duplán jogtalanul jár el, amikor annak a nyilvánosságra legkevésbé sem tartozó afférját ráadásul még hazugul is meséli el.

Durieux asszony, sajnos, az utóbbi kategóriába tartozik s annak is a rosszabbik alosztályába, tudniillik regényalakjait tendenciózusan állítja be: egy külföldre költözött íróról például — természetesen szintén elváltoztatott névvel, de úgy, hogy azért rá lehessen ismerni — azt írja, hogy elzúllott, iszákos lett, koldul, noha ebből egy szó sem igaz. De Tilla haragszik az illetőre. Ez a bosszu. Hasonlóképpen bánik el egy konkurens színésznővel, akit minden alap nélkül rágalmoz meg azzal, hogy karrierjét a híres rendezővel szemben szexuális téren tanúsított előzékenységének köszönheti. (A szóbanforgó hölgy már rég híres színésznő volt, amikor a rendezővel összekerült.) Legcsunyábbam megboldogult urával bánik el az író, — de mondjuk, hogy ez önvédelem, mindenkinek jogában áll saját magát jobb színben tünteti fel, mint amilyen.

6.

A tárlaton kifüggesztett »Tanulmányfejtől« egy néző sem követeli meg a hasonlóságot, mert nem ismeri a modellt. A közönség, nem kulcsra-járó regényről nem tesz semmit, ha a regényhős szellemi horizontja nem szélesebb az íróénál, az író nyugodtan állíthatja: »kérem, én egy pont ilyen szép buta embert akartam ábrázolni, s ez nekem kitűnően sikerült«. Nem lehet ellenőrizni, mert a modell ismeretlen az olvasó előtt. (Roboz Imre írt egyszer egy nagyon érdekes irodalmi tanulmányt a nagytehetségű Bródy Sándorról, amelyben kimutatta, hogy ennek a ritka eredeti és ötletes írónak műveiben hemzsegnék az ostoba emberek s úgy színpadi alakjainak, mint regényhőseinek társalgása meglepően szimpla és közönséges. Bródyra semmi szégyen nem háramlott ebből a megállapításból, ha akart volna felelni rá, azt válaszolhatta volna, hogy az ő írói meggyőződése szerint a társadalomban többségben vannak az ostoba emberek s ő az életet híven akarja ábrázolni.) A kulcsregény írója azonban nem mászhat ki ilyen könnyen a slamasztikából: az ő hőst ismeri az olvasó. A tárlaton kiállított portrénak hasonlítani kell, Kossuth Lajost nem ábrázolhatja a szobrász hajusz és szakáll nélkül. Ha a kulcsregény hőse szellemes és eredeti ember, nem lehet laposságokat a szájába adni. S ez éppen kulcsregények legfőbb baja, az, hogy majdnem mindig tehetségtelen emberek írják tehetséges emberekről.

Kézenfekvő. Tehetséges ember nem ír kulcsregényt, még ha akar írni, akkor sem: az anyag megnemesedik kezében, irodalom lesz a paszkvillból. A kulcsregény hőse viszont legtöbbször tehetséges ember: nimandok magánügyeiből nem lehet szenzációt kifacsarni.

A kulcsregény írója tehát leggyakrabban alatta áll hőseinek. Lehet hű férj és gondos családapa, de rőfös-segédtségig maximált fantáziájával egyszerűen nem tudja hőst szellemileg kistafirozni.

Ez Durieux asszony regényének is — izléstelensége mellett — a legnagyobb hibája. Berlin szellemi elitje szerepel a regényben, írók, művészek, tudósok, akiket mindenki ismer s akiket mindenki ráismer, — és akikről nem lehet elhinni, hogy olyan jelentéktelenek, szürkék, érdektelenek és unalmasak lennének, mint ahogy a Durieux-regény őket feltünteti.

A dialógusok nívója nem rájuk jellemző.

Hanem Tillára.

7.

Színésznőnek nagy volt.

Embernek...?

Szegénységi bizonyítvány lehet 225 oldal terjedelmű is.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

RADIOWELT

képes h. t. folyóirat, a legjobb rádiószaklap
Közi az európai és amerikai kádóállomások műsorait — rádióportok.
Kimerítő műszaki rész

Egyes szám 6 dinár Évi előfizetés 250 dinár

FUNKMAGAZIN

a rádióamatőrök havi szaklapja Főszerkesztő: Dr. Eugen Nesper

Népszerűtlen amatőröknek és szakembereknek

Rövid hullámhossz és Phonorádió melléklettel

„Ennek a szaklapnak nincs párja”

Egyes szám 16 dinár Évi előfizetés 150 dinár

Wiener Radioverlag G. m. b. H.
Wien, I., Pestalozzi gasse 6

VASÁRNAP, október 21.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Tánczene. 20: Egy opera közvetítése.

BÉCS 10.30: Orgonahangverseny. 11: A Wiener Symphonieorchester hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 18.55: Félix Petyrek zeneszerzői estje. 20.05: Charles Weinberger »Die Liebesinsel« című operettjének előadása. Utána Jazz-zene.

BRÜNN 10.30: Szimfónikus hangverseny. 18: Dal-est. 19: Hangverseny énekkarral.

KATTOWITZ 12.15: Déli hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. 22.30: Tánczene.

PRÁGA 10.30: Szimfónikus hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19: Tánczene. 20: Néd-bal »Die kausche Barbara« című operettjének közvetítése. 22: Kamarazenekari hangverseny.

RÓMA 13: Rádió-trió. 17: Tánczene. 20.54: Szimfónikus hangverseny.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 12.30: Szimfónikus zenekari hangverseny. Közreműködik Vinkovich László operaénekes. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17: Paulini Béla mesedélutánja. 18.10: Sporteredmények. 18.30: Egyfelvonásosok. (Tréfák). 1. »Kigyűjt az igazság«. Paraszti furiang. Irta: Zagon István. 2. »Alvóg és felvóg«. Énekes falusi kép I felvonásban. Irta: Zagon István. 3. »Az áldás«. Jelenet. Irta: Török Rezső. Az előforduló dalokat Kurina Simi és cigányzenekara kíséri. 19.40: Krudy Gyula-est. Novellák, versek. 20.20: Liszt-est. Közreműködnek: Thoman István, a Zeneművészeti Főiskola tanára, Thoman Mária hegedűművész, Zsámboky Miklós gordonkaművész és Somló József, a m. kir. Operaház művésze. Zongorán kísér Polgár Tibor. 21.50:

Pontos időjelzés, a sporteredmények. Utána: ifj. Purcsi Pepi és cigányzenekarának hangverseny.

HÉTFŐ, október 22.

ZAGREB 13.15: Gramofóonzene. 17: Mozizene közvetítése.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 21.45: A munkás mandolinegyesület hangversenye.

BRÜNN 12.30: Gramofóonzene. 20: Filharmónikus hangverseny és Schubert-est. 21: Kamarazene.

KATTOWITZ 18: Szórakoztató zene. 20.30: Esti hangverseny.

PRÁGA 11.15: Gramofóonzene. 21: Kamarazene. 22.20: Gramofóonzene.

RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny. Utána hangverseny.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben 12 órakor déli harangszó. Utána: Kamarazene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17: »Asz-szonyok tanácsadója« (Arányi Mária előadása). 17.40: Arany János halálának évfordulója. Császár Elemér e. n. r. tanár előadása. S. Fáy Szeréna, a Nemzeti Színház örökös tagja szaval. 19: Rádióamatőr-posta. 20: Német nyelvoktatás. (Szentgyörgyi Endre). 20.40: Az Orsz. Postás Zene- és Kultúregyesület hangversenye: Közreműködnek: Ecker Szidi, a Városi Színház művésznője, D. Szerény Magda hegedűművész, dr. Györy Pál hangversenyénekes és Koltay Gyula zongoraművész. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 22.50: A Dunapalota-nagyszállóból Bachmann jazz-band.

KEDD, október 23.

ZAGREB 13.15: Gramofóonzene. 17.30: Szórakoztató zene. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni hangverseny. 20.05: Lotte Lehmann dalestje. 20.30: Pablo Cassadó csellóhangverseny.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Esti hangverseny. 20.50: Népies zene.

KATTOWITZ 18: Délutáni hangverseny.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 19: Hangverseny fuvóhangszereken. 22.20: Tánczene.

RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: P. Mascagni »Sodoletta« című operájának közvetítése.

Budapest 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben 12 órakor déli harangszó. Utána: Gramofóonzene. (Művészlemez, tánclemez). 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16: Manchen Mariska rá-

A Radiowelt legújabb száma sok, érdekes rádió-ujdonság ismertetését tartalmazza, így többek között a Zeppelin-léghajó rádióberendezésének leírását, érdekes interjút a Tri-Ergon-beszélőfilm feltalálójával, Massolle-lal, azonkívül a most leadásra kerülő sorozat: »Ó-hollandi mesterművek« ismertetését. A műszaki részből megemlítendő érdekes cikk a díjazásban részesített »Low-Loss« utifeltevő készülékről, »Amit mindenkinek tudni kell« a rádió-irodalom, rádió-laboratórium és a »QST« állandó rovatok a legújabb találmányok ismertetését tartalmazzák. 11048

dió-délutánja. Zongorán kísér Polgár Tibor. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17: A kurucvilág költészete. II. rész. Lelkes Nándor József előadása. Közreműködnek: Teley Sándor (ének), Lugossy István (tárogató) és 36. Rácz Laci cigányzenekarával. 18.30: »Mit üzen a rádió«. 19.30: Kabaré-est. Előadásra kerül Békeffy László három egyfelvonásos. 1. »Mein Szisstem«. 2. »Szegény Hannibal«. 3. »A közzgazdász«. 20.40: Olasz nyelvoktatás. 21.25: Operettrészletek, tangók, blues-k. Előadják: Teley Sándor és a Szalón-trió. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Utána: Pertics Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, október 24.

ZAGREB 13.15: Gramofóonzene. 17.30: Könnyű zene. 20.35: Zenekari hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni hangverseny.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Esti hangverseny. 21: Könnyű esti zene.

KATTOWITZ 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. 22.30: Tánczene.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 21.30: Zongora-hangverseny.

RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Kamarazene.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben 12 órakor déli harangszó. Utána: Zongorahangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.40: Száz magyar nőta egy óra alatt. (Kaposvári Zsolnay Lajos és cigányzenekara). 18.50: Gyorsírási tanfolyam. (Szlabej Géza tanár). 19.30: A m. kir. Operaház »Mignon« előadása. Dalmü három felvonásban. Zenéjét szerelte Thomas A. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétőversenyeredmények. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, október 25.

ZAGREB 13.15: Gramofóonzene. 17: Délutáni hangverseny.

BÉCS 10: Közvetítés Hamburgból. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: Gounod »Faust« című operájának előadása. Utána esti hangverseny.

BRÜNN 19.30: Zenekari hangverseny.

PRÁGA 19.30: A cseh filharmónikusok hangversenye.

RÓMA 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Leo Fall »Dollárkirálynő« című operettjének közvetítése. BUDAPEST 18.30: Az új Stúdió megnyitójának pélye és diszhangversenye.

PÉNTEK, október 26.

ZAGREB 20.35: Hegedűhangverseny. 22: Könnyű sti zene.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.30: Zeneakadémia.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19.45: Egy opera közvetítése Párisból.

KATTOWITZ 18: Délutáni hangverseny.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 20: Smetana »Die verkaufte Braut« című operájának közvetítése Párisból.

RÓMA 13: Rádió-trió. 20.45: Remy Principe hegedűhangversenye.

BUDAPEST 9.30: Hírszolgálat. 12: Déli harangszó. Időjárásjelentés, hírszolgálat. 12.20: Kamarazene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17: Onkel Hans németnyelvű mesedélutánja. 17.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Vezényel: Berg Ottó karnagy. 19: Gramofóonzene. (Művészlemez). 19.40: Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 20.15: Előadás a Stúdióból: »Vége a szép nyárnak«. Színmű három felvonásban. Irta: Schöpfung Aladár. Rendezi: Hegedüs Tibor. Bevezetőt mond a szerző. 22.25: Pontidőjelzés, hírszolgálat. 22.45: Dióssy Edith, a m. kir. Operaház művésznőjének hangversenye. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 22.20: Ifj. Radics Béla cigányzenekarának hangversenye a Dunapalota-nagyszállóból.

SZOMBAT, október 27.

ZAGREB 13.15: Gramofóonzene. 17.30: Délutáni hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 18: Kamarazene. 20.20: Edmund Eysler »Der lachende Ehemann« című operettjének előadása.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Ünnepi hangverseny. 22.25: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST 9.30: Hírszolgálat. 12: Déli harangszó. Időjárásjelentés, hírszolgálat. 12.20: Gramofóonzene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 18: Zenekari hangverseny az Ostendekávéházból. Vezényel: Ábrányi Emil karnagy. 19: A Magyar Cserkész Szövetség előadása. 19.30: Bartók Béla hangversenye. XVII. és XVIII. századbeli olasz orgona és cembelo művek zongorára átírva. 21.15: A m. kir. I. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 22.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírszolgálat. Utána: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

Miért használ a haladó rádióamatőr Tungsrám Bárium-csőveket?

Mert ezek a csövek a technika és tudomány mai állása mellett minden készülékben és minden kapcsolatban a legalkalmasabbat nyújtják.

Ha azt akarja, hogy készülékében igazán öröme teljék

Ha azt akarja, hogy igazi zenét és tiszta érthető előadást halljon

Ha azt akarja, hogy készülékének fenntartási költségei a MINIMUMRA redukálódjanak

Ha azt akarja, hogy készüléke teljesítőképességének MAXIMUMÁT adja, úgy

használjon Tungsrám Bárium-csőveket
mert meglepő az eredmény és hosszú az élettartam

Hogy győződhetik meg erről?

Az alanti cégek mindegyike szívesen rendelkezésére bocsátja a kívánt csöveket, ha készülékét odaviszi vagy értesíti, hogy milyen készülékben milyen célra óhajtja alkalmazni és milyen csöveket használt eddig

KONRATH D. D. Subotica
és összes fiókjai
„Volta“ R. T. Vel.-Bečkerek
„Svetlo“ Sombor
Zwirschitz Károly Sombor
„Alternó“ Novisad
Krauss Nikola Novisad
Julius Fleissig Pančevo

Miodragović Sava Novisad
Servo Johann Velika-Kikinda
Gráf Johann Vršac
Kucht Hugó Bela-Crkva
Kuntz Péter Novivrbas
Rápp Frigyes B. Palanka
Rosenfeld Ottó Senta
„Elektron“ Kula

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Anatole France és titkárja

Balzac után most Anatole France-ot vetkőzteti pőrre valaki. Ebben az esetben erre a nem éppen tiszta munkára a nagy író titkárja, Jean-Jaques Brusson vállalkozott. Még pedig úgy, hogy egyszerre két könyvet adott ki. Az egyiknek a címe: »Anatole France papucsban.« A másiké: »Zarándokut Buenos-Ayresbe.« Mind a kettőnek óriási sikere lett Franciaországban: az egyikből százezer, a másikból ötvenezer példány jelent már meg.

Az első könyv, amely egészen mulattató, France irodalmi működését tárgyalja, miközben sok pletykát talál föl az egyéniségéről. A másik könyv voltaképpen csakis pletyka. Ebből aztán a keserűség, amely az első könyvben csak itt-ott mutatkozik, tengerként árad. Brusson nem tudta elfelejteni, hogy a nagy skeptikus kezdetben csak száz frankot fizetett neki havonta és hogy odaát Dél-Amerikában egy krajcár pénz nélkül bocsájtotta el hirtelen, éppen csak hogy a returjeggyel látta el. Mérges gunnyal árulja el a könyv írója az okot. A 63 esztendőes Anatole France, akinek odahaza már van regénye Caillavet asszonnyal, utközben a hajón beleszeretett egy színésznőbe, amit a titkár ellenzett. Ugy látszik, hogy a titkár nem maradt meg a pusztán ellenzésnél, hanem közben titkos jelentéseket küldözgetett Caillavet asszonynak France szerelmi ügyéről. Véletlenül megtudta ezt France, aki már anynyira volt, hogy az ötvenéves színésznőt el akarta venni és nyomban szélnek eresztette a titkárt, akit még azzal is megvádolt, hogy könyveket lopott tőle.

Mely fekete hálátlanság, csikorgatja fogát Brusson, aki a könyvlopás vádját azzal akarja megerősíteni, hogy éppen ellenkezőleg ő csempészett ajándék képen drága pénzért, amit a szájától takarított meg, vásárolt könyveket, az akkor még imádott mester könyvtárába. Ha a mester elesudálkozott, mikor egy-egy ilyen könyvre akadt, Brusson — ő mondja — azt válaszolta, hogy olcsó alkalmi vásárlásokból erednek. Rut hálátlanság! Az egyetlen vigasztaló momentum, hogy a mester Caillavet asszonnyal szemben is hálátlan volt, aki pedig Francet »kiemelve a középszerűségből, az akadémiába juttatta, aki megtanította, hogy kell nyakravalót kötni, hogy kell a hölgyeknek kezét csókolni és hogy kell illendően gyümölcsöt enni.« »Mi voltam én.« mondatja Brusson egy helyütt a mesterrel, »mielőtt ez a nő rám vetette a szemét? Rongyos könyvtáros, tudós, éhenkórász! Nem volt rendes otthonom.« Érdekes, hogy Caillavet asszony majdnem szószerint ugyanígy nyilatkozik róla: »Nyomorult levéltári tisztviselő, antikvárius fia, aki maga is ócskaságok között élt. Egész oldalakat írtam azokból a művekből amik Anatole France néven megjelentek, tőlem származik majdnem harmadrésze műveinek.«

Brusson szerint France nyomoruságos szoknyavadász volt, aki szegény Caillavet asszonyt is folyton megcsalta. A mester a legsekélyesebb nőknek volt a rabszolgája. Azt a kis időt, amit a szoknyavadászát meghagyott neki, antikváriusoknál való barangolással töltötte el, ahol választásában éppen olyan izlésnélküli volt, mint a nőknél. Ha valami műtárgyról kisült, hogy hamisított, akkor odaajándékozta hűséges titkárjának. Ha valamilyen kalandra akart elszökni Cavillet asszony oldala mellől, akkor a titkárjával feladatott magának egy táviratot, amely elszólítja valamelyik könyvtárba, ahol »fontos leltre akadt a titkárja.«

Ezek mellett a piszkolódások mellett, amelyeknek indítékai kézenfekvők most már, tartalmazznak a könyvek említésreméltó dolgokat is. Mindenekelőtt végez avval a legendával, mintha Anatole France a könyveit csakugy hevenyészte volna. Brusson elmondja, hogy minden oldalt hatszor korrigált. Az első alkalommal a stílust javította, a másodiknál az írásjeleket korrigálta, a harmadiknál kihuzogatta az ismétléseket, a negyediknél a jelzőket antitézisekké csoportosította stb. Érdekes, hogy France, az utolsó klasszikus, a hozzáküldött modern könyveket mind a fürdőkádjába dobatta. Ha tele volt a kád, akkor eljött az antikvárius, még pénzt adott neki értük, ahelyett, hogy pénzt követelt volna.

A második könyvben, amelyre a szerzőnek, ugy látzik, már nem volt elég tárgyi anyaga, csakugy halmozódnak a legvakmerőbb állítások, amelyek szerint France »lusta, alattomos és szellemesnek éppen nem

nevezhető kéjenc« volt. Hozzá még gyáva is. Amikor France arról a bizonyos délamerikai utjáról visszatérve a vonatról meglátja, hogy vár rá Caillavet asszony, akiről tudta, hogy dühös a színésznővel való dolga miatt, ijedtében elbukik a pad alá.

A legtöbb dolog, amit Brusson, akinek jóhiszeműsége talán nem vonható kétségbe, könyveiben elmond, valószínűtlenül hangzik. Meg kell azonban gondolni, hogy Brusson a nagyozolási hajlam mellett még

az elkeseredettségnek hangjára is hallgatott, amikor könyveit megírta. Az a nagy siker, amely könyveinek Franciaországban osztályrészül jutott, nemcsak a botrány iránt való előszeretettel leli magyarázatát, hanem a France ellen való általános antipatiában is, amely már azelőtt is megvolt, e könyvekben pedig örömmel fogadott tárgyi alapra talált. Az új Franciaország nagyon vallásos és nem akar többé tudni semmit sem a nagy skeptikusról.

AZ IRÓ IS EMBER

Juhász Gyula

Akik vele együtt indultak, a »Holnaposok« majd nem mind befutottak. Anyagiilag és erkölcsileg. A lobogó hajú, türelmetlen költők sorra konszolidálódtak, csinos fixeket húznak a napilapoktól, hetilapoktól, kitűnően adminisztrálják magukat és a legjobb uton vannak — ha nem is a halhatatlanság — de az ötven-százalékos polgári jómód felé. Juhász Gyula azonban kiesett a szerencse cukros piksziséből. Ez a kóbor, fél-szeg poéta nem tudott házat szerezni magának, se takarékkönyve, se földje, semmije nincs, egyetlen kincse: a versei és álomlátó szíve, amely azonban ma sem apadt ki és ép olyan gazdag bőséggel ontja a dalokat, akár husz esztendő korában.

Juhász Gyula karrikatúrája.

A Színházi Élet szerkesztőségében találkoztam vele először. Egy versének a honoráriumát fizették ki éppen és a költő zavartan gyűrte mellényzsebébe a bankjegyeket.

— Legalább megtérült az utiköltségem — mondta örvendősen.

Mindennek örül. Ha pénz helyett szép szavakkal fizetik ki, akkor is csak örülni tud. Nem méltatlankodik, nem követel, nem hivatkozik a magyar irodalomban elfoglalt előkelő pozíciójára. Csak megcibálja fekete körszakállát és mosolyog.

— A vajdasági magyar írókat nagyon jól ismerem a Bácsmezei Naplóból — mondta míg lefelé haladtunk a lépcsőkön. — Erdély után Jugoszláviában van a legelőkelőbb irodalmi élet.

Hízogó szavakkal emlékezett meg néhányunkról. A körut forgatagában megtorpantunk egy pillanatra, embertömegek sodrában ez a furcsa fekete-szakállú költő! A járóelők, akikben felrémlt egy pillanatra az emlékezés, megálltak és mereven visszaneztek. Ki lehet ez a furcsa ember?

— Már annyi bajom volt a szakállammal — mondta mosolyogva — az ébredők majd elagyabugyáltak. Öreg galiciainak néztek. De azért nem vágattam le. Hiszen egyebem sincs mint a szakállam! És megcirógatta apáskodó szeretettel.

— Hogy mi hozott Pestre? — felelt a kérdésemre — a nyugtalanság. És a Szépművészeti Múzeum.

Szabad perceimet itt töltöm. Már minden zegét zugát ösmerem. Aztán menekülök vissza a Tisza partjára.

Hát nem egy lehetetlen ember? Múzeumot látogatni jön Budapestre! Képeket és szobrokat — mulatók és operettek helyett. Nem kíváncsi a revükre, a görllök combjára és a legfrissebb jazz-slágerekre. A színházzal kapcsolatban megkérdem?

— Nem gondolt még szindarabíráásra?

— Dehogynem. Van egy versesdrámám is. *Viszsaadták azzal, hogy ma erre nincs publikum.* Én pedig nem tudok hopszászát írni.

— Uj verskötet?

— Minek? Kinek? A kiadó azt mondta, hogy *nem üzlet.* Kináltam itt is, ott is, pctom árat akartak adni érte. Erre megdöntöttem a dolgot. Elpredáljam azt, ami nekem a legkedvesebb? Ha eddig tudtam várni, majd kibirom továbbra is.

Az Andrásy ut sarkán megálltunk. A város szíve lüktető itt, bőgő autók, sikoltozó villamosok és cikázó kerékpárok. Esteledett, kigyultak a transzparensek, vörös és sárga fénycsóvák hullámzottak a fejünk felett és az Anna-ciklus költője idegenül, sziv-szorogva állt ebben az idegtépő és idegajzó kakofóniában.

— Magáról valamit...

— Dolgozom és örülök az életnek — mondta resignáltan.

Az égbolton ekkor lobbant lángra egy tyukszem-irtószert reklámja. Ennek a márkáját ötvilágész ismeri. *Belterrorizálták az emberekbe, vele álmodnak és vele óbrennek.* A mozi előtti plakát a szőke primadonna bájait tette közszemlére életnagyságban. És töltőtollakat, cipőpasztákat, artistákat majmokat dícsérték, harsongtak itt ökönyvi betűk, lángoszlopokból, mint a bibliai égő csipkebokor, csak a magyar költő botorkált árván és magányosan. Juhász Gyula népszerűsége soha sem fog tudni vetelkedni a tyukszemirtóval. Juhász Gyula verseit tizedannyian se ismerik, mint a Lysoformot.

— Ha véres kinnal napvilágot is lát egy új könyv — magyarázta — nem veszik észre, elvész. beleül ebbe az egyetemes könyvocéánba, *Nem lehet gyökeret verni.* Oly kis csapat az, amely még szereti és ápolja a verset, amely felfigyel, vár és kutat. De tán nem is lehet rossznéven venni tőlük a közönyt. *Hisz jóformán az élethez sincs erejük az embereknek.* Mindenki sir és panaszkodik. Nincs kenyér és nincs munka. Hogy virágozhatson akkor az irodalom?

Néhány hangcs sikerre emlékeztetem. Vannak szép számmal »talpalkönyvök« költők, akik a rimfagás mellett az önadminisztrációt is bravurosan értik, talán még több ügyességgel, mint a költészetet és ezeké minden babér ezen a kis magyar glóbuszon. Juhász Gyula példabeszéddel felelt:

— Szemesnek áll a világ. Tény, hogy Pesten csak kétféle nációt látni. Egyik az »arrivé«, aki a siker fellegvárába zárkozva ül megközelíthetetlenül, megdicsőülten. A másik a lecsuszott, a siró ember, aki fünek-fának a fülebe zokogja bánatát, hogy érdemtelenül mellőzik, hogy a tehetségét mások kamatoztatják. Egyformán utálatos és sajnálatraméltó mindkettő. Éppen ezért: egy hét utig elég nekem Budapestből. Mikor már megcsömörölöm, futok vissza Tömörkény városába.

Hét óra van. Juhász Gyula felmegy a szállodájába.

— Isten áldja — szorítja meg a kezem a bucsuzásnál — a viszontlátásra.

És zömök, fekete alakját elnyeli a zsbongó bábeli ucca.

Tamás István.

BORGIA: EGY CSALÁD REGÉNYE

Irtá: Dr. Kemény István

Az embeiség történetének vannak fényesen tündöklő lapjai és sivar sötétségbe vesző fejezetei, amelyek egyformán foglalkoztatták minden időkben az írók és költők fantáziáját. A történelmi regény és a történelmi dráma hatalmas multa tekinthet vissza: azt mondhatók, hogy szinte olyan idős ez a műfaj, mint maga az irodalom. Egyes korokhoz különös kedvvel tér vissza újból és újból az írók tolla, ami könnyen meg is magyarázható: a legtalálékonyabb képzelőtehetség sem képes sokszor annyi feldolgozásra érdemes cselekményt kieszelni, mint a mindennapi élet egyik-másik fordulata.

A Borgiák koráról egész könyvtárakat írtak már össze — *Sabatini* tudományos igényekkel fellépő munkája a közelmúlt legkimerettebb olvasmányai közé tartozott — néhány nappal ezelőtt pedig a korán elhunyt *Klabund* nevével fémjelzetten került a német olvasóközönség elé egy regény, amely ennek a hírhedten nevezetes családnak viselt dolgait csoportosítja egységes cselekmény közé.

Az objektív történetírás ma már régen túl van azon, hogy valamilyen bestiálisan abnormis szerepet tulajdonítson a Borgiák házából kikerült egyházi és politikai hatalmasságoknak. Ma már tudjuk, hogy nem lehet a mai idők szemüvegén át elbírálni egy, a miénktől teljesen eltérő szervezett és felfogású társadalmat. Bizony, abban a korban mások voltak az erkölcsök, más fogalmak uralkodtak a bűnről és az erényről és napirenden voltak olyan események, amelyeknek hallatára ma már összeborzad minden jóérzésű ember. Lehet, sőt biztos, hogy a Borgiák sorából különösen sok erőszakos és brutális ember került ki, líbia volna azonban egyedül őket állítani a történelem ítélőszéke elé.

*

... Az én nevem Johannes Goritz, Luxemburgban születtem, a római Forum Trajanumon van a házam, amely tárva van minden ember előtt, aki szereti a kulturát és a tudást. A németek, ha Rómába jönnek, mindig meglátogatnak és így pontos értesüléseket kapok a nagyvilág eseményeiről. Annyi sok érdekes esetnek voltam tanúja az esztendő folyamán, hogy elhatároztam: leírom mindazt, ami közvetlenül a szemem láttára lejátszódott. A sors összehozott ennek a kornak legkimagaslóbb emberével, Borgia Sándorral, aminthogy sok alkalmam volt felütni szép leányát, Lukrétia és fiát, Borgia Caesar herceget is közelről megismerni. Elmondom tehát azt, amit láttam és amit hallottam... Ezt a keretet szövi Klabund mondanivalói köré és ezzel meglepő emberi közelségbe hoz egy olyan korszakot, amelyről eddig csak elsárgult foliások feljegyzései nyomán hallottunk valamit.

A Borgiák családi mondájával kezdődik a történet; a Borgiák Nephelétől, az Yxion által, anyává lett felhőtől származtatják magukat. Azután szédítő gyorsaságban megkapó pillanatfelvételek száguldanak el előttünk. 1455-ben Alfonso Borgia III. Calixtus néven 77 éves korában elfoglalja a pápai trónt; mögötte sűrű tömegben lépik el a spanyolok Róma utcáit. Utan-utólag spanyol só úti meg a füleket; a sötét árkdok alatt éjszakánként patakban folyik a vér és egy napon a feldühödött olasz lakosság a hídról a Tiberisbe dob egy fiatal spanyolt, akit a városnegyed közszeregetnek és közbecsülésnek örvendő tizenéves esztendő legjobb leánykájának szobájában csíptek el. A fiatalembernek sikerül a folyót átúsznia: Rodrigo Borgia volt, a pápa unokaöccse, aki néhány nappal előbb érkezett az örök városba. Rodrigo nagybátyjától elégtételt követel: a bibornoki kalapot. Nincs ennek semmi akadálya — mondja. *Te is Borgia vagy, én is Borgia. Minden egyéb mellékes.*

Rodrigo elnyeri a bibornoki méltóságot, egy másik Borgiából Segorlia püspöke lesz, a harmadikból Róma prefektusa. Minden örállomás a kezükre jut. Értik a módját, hogyan kell apró szivességekkel barátokat szerezni. Egy példa: Rodrigo megszerzi a beleegyezést d'Armaguac gróf házasságához. *A nemes gróf a hugát akarja feleségül venni.* A beleegyezés gyorsan megérkezik. Ára 25.000 arany.

A pápa meghal. Rodrigo akcióba lép. Nem lehet itt részletezni azokat az eszközöket, amelyekkel célja elérését meg akarja könnyíteni. A nehézségek óriásai. Végre mégis sikerült. Rodrigo Borgia VI. Sándor nevével elfoglalja a pápai széket. Még két embernek vöradt fel azzal a nappal: két gyermekének, Lukrétia és Caesarének.

VI. Sándor pápa uralkodásának történetét odavetett pillanatfelvételekkel tárja elénk Klabund és ezek a pillanatfelvételek gyakran feleslegesen élezik ki a hangsúlyozni igazán nem érdemes, vagy — mondjuk — nem illő epizódokat. Nem illik soká időzni ezeknél a megtörtént vagy meg nem történt eseteknél különösen akkor, mikor azt akarja valaki bebizonyítani, hogy a Borgiák semmivel sem voltak gonoszabbak, elvetemültebbek, mint az akkori átlagfelfogás. Emellett azonban olyan részleteknél áll meg ismételtén is az író, amelyek mindenre inkább alkalmasak, mint

ennek a tételnek bizonyítására. A fajtalankodások, perverzítások sorozata vonul el az egymás után következő fejezetek során az olvasó előtt és — ami különösen feltűnő — annyira közönséges szavak és kifejezések belekeverése mellett, amelyek valóban meglepőek a korábbi munkáiban mindig jóízűségnek mutatózó Klabund eme utolsó könyvében. Lehet, hogy a kort és embereit kívánta ezzel erőteljesebben jellemezni az író, de vajjon mi szükség van különösebb hangsúlyozásra ott, ahol a pusztá tények hangosabban szólnak minden szónál. Amikor az eseményeknek nem is legkényesebbjei közé tartozik az a jelenet, midőn a pápai udvarban élő Lukrétia — a pápa leányának — gyermeke születik. Mindenki szeretettel veszi körül az újszülöttet. A külvilág tanakodik: vajjon ki lehet a gyermek apja? És megindulnak a találgatások: *vagy Caesare Borgia (Lukrétia bátyja), vagy Lukrétia atyja: maga a pápa...* Talán még sem lehet azt állítani, hogy az ilyen esetek napirenden voltak az akkori Rómában...

Rettenetes erkölcsi és társadalmi fertő levegője árad Klabund regényéből és nem utolsó sorban ennek tulajdonítható, hogy a kritikus kénytelen mellőzni a mese elmondását. Az újság elvégre nemcsak meglelt, nagykoru férfiak kezébe kerül, akik kellő judiciummal meg tudják állapítani: mennyi írható mindebből a történeti igazság és mennyi a fantázia számlájára. Erőszakok, gyilkosságok, megbecstelenítések, mérgezések, törbeccsalások, a családon belül lejátszódó legfertelmesebb jelenetek váltják fel egymást — de mindamelllett az első oldaltól az utolsóig érezzük: valódi író az, aki beszél.

Egyébként: lehetetlen minden elfogódottság nélkül kézbe venni ezt a regényt. A korrekúra javítását még maga Klabund végezte. Barátai körében sokszor és szívesen beszélt készülő új munkájáról, lázasan dolgozott rajta, mintha érezte volna: milyen rövid idő áll még csak rendelkezésére. A sajtóhibákat még kijavította, de könyvalakban már nem láthatta meg utolsó munkáját. Így azután úgy hangzik a regény sokhelyütt, mint valamilyen »üzenet a másvilágról«.

Szép és művészi munka ez a könyv. A hibái; pedig igazán meg kell bocsátani.

KÖNYVEK

A *Nyugat* október 16-iki számában *Molnár Ferenc* negyedszázados írói jubileumát *Schöpllin Aladár* méltatja. *»Az erdélyi gondolat Erdély magyar irodalmában«* címmel *Kuncz Aladár* ír cikket, *Ignotus* pedig az *új építés stílusáról* tanulmányt. A szépirodalmi rész külön érdekessége a *»Danton halála«*-nak az a két jelenete, amely a színházi előadásból elmaradt. *Kassák Lajos* folytatja *»Angyal föld«* című regényét, *Bohuniczky Szeif* novellája, *Somlyó Zoltán* versei, irodalmi, színházi és képzőművészeti kritikák teszik még változatossá a szám tartalmát. A *Nyugat* előfizetési díja negyedévre 100 dinár, egyes szám ára 20 dinár. Mindenki, aki kötelezi magát, hogy a folyóiratra egy éven keresztül megszakítás nélkül előfizet, ajándékképp kapja meg a *Nyugat* Ady Endre bronz-plakettjét, amelynek 300 dinár a bolti ára. Főbizománys: *Literaria* lap- és könyvterjesztő vállalat, Subotica, Karadjordjev trg 12.

A *Korunk október havi száma*. A *Dienes László* szerkesztésében megjelenő *Korunk* októberi számából

a következő cikkeket és tanulmányokat emeljük ki: *Sibermann Jenő*: *Sexuálhorizont és intellektuálhorizont*. *Alexander Pál*: *A természettudomány mint biológiai egyén*. *Danziger Kálmán*: *Az orosz iskolareform*. *Nádass József*: *Modern irodalom és konzervatív kritika*. *Paál Ferenc*: *Nagy Péter barnában*. *Gaal Gábor*: *Görkkultúra*. *Fábry Foltán*: *Ember a háboruban*. *Forgó Pál*: *Új építések*. *Pollatsék László*: *A szinpad erkölcsé*. A szépirodalmi részből *Raschek Jaroslav*, *Arthur Kachane* és *Hane Plasche* regényét, illetve elbeszélését kell kiemelnünk. Az említett cikkeken és tanulmányokon kívül a *Korunk*-nak ezt a számát is számos kisebb terjedelmű cikk gazdagítja a kulturkrónika és szemle rovatban. A szemle rovatban ezúttal is számos idegen és magyar nyelvű könyv kerül ismeretetés alá. A *Korunk* havonta jelenik meg 80 oldalon. Előfizetési ár egy évre 140.—, félévre 70.—, negyedévre 40.— Ké. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Fábry Zoltán Stos via Kosice.)

TIPUSPROBLÉMÁK

Vajjon a típusok után való kutatás annyira megszorítja a filmszínészek munkáját, hogy soha nem játszhat majd többet, mint legfeljebb kétszer évenként. A *Metro Goldwyn Mayer* ilyenirányú statisztikája érdekes adatokat sorol fel.

Míg a statisztikától és kisebb szereplőktől megkövetelik az éppen akkor divatos, vagy megfelelő típust, addig a sztárok és vezető szerepet játszó színészek ezzel a problémával mit sem törődnek. Amíg pl. a detektívfilmek voltak divatban, addig nagy kereslet volt gonosztevő típusokban, a parkettáncos típusok a táncőrülttől várják boldogulásukat. Ugyanakkor a sztárok egész idő alatt megtartják szerződésüket.

A főszínészek két csoportra oszlanak — mondja *John Lancaster*, az *M.-G.-M.* szerződésiroda egyik főnöke — az első csoportba tartoznak azok, amelyek valamely kifejezett típust képviselnek, vagy csak bizonyosfajta szerepre alkalmasak. A második csoportba tartoznak azok, akik mindenféle szerephez tudnak alkalmazkodni. *Lon Chaney* és *John* jellegtípusokat képesek alakítani.

A jövő filmje még a tömegjelenetnél is nagyon

meg fogja válogatni az embereket és különös gondot fog fordítani, hogy egy bizonyos filmben csak bizonyos meghatározott típusok szerepeljenek. Ez azonban, a sztároknak nem vonatkozik, mert a közönség mindig a kedvenceit akarja látni.

Sok színész egyenesen azzal csinálta karrierjét, hogy képes a legkülönbözőbb szerepeket és jellemeket is meggyőzően alakítani. Egyébként ez nem is olyan természetes. El sem vona képzelhető, hogy pl. *Lillian Gish* egy bűnré csábító démont játszon. Biztosan nem állna jól neki, míg a neki megfelelő szerepekben igazán elsőrangú produkál.

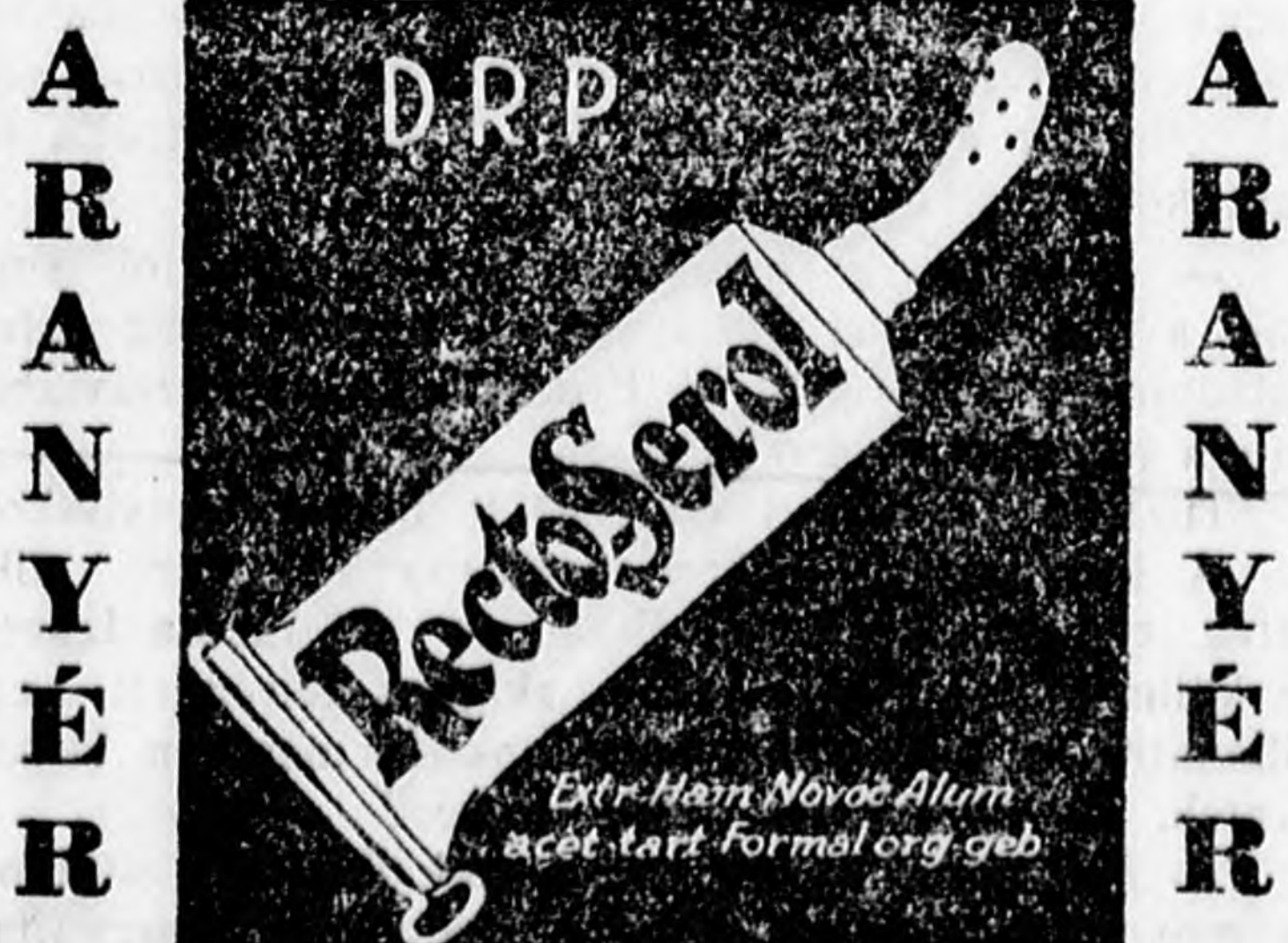
Hasonlóan nyilatkozik *Tod Brown* is, aki sok *Lon Chaney* filmet rendezett nagy sikerrel. Ha a színész eleinte nem is hat olyan meggyőzően, ahogyan az a típushoz illene, a közönség mégsem neheztel ezért. Egy valódi kínai pl. sokkal meggyőzőbben alakította volna *Mr. Wut*, de csak az első percekben. Később *Chaney* annyira beleléte magát szerepébe, hogy 100 méter film után már a közönség tökéletes kínait látott benne. Mert az összes statiszták mind igazi kínaiak voltak. *Chaney* ezenkívül játszott már olaszokat, svédeket, angolokat és általában a legkülönbözőbb emberfajtákat. Az ő sikerei bizonyítják a legjobban fenti tételt.

A *»Kozákok«*-ban *John Gilbert* csupa valódi kozákoktól volt körülvéve, ami annyira hatott rá, hogy a végén már úgy érezte, mintha ő is valahol a Don völgyében született volna.

Ha valaki sokáig közeledik egyféle típussal — mondja *John Gilbert* — akkor nemcsak a szokásaikat veszi fel, hanem a pszichológiájukat is, s így öntudatlanul is, ugyanaz a típus marad. Az ember egy szóval beleolvad a miliőbe és asszimilálódik (habár egyénileg teljesen távol is marad az egyénektől.)

Nem annyira a külső látszat a fontos, hanem a gondolatok és érzések, mondja *Lon Chaney*. Így pl. *Norma Shearer*, aki az életben igazán gyönyörű, a *»Bűnös éj«* című filmben, ahol cigarettáarúsót játszik, teljesen közönséges benyomást kelt, mint egy szürke kis »nép leánya«. Ez nemcsak a maszkirozás diadala, hanem a tény, hogy úgy gondolkodott és érzett, mint az a lány tette volna, akit alakított. Ez a »belelélés« dönti el javarészt valamely színész sikerét.

ARANYÉR ELEN

MERZ ARANYÉRSZERUM

A *Recto-Sero* automatikusan jut a betegség csúráinak helyére, gyorsan megszünteti az összes panaszokat (végbéviszketés, égés, fájdalom) és elsovasztja az aranyeres csomókat. Kapható minden gyógyszerárban. 8231

Az én mezőmön nem értek kalászok
Az én aratásom egy marék viraq.
Az én gyönyöröm az álomlások
Az én világom egy álomvilág...

Ó maga bus finom lelkelvel szerényen élt és a legszebb
álmodat álmodta, amilyenket csak költő álmodhatott. Ezeket
azán megírta Kiss József és ránk hagyta örökségül. Mi-
lyen nagyon megérezhetjük szép lelket a következő négy sor-
ból, amit életéről írt:

Ó maga bus finom lelkelvel szerényen élt és a legszebb
álmodat álmodta, amilyenket csak költő álmodhatott. Ezeket
azán megírta Kiss József és ránk hagyta örökségül. Mi-
lyen nagyon megérezhetjük szép lelket a következő négy sor-
ból, amit életéről írt:

— Ne féljétek, én is Isten fogom dicsélni, az élő Isten,
visszatartva elbúsult szüleit. — Isten mindenütt van és én
mindenütt meg fogom találni őt.
A szülők végre beletörtöttek, hogy Józsefből nem lesz
rabbi és így került Józsi küssé elkésva a felsőbb iskolába. De
nagy szorgalmával hamar kipótolta az elmaradottakat és
most már hitt istenben szíve teljes alázatossággal. Szép
zenge rímekkel a leggyönyörűbb zsoltárokat énekelte az ő
dicsőségére és mire félti lett, a legcsodálatosabb és leggyö-
nyörűbb oltáron, a költészet oltáron áldozott a mindenütt
jelenváló teremtőnek, aki magból fát nevel, gondolatból
tetet.

*

Látod a szinimpás virágokat? Isten mesolya.
Ezeket a galambokat? Isten békessége.
Az eső: Isten drága könyve.
A dörög menybolt: Isten haragja.
A mező a rét: Isten kenvere. Milliót táplál belőle.
A buzaszem: Isten arca.
Látod az embert? Isten fia.
Az ember alkotása: Isten teremő ereje.
Erzed a szíved? Isten jósa.
— Itt van az Isten kis fiam — mondta a tiszteletes ur
Bennünk is van... Minden szép cselekedet Istentől eredő...
— Itt van az Isten, mindenütt van — sutogta és meg-
csókolta a tiszteletes ur kezét.

I R T A : S Z E G E D I E M I L

Jackie előtt hirtelen minden világos lett. Önkéntelenül fel-
emelkedet fekvőhelyéről és rémülten kérdezte:

— Hol van Tom apó? Mi történt vele?

Choplin visszafektette a gyereket.

— Csak légy nyugodt, Tom apónak semmi baja se történt.
Te most itt vagy a cirkuszban, vagyis az én lakásomban és
ha kipihented magad, haza foglak vinni szüleidhez és Tom
apóhoz, aki jobban is vigyázhatott volna reád.

Jockiet új ismerősének szavai teljesen megnyugtatták.
Tetszett neki Choplin, akinek apró fekete bajusza furcsán és
élesen emelkedett ki arca sápadtságából. És a grimásza...
Minden pillanatban más arca volt — hol szelid, hol csodálko-
zó, hol nevetségesen ijedt.

— Te ki vagy? — kérdezte felbátorodva Jackie.

— Én Charlie bohóc a Hoppla Hopp cirkuszban és te kis
öcsém, hogy kerültél a csizmatalpák alá?

Jackie sorban elmesélte az előzményeket egészen addig,
amíg el nem szakadt Tom apótól. A végére érve izgatottan tet-
te hozzá:

— Be mehetnék én a cirkuszba? Látni akarom az elő-
adást és bizonyosan megtalálom Tom apót is.

Charlie gondolkozott, majd hirtelen elnevette magát.

— De hogy találod te meg Tom apót akkora tömegben?
De különben váriál csak, minden attól függ, fel tudsz-e kelni.
— Ezzel felkapta Jackiet, leemelte az ágyról és lábára álli-
totta.

— Semmi bajom — kiáltotta vidáman a gyerek, mikor
lábán állt. Charlie le nem téve vékony pálcikáját a kocsi-szo-
ba elfüggönyözött sarkába ment és vizet hozott Jackienak,

— Mi bajod, mit nyöszörögsz kislányom?
De Evi ke nem tudott szőhoz jutni. Ijedten tekintgetett
szét maga körül... kereszte azt a sok-sok süteményt, mely
még az előbb a ruháján máskált s felé törtetett... De se-
hol semmi... se hirt, se hamva a nagy sütemény-hadsereg-
nek... Azután a szomorú kenyérszemeket kutatta, akik a
süteményországba csalták őt... azok sem voltak sehol...
Mindössze a csupasz kis kenyérszelet volt a kezében, amit
még mamájától kapott uzsonnára.

— És a következő pillanatban meleg kezek simogatását
érezte arcán s amint föltékingett, édesanyja szelid, mosoly-
gó képét látta maga előtt...

— Anyuska, segítség! — kiáltotta egész forkaszakad-
taból Evi ke.
— Akkor meg fogok fulladni!...
a számba mászik, — sőt hájtott kétségbeesetten Evi ke, — én
— Jaj istenem, mi lesz velem, ha a sok sütemény mind
nyek annál gyorsabb iramban törtetek szája felé.

— Jaj, menjetek, nem kelletek! — próbált Evi ke véde-
kezni a sütemény-hadsereg ellen, de hasztalan! — a sütemé-
nyek annál gyorsabb iramban törtetek szája felé.

— Nem kellünk? — kiáltották vissza sértődötten a süte-
menyek százai... és a következő pillanatban már meg is
mozdulak, s mintha lábuk nőtt volna, megindultak Evi ke felé.
Egész sütemény-hadsereg tartott Evi kenek. Jaj neked Evi ke,
már te volt Evi ruhája habos süteményel, diós-, csokoládés,
dobostorta-szeletekkel, lekáros fánkkal s mindentéle színes
cukorkákkal... Sietve másztak fel ruháján a szája felé...
Mindenkik meg akarta előzni a másikat... s előbb akart Evi ke
szájába mászni...

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

De a sütemények nem hagyták annyiban a dolgot. Fil-
sikeitő lármát csaptak körülötte:

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

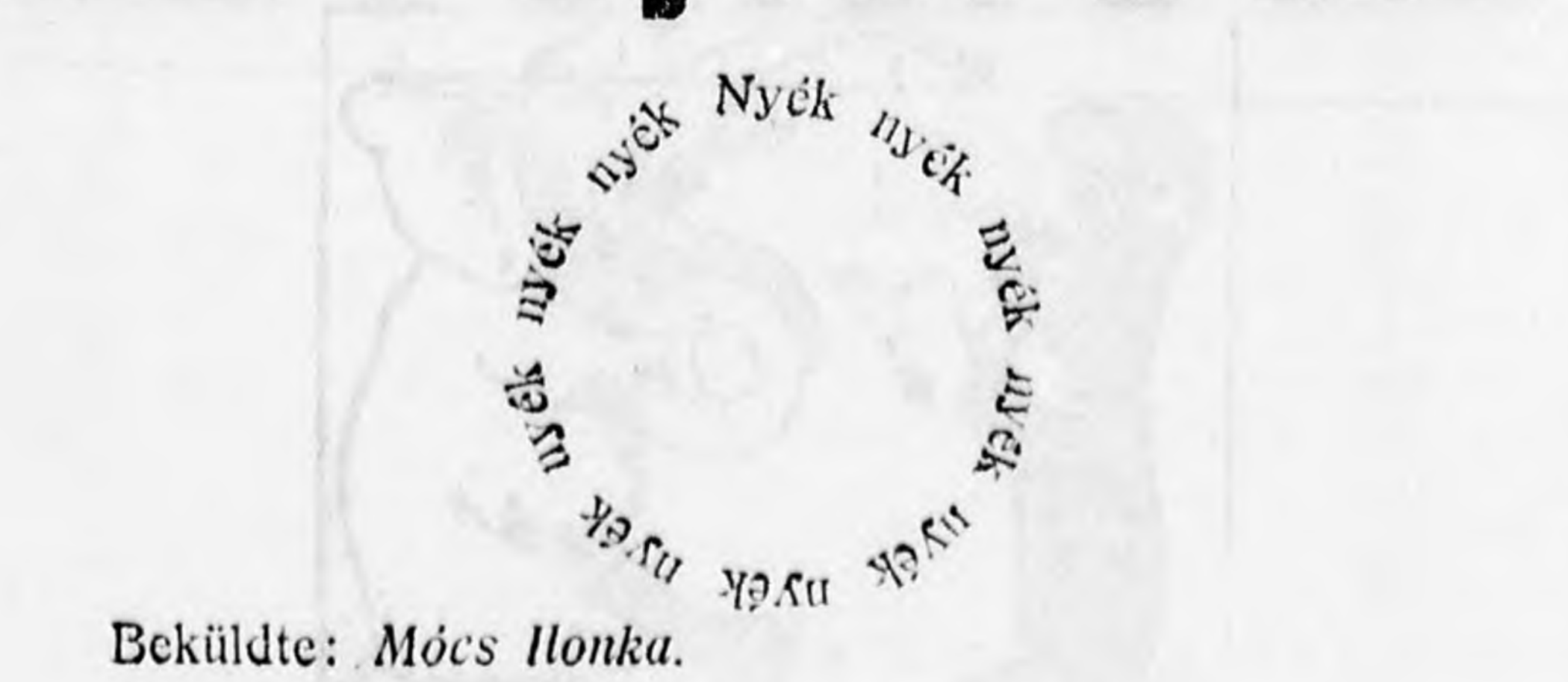
— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

— Gyere, Evi ke, köstölj még meg engem! — kiáltották
szünet nélkül Evi ke felé korusban.

— Nem kelletek! — intett Evi ke a lármázóknak s kezevel
tapogatta fájó gyomra tájékát.

Fejtörő

Beküldte: Mócs Ilonka.

Most elmesélem nektek, hogy hogyan mentette meg a Mókás Mókus a kis béka-gyerekeket életét?

Az erdőcske szélén volt egy kis mocsaras tó. Gondor-hatások, hogy mennyi béka lakott itt és micsoda brekegést vittek végbe egész nap! A béka-mamák nyugodtan hagyták a kis békákat a tó partján hancurozni, mert tudták, hogy nem éri őket semmiféle baj.

Egyszerre azonban nagy lett a szomorúság a béka-világban. Egy gölya telepedett le a vidéken és oda járt lakmározni a tóba. Ha éhes volt, csak bemártotta hosszú csővét a tóba, kifogott onnan egy béka-gyereket és egy-kettőre lenyelte. Szegény béka-mamák gyakran hitába várták haza a gyerekeiket, mert bizony a gölya megette őket.

Az egyik béka-mama ott állt a tó partján és keservesen zokogott.

— Miért sírsz ugy béka-mama? — hallatszott egyszerre csak egy hang a fától.

Béka-mama föltékingett a fára, és azonnal megismerte a Mókás Mókust. Szomorúan így felel:

— Oh, hát hogyan sírnék, amikor olyan nagy baj ért engem. Az a gonosz gölya mindennap megeszik öt kis békát, egyet reggelre, kettőt ebédre és kettőt vacsorára. Tegnap az én megetté az én legkisebbik fiamat, ma pedig a legkedve-

Mókás Mókus és a gölya

Sárközy István

Hát hová tűnt a sütemény-ország? — kérdezte Evi ke önmagától. Es boldogan látta, hogy otthon van... őrlít a let-ke, hogy híre-hamva sincs a lármázó süteményhadnak és hogy a sok tolakodó sütemény helyett az uzsonnára kapott csupasz kenyérkéjét tarthatja a kezében.

— Oh, de jó, hogy csak álom volt az egész, — sóhaj- tott Evi ke, — különben már régen elpusztítottak volna azok a szemtelen sütemények!... Aztán jójúzen beharapott ke- nyérkéjébe... mely most az egyszerű jobban ízlett sütemény- ország valamennyi édességénél... Meg is fogadta Evi ke, hogy: ezennél elfogyasztja szépen uzsonna kenyérét, ha nem kap rá lekvárt s többé soha sem fog sütemény-országba ki- vánközni.

Hol jársz erre, te szép galamb?
Kezdi mézes szóval.
— Gyere csak le, megkinállak
Mindenféle jóval!

— Talán tudnál nekem is egy
Szép, nagy királyságot? —
Szól Buboska s a szép szóra
Ágról földre szállott,

Alighogy a földre libben,
Róka ur elkapja,
Régen akadt ilyen finom,
Ropogós falatja!

Nem is maradt meg belőle,
Csak a fehér bubja.
Igy jár, aki nagyra vágyik,
Vadgalamb azt bugja!

≡ Balázs bácsi postája ≡

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Öszinte.*

Helyesen megfejtették: Hirth Veronka, Szikora Regina, Takács Kató, Kratofila Mariska, Silha Tibor, Schemberger Misike, Grünberger Sándor, Ney Mancika, Kaus Marika, Mendler Etelka, Haupt Stefike, Haupt Józsi, Vadóc Ilke, Gall Manci, Berky Ilke, Jakli Gizi és Kami, Ádám Piroška, Goldstein Simi, Bertron Magda, Manheim Rudi, Binder Aranka, Bruckner Gyuszi, Kalmár Mancika és Gizike, Decsy Jucika. A jutalmat *Hirth Veronka* nyerte meg.

ÜZENETEK:

Decsy Jucika: Ha tudnád hogy megörültem, mikor le- veled megkaptam, bizonyára gyakrabban felkeresnél k. sora- iddal. Szeretném tudni hanyadikba jársz. Pontosan fejtse meg a rejtvényeket s jutalmat is fogsz nyerni. — *Haupt Jó- zsi* és *Stefike:* Örülök hogy már jobban vagytok és jár- tok iskolába. Máskor vigyázzatok magatokra, hogy ne fáz- zatok meg. Ugy-e nem jó a szobafogság? — *Mokos Ancsi:*

— En hiszem, rabbi — mondta Józsi a rabbi elé állva. En hiszem hogy van, csak azt mondtam, érzni, látni, sze- retném. En ugy érzem, ez nem bűn...

A Rabbi megfede Józsi:

— Fiam, Isten léte titok. Arcát nem láthatjuk, de ke- gyelmét vagy haragját érezhetjük. Istent vakon kell hinni, fiam.

Józsi nem elégtették ki a rabbi szavai. Nyugtalan- lelke csak tovább kutatta a titkok titkát, de többé nem be- szél róla Simonnak.

*
Vakáció volt, Józsi a csendes fű egy könyvbe merülve itt alkonyatkor a templom előtti padon. Nyakig merült bele egész elfelejtkezett a világról.

— Mit olvasol olyan nagyon fiam — szólította meg egy nyájas hang.

Józsi félreztet és elvörösödött. Zavartan köszönt és szinte öntudatlanul elakarta dugni a könyvet. Az aki meg- szólította, a tiszteletes ur volt, akit mindenki szeretett nyájaságáért és jóságáért.

— Mutasd fiam, mit olvasol — nyult a könyv után a tiszteletes ur. Nem lehetett meggátolni.

Egy természetstudományi könyv volt, nagyokknak való. A tiszteletes ur csodálkozva nézte hol a könyvet, hol a gyereket.

— Es megérted te ezt kis fiam?
— Nem igen — vallotta be őszintén Józsi — de ugy szeretném valahol megtalálni.

— Mit fiaskám?
— A jó isten arcát tiszteletes ur, hogy nagyobb legyen a hitem benne.

A tiszteletes ur egy szót sem szólott erre, csak kézen fogta a fiút és vitte magával. Nem sokára ott is voltak a tiszteletes ur házában. Gyönyörű kis kertje volt a tiszteletes urnak, any- nyi virággal, illattal, gyümölcscsel, hogy szinte sok is egy kertbe ennvi.

Mikor a kert közepére értek, megállt a tiszteletes ur és levette a kalapját. Körül nézett a csodaszép virágzó termé- szeten és így szólt:

— Istent keresed fiam! Inne:
— Látd ezt a nagyogó napfényt? Isten szeretete.
— Látd ezeket a gyümölcsöket? Isten áldása.

nyoma sem látszott az eszi kalandnak, amely könnyen éle- tébe kerülhetett volna, ha a Gondviselés nem küldi véletlenül arra Charliet, aki kimentette a gyermeket az áradatból.

Együtt lépett ki a két új ismerős a kocsiból és elindultak a sátor felé, ahol már elkezdődött az előadás.

A sasiókok megmentik Babi Pegűt.

Kis társaink, akiket a parkban hagyunk, mikor távoztól

látták, hogy a zenekar bevonult a cirkusz helyiségébe, elérke- zettnek látták az időt, hogy munkába kezdjenek.

Szorosan egymás mellett haladva, hogy el ne veszítsék egymást, odaférköztek a cirkusz-sátor közelébe. Egyelőre nem tudták miként fognak bejutni, de a véletlen a segítsé- gükre jött. Ott álltak egy csoportban titokzatosan hallgatva a cirkusz hátsó bejárójánál, ahol már prüszkölve vártak a feldisített lovak. Egy fekete bajszos mogorva ember volt mellettük és nagyokat pattantott ostorával, miközben tele to- rokkal parancsokat osztogatott. Ezen a részen nagy volt a

taluban. Hat elemi iskolát végzett. Először 1905-ben választották meg képviselőnek a kragujeváci kerület jasenicei járásában, amelyet azóta megszakítás nélkül képvisel. Előtte édesapja volt en-

nek a járásnak képviselője. Még Pasics életében egy ízben a radikális klub elnöke is volt és Pasics halála után egy ideig, mint alelnök vezette a radikális klub ügyeit.

A parlamenti választások hatása a politikai pártokra

Vukicsevics Veljának a radikális képviselői klub elnökévé és Mihajlovics Iliának a parlament elnökévé való megválasztása az általános politikai helyzet megítélés szempontjából igen jelentős. Az összes politikai kérdések között még mindig az a probléma foglalkoztatja leginkább a politikai köröket, hogy Beogradnak Zagrebhez való viszonya miként fog kialakulni. Objektív politikai megítélés szerint ez a két választás nem mondható szerencsésnek, mert

sem Vukicsevics, sem Mihajlovics Ilija nem örvendenek népszerűségnek a parasztdemokrata koalíció előtt és megválasztásuk nem járul hozzá, hogy Zagrebben hangulatot keltsen a mielőbbi megegyezés érdekében.

A szombati elnökválasztásnál feltűnt, hogy 13 szavazólap üres volt s egy képviselő dr. Ribarra szavazott. Természetesen megindult a találgatás, hogy kiktől származnak az üres szavazólapok. Az egyik verzió szerint üres szavazólapot szavaztak a németpárti képviselők s az elégedetlen radikálisok, a másik szerint pedig az elégedetlen demokraták.

A főbizottsághoz tartozó elégedetlen radikálisok nem jelentek meg az elnökválasztáson

és távolmaradtak a földmivespártiak is. Különösen a földmivespárt távolmaradása keltett feltűnést. A földmivespártiak már a pénteki ülésről kivonultak és Jovánovics Jován, a párt elnöke távolmaradásukról a következőket mondotta:

— Pénteki kivonulásunknak az az oka, hogy eddig egyetlen egy kormány sem volt képes az ország nehéz helyzetét felismerni. Junius 20-ika után ugyanazt csinálják, amit csináltak junius 20-ika előtt. Ami a parlamenti tisztségekre való választásokat illeti, az a meggyőződésünk, hogy ilyen módon nem lehet eljutni a megegyezéshez. Távolmaradásunk azért vált szükségessé, mert revideálni akarjuk eddigi határozatainkat, hogy a jövőben érdekeinknek megfelelőbb módon járjunk el. Ezt szükségessé teszi az, hogy Vukicsevics és Mihajlovics megválasztásával a helyzet nehezebb és a viszonyok még jobban leromlottak.

A politikai életben, illetve a parlament munkájában most újból néhány napos szünet áll be. Nagy érdeklődés várja, hogy az elégedetlen radikálisok a közeljövőben milyen magatartást fognak tanúsítani. Különösen Sztanojevic Áca szereplése elé tekintenek érdeklődéssel, aki az elégedetlen párttagokkal való tanácskozás során mindig élesen nyilatkozik Vukicsevics Veljáról, most azonban, amikor Vukicsevics hívei is elismerték a párt vezérének, semmit sem tesz, hogy Vukicsevicsét a radikális képviselői klub vezetésénél hátrébe szorítsa.

Valószínű, hogy az elégedetlen radikálisok továbbra is passzív magatartást tanúsítanak és sem a klub ülését, sem a parlamentet nem látogatják, ellenzékbe azonban nem mennek.

Vukicsevics táboraiban úgy a klubelnökségnek, mint a parlamenti elnökségnek a megválasztását a legnagyobb örömmel fogadták.

Affér a csehszlovák és jugoszláv parlament között

Nagy feltűnést kelt politikai körökben a csehszlovák parlamenttel felmerült konfliktus, amely-

nek kisebb diplomáciai bonyodalomhoz hasonló jelentősége van.

A csehszlovák-jugoszláv együttműködés érdekében egy parlamenti bizottságot küldtek ki, amely legutóbbi ülésén elhatározta, hogy nem fogadják el a prágai parlament meghívását, hogy október végén Prágában együttes konferenciát tartsanak. Hivatalos magyarázat szerint ezt a meghívást azért utasították vissza, mert a prágai látogatás egybeesik a boszniai községi választásokkal és a bizottság tagjai közül sokan vannak, akik emiatt nem mehetnének el Prágába. Beavart helyen azonban egész másként magyarázzák, hogy miért utasították vissza a csehszlovák meghívást. Ez a visszautasítás összefüggésben áll azzal, hogy legutóbb Macsek és Predavecet Prágában a hivatalos körök tüntető melegséggel fogadták, amit a beogradiak rossz néven vesznek. Autentikus nyilatkozatok e kérdésben még nem hangzottak el, azonban általános a vélemény, hogy ilyesmi áll a prágaiakkal való elvesztés mögött.

A horvát parasztpárt képviselői klubjának zárt ülése

Zagrebból jelentik: A horvát parasztpárt képviselői klubja szombaton délelőtt tíz órakor a horvát szábor nagytermében ülést tartott, amelyen ötvenhét képviselő vett részt, míg tizenegyen kimentették magukat. Az ülés zárt jellegű volt és arra a sajtó képviselőit nem bocsátották be. Ezuttal első ízben vettek részt a képviselői klub ülésén az újonnan megválasztott képviselők is: Zagorac Josip, aki Radics Pavle, Mikics István, aki dr. Baszarics Gyuro és Gracics Ivó, aki Radics István mandátumát nyerte el. Első ízben jelent meg most az ülésen dr. Milics Ivo szuboticaí egyetemi tanár, képviselő is, akinek a radikális pártból való átlépése annakidején nagy feltűnést keltett.

A képviselők az ülésen tárgyaltak lényegéről nem nyilatkoztak az újságíróknak, mindössze annyit jelentettek ki, hogy az ülésen Macsek elnökölt és Pribicsevics Szyvetozár hosszabb exozetét mondott a politikai helyzetről és ennek keretében a választmány két hónapi működéséről is beszámolt. Ezután a délelőttöt és az egész délutánt a referátumok vették igénybe, majd az ülést hétfőre halasztották, amikor a tanácskozások alapján a képviselői klub meg fogja hozni a határozatokat.

Előszületek a sziszáki nagygyűlésre

A parasztdemokrata képviselői klub tagjai vasárnap reggel félnyolckor testületileg utaznak Sziszakra a koalíció sziszáki nagygyűlésére, amelyre nagyarányú előkészületek folynak. Magából Zagrebból több mint négyezer ember érkezését várják a nagygyűlésre, amely a jelek szerint rendkívül impozáns arányúnak ígérkezik. Eddig három, egyenkint ötven vagonból álló különvonati szerelvényt rendeltek meg a zagrebi vasutigazgatóságnál, de valószínű, hogy vasárnap reggelig újabb különvonatokat kell majd beállítani a nagygyűlés résztvevői számára. A száva menti vidék lakossága ugyancsak különvonatokon érkezik Kosztajnicáról, Glináról és Karlovacról. A résztvevők számát hozzávetőleg ötvenezerre becsülik.

A budapesti egyetemeken tovább folynak a verekedések

A péntek esti zavargások tetteseit elbocsátották a rendőrségről — Az ellenzéki lapok szerkesztőségét és kiadóhivatalát rendőrség őrzi

Budapestről jelentik: A pénteki esti uccai tüntések után a kultuszminiszter még az éjszakai órákban rendeletet adott ki, amelyben annak a reményének adott kifejezést, hogy az ifjuság a tizenkettedik órában észbe kap és az egyetemen visszatér a rend. A kultuszminiszter felhívásában szeretettel figyelmezteti az ifjuságot, hogy a rendbontás külföldön is árt a magyar nép hírnevének, reméli azonban, hogy a tüntetések nem fognak megisméltódni.

A kultuszminiszternek ez a reménye nem vált valóra, mert szombat délelőtt az egyetem fakultásain tovább folytatódott az igazoltatások és verekedések.

Az állatorvosi főiskolán a verekedők nemcsak az egyetem területén, hanem az uccán is folytatták a zsidó hallgatók üldözését, úgyhogy a járőreket védtek meg több esetben a bántalmazott zsidó diákokat. A müegyetem aulájában a bajtársi szövetségek tagjai gumibotokkal verték be egy mérnökhallgató fejét, akit aztán egy másik társával együtt véresre verve kergettek ki az uccára.

Az egyetemeken előtt is diákcsoportok tanyáztak, akik az uccai járőreket is molesztálták.

A belügyminisztériumban szombat délelőtt értekezlet volt, Szcitovszky Béla belügyminiszter elnöklésével. Az értekezleten, amelyen Sztanovszky Sándor belügyi államtitkár, Bezzegh-Huszágh budapesti főka-

pitány és más magasrangú belügyminiszteri és rendőrségi tisztviselők vettek részt, megbeszélték azokat a preventív intézkedéseket, amelyek a rend fenntartására szükségesek. Az értekezlet után a belügyminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy minden intézkedést megtettek a további rendezavarások megakadályozására, úgyhogy garancia van arra, hogy a péntek esti események nem fognak megisméltódni. Hasonló értelemben nyilatkozott Bezzegh-Huszágh főkapitány is, aki kijelentette, hogy az ucca rendjét feltétlenül biztosítani fogja.

Arról még nem történt döntés, hogy a péntek esti zavargások tetteseiivel szemben milyen címen indul meg az eljárás.

A rendőrségről a szombat esti zavargások valamennyi letartóztatottját szabadon bocsátották, közöttük Igali Béla volt egyetemi hallgatót is, aki szombaton beismerte, hogy ő adta le az Est-lapok kiadóhivatalánál a két riasztó lövést. A rendőrség politikai osztálya megbízást kapott arra, hogy állapítsa meg, kik voltak azok, akik a diákságot a péntek esti zavargásra felbujították. Az Est-lapok kiadóhivatali helyiségében szombaton helyszíni szemlélet tartottak és megállapították, hogy Igali a kiadóhivatalból kifelé lött és a golyók az ajtó fölött a faburkolatba furódtak.

A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett a rend fenntartására. Az egyetemek környékén nagyobb rendőri készütség van. Az Est Erzsébet-köruti kiadóhivatala és Rákóczi-uti szerkesztőség előtt gyalogos, lovas és biciklis rendőrök teljesítenek szolgálatot és a többi baloldali lap szerkesztőségét és kiadóhivatalát rendőrség őrzi.

A müegyetem rektora közhírré tette, hogy az előadások a müegyetemen három-négy napig szünetelnek.

Szombat este kiderült hogy az ifjuság nem respektálja a belügyminiszter, a belügyi államtitkár és a rendőrkapitány kijelentéseit és

a sötétség beálltával egyre nagyobb diákcsoportok lepték el az Erzsébet-körtut

és Az Est kiadóhivatala és a Népszava olvasóterme közötti utszakason ötös, nyolcas és tízes csoportokban cirkáltak.

zsídóztak és molesztálták a járőreket.

A Népszava olvasóterme előtt nagyobb számú munkáscsoport is összegyűlekezett, hogy az esetleges rombolást megakadályozza.

A diákok és a munkások között összetűzés is volt, amelyben a diákok húzták a rövidebbet.

A köruton és a mellékúccákon erős lovasrendőrsztagok cirkáltak és ha valahol a diákok tulhangosan viselkedtek, kis csoportjaikat a rendőrök azonnal szétoszlatták. A köruthoz közel eső Hársfa-uccai rendőrkapitányság előtt százötvenfős diákcsoport tüntetett, de a rendőrök azonnal szétkergették a tüntetőket. Este nyolc órakor a diákok a Nemzeti Színház felé húzódtak.

Aláírták a pénzügyi szolgálat átszervezéséről szóló rendeletet

Csak egy pénzügyigazgatóság lesz a Vajdaságban

Beogradból jelentik: Szubotics Nikola dr. pénzügyminiszter a napokban aláírta a pénzügyi szolgálat átszervezéséről szóló szabályrendeletet, amely a hivatalos lapban való megjelenése napján lép életbe.

A pénzügyi szolgálatot az osztrák mintára szervezték át és visszaállították a pénzügyigazgatósági és állami adóhivatali rendszert ugyanolyan hatáskörrel, mint az a háború előtt volt. A szabályrendelet szerint az országban összesen tizennégy pénzügyigazgatóság lesz.

A Vajdaságot a szabályrendelet a következőkben fogja érinteni:

A Vajdaságban csak Noviszadon lesz pénzügyigazgatóság, amelyhez az apatini, kulai, noviszadi, odzsaai, palánkai, szombori, topolai, titeli, sztarihecssei, szentai, novakanjizsai, novibecseji, zsabljai, kilindai, becskeréki, jastomicesi járások és Noviszad, Szombor, Szubotica, Becskerék és Kikinda városok tartoznak.

A beogradi pénzügyigazgatósághoz tartoznak a kovacsicai, pancsevói, alibunári, belacrkvai, vrsaci, kovini, zemuni, irigi, mitrova, rumai, pazovai járások és Zemun, Petrovaradin, Szt.-Mitrovica, Szt.-Karlovci, Pancsevó, Belacrkva, Vrsac városok, valamint a beogradi kerület szerbiai része.

Január elsejével megszűnik a noviszadi állami jogvédő iroda és ezt a hatáskört a noviszadi pénzügyigazgatóság veszi át.

Január elsejéig a városi és községi adóhivatalok kötelesek lezárni az adókönyveket és azt a pénzügyigazgatósághoz benyújtani, amennyiben nem hajlandók a jövő évben behajtani az állami adókat.

A földre vonatkozó adómunkákat az eddigi kerületi pénzügyigazgatóságok a Vajdaságban a kataszteri hatóságoknak a hatáskörébe utalják, míg a részvénytársasági adót a noviszadi pénzügyigazgatóság fogja vezetni. Ugyancsak a pénzügyigazgatóságnál Noviszadon, illetve Beogradban fognak működni az adófelbe-

Kötéllel a nyakán menekült el a megmentett öngyilkosjelölt

Titokzatos éjszakai kaland a szubotcai Rókus-temetőben

Izgalmas kalandja volt pénteken este egy szubotcai géplakatos segédnek, aki a Rókus-temetőn keresztül haladva az egyik fáról lelógó

himbálózó emberi testbe botlott bele.

A géplakatos a borzalomtól kővémeredve nőzte a háborzongató jelenséget, majd visszanyerve nyugalomát, elővette bicskáját, levágta a felakasztott embert a fűre fektette. Míg a megmentő segítségért szaladt, az akasztott ember, aki ugylátszik tettét csak röviddel előbb követte el, visszanyerte eszméletét és nyakában a kötéllel kerekelt oldott.

Botos János 23 éves géplakatos a rejtélyes esetről a következőket mondotta el:

— A Dulicseva utcában lakom. Pénteken este egy nőismerősömet kísértem haza, aki a rókus-temető közelében lakik. Visszafelé a temetőn keresztül rövidebb utat választottam. Teljesen sötét volt és botorkálva mentem egy keskeny uton, amikor pár lépésre előttem fekete tömeget vettem észre.

Jobban odanézttem és akkor láttam, hogy a fán egy ember lóg.

— Megborzadva megálltam s magam se tudtam, mit csináljak. Egy percig viaskodtam magammal, majd közelebb léptem. Ugy rémlett, hogy az illető, akinek arcát nem láttam, még mozog. De lehet, hogy csak a szél mozgatta az ágat.

gyorsan elővettem bicskámot és elvágtam a vékony kötelet.

A test lezuhant a fűre. Ekkor láttam, hogy jóllöltözött fiatalember az öngyilkos. Nagykabátban volt, a kalapja homlokára csuszott.

A földön meg se mozdult az illető, de keze még meleg volt.

— Elhatároztam, hogy segítséget hozok. Átugrottam néhány siron, de alig tettem husz-harminc lépést, mikor gyanus zörejt hallottam magam mögött.

— Nagyon megijedtem, a lábaim úgy reszkettek, hogy alig tudtam állni. Még sose volt ilyen kalandom. Mikor hátranéztem, szinte megfagyott bennem a vér. A homályban láttam, hogy

a megmentett ember lassan felemelkedett, egy ideig ott állt, aztán elindult az ellenkező irányban.

Nem mertem se kiáltani, se utána menni. A rejtélyes öngyilkos csakhamar eltűnt a sötétben. Ekkor visszaférttem a helyszínre, de

a földön semmit se találtam.

— Az ismeretlen, akit megmentettem, a kötéllel a nyakán eltűnt.

Botos János a furesza kalandról jelentést tett a rendőrségnek is, de kevés remény van rá, hogy a titokzatos életuntat, akinek ugylátszik semmi baja sem történt, kinyomozzák.

Kiöntéssel fenyeget a Száva

Két nap alatt két métert emelkedett a Száva vízállása

Szomszékmitrovicáról jelentik: A sűrű esőzés következtében a Száva és mellékfolyói erősen megáradtak.

Az Una, Kupa és Száva vízállása az utóbbi napokban rohamosan emelkedik.

A szávamenti lakosság körében nagy izgalom uralkodik, mert

az utóbbi két nap alatt a Száva vízállása két

méterrel emelkedett.

A hidrotechnikai hivatal megtett minden védőintézkedést és szombaton többszáz munkás dolgozott a töltések megerősítésén. Ha azonban a Száva vize tovább is ilyen rohamosan emelkedik,

a katasztrófa elkerülhetetlen lesz.

s emiatt páni félelem uralkodik a veszélyeztetett területek lakossága körében.

Baltával agyonverte alvó férjét és a holttestet elásta egy beodrai asszony

A férjgyilkos asszony a borzalmas büntett felfedezése után megtébolyodott

Becskerékről jelentik: Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett férjgyilkosság került napfényre a Becskerek-től nem messze fekvő Beodra községben.

Egy negyvenhárom éves asszony még hét-főn éjjel baltával agyonverte férjét, a holttestet pedig a kertben elásta.

A büntényt csak pénteken fedezték fel és a gyilkos asszonyt a csendőrség azonnal letartóztatta.

A gyilkosság Beodra községben óriási izgalmat keltett, mert a meggyilkolt ember egyik vagyonos és ismert tagja volt a Bánát gazdatiszadságának.

A férj és feleség harca

A gyilkosság áldozata Szloboda József gazdálkodó, akinek nyolcvan hold földje volt, amikor évekket ezelőtt megvásárolta. A házaspár boldogságát azonban felülta az a körülmény, hogy Szloboda inni kezdett. Az alkohol teljesen rabjává tette a lobbanékony természetű embert és

a nyolcvan hold föld lassanként eluszott.

A birtokos, hogy költséges szenvedélyét kielégítse eladogatta földjét, úgy hogy a szép birtokból csak tizenöt hold maradt meg. A férfi kicsapongó életmódja miatt szinte naponként civakodás volt a házastársak között. Az asszony valahányszor férje ittasan tért haza szemrehányást tett neki és figyelmeztette, hogy mi lesz a hat apró gyerekkel, ha elfogy a föld? Szloboda azonban nem javult meg, sőt napról-napra brutálisabb lett és ittasan hazatérve majdnem minden esetben megverte a feleségét. A negyven éves asszony gyermekei kedvéért mindent eltűrt egészen a tragédia bekövetkeztéig.

A véres éjszaka

Október tizenötödikén este tíz óra tájban tért haza Szloboda József. A férfi ittasan volt és veszekedni kezdett feleségével és

ismét összeverte az asszonyt.

Szlobodáné ezt még eltűrte, de amikor férje lefekvés előtt bejelentette, hogy

két hold földet el akar adni,

az asszony szinte magán kívül kiabálta, hogy ezt meg fogja akadályozni. Heves jelenetek után a férj lefeküdt és csakhamar el is aludt. A gyerekek is aludtak

már, amikor az asszony borzalmas tette határozta el magát. Tizenegy óra tájban baltát hozott be a szobába és többször hangosan szólította férjét, de az nem felelt. Mikor meggyőződött arról, hogy a férje valóban mélyen alszik,

odalopózott az ágyhoz és a baltával öt hatalmas ütést mért alvó férje fejére,

aki jajszó nélkül meghalt.

A gyilkosság után az asszony nagynehezen kivonszolta a véres holttestet az udvarra és az istálló mellett elásta.

Véres nyomok a falon

Másnap Szlobodáné azt a hírt terjesztette a faluban, hogy összeveszett a férjével és az örökre eltávozott.

— **Elzavartam az uramat** — mondotta a szomszédoknak, akik érdeklődtek Szloboda után.

Mivel az egész községben tudták, hogy a házaspár rossz viszonyban élt, el is hitték az asszony állítását és senki sem kereste a férfit. Három nap telt el így, de pénteken délután megérkezett Szloboda házába a gazdálkodó fiúvére, Szloboda Ferenc földműves, aki a közeli szállásról látogatónak jött.

Szloboda Ferencet az asszony kedvesen fogadta és bevezette abba a szobába, ahol a büntényt elkövette. Szloboda kérdésére, hogy hol a bátyja, az asszony azt felelte, hogy elment, mert nem tudnak békében élni. Beszélgetés közben

Szloboda tekintete véletlenül az ágy felett lévő falra tévedt, ahol a fehér mézsen vörösbarna foltok látszottak.

Szloboda előtt egyszerre gyanus lett az asszony zavart viselkedése, de nem szólt semmit, hanem elbucszott és egyenesen a csendőrségre ment, ahol közölte azt a gyanuját, hogy fivérért eltették láb alól.

Megtalálják a holttestet

A feljelentés után azonnal csendőrök mentek ki Szlobodáékhoz és vallatóra fogták az asszonyt, aki azonban állhatatosan azt állította, hogy férje elment és nem tér vissza többé.

A csendőrök ekkor kutatni kezdtek a szobában, mert Szlobodáné nagyon szanasan viselkedett. Zava-

Talán idegenkedik Ön a kalaplevesztéstől, vagy szívesen mutatja meg szép haját? Minden bizonynyal ez attól függ, vajjon miképp ápolja Ön a haját. Ha Ön mindenkor Elida Shampoo-t használ, okvetlen szebbé varázsolja azt, mert Elida Shampoo a haját selymessé, fürtössé, illatossá, pelyhessé, egyszerűen széppé és egészségessé teszi.

ELIDA SHAMPOO

rosan beszélt és úgy viselkedett, mint aki nem épelméjű.

Az ágy felett a csendőrök is felfedezték a falon a véryomokat.

Tovább folytatták a kutatást és a kertben az istállótól néhány lépéshyire friss földásásra bukkantak. Ásót kerítettek, de alig nyomták be azt a földbe az ásó már szilárd tárgyba ütközött.

Pár perc múlva a vékony földréteg alól előbukkant egy véres koponya.

A hullát kiemelték a gödörből és újból vallatóra fogták az asszonyt, aki amikor férjének borzalmasan összeroncsolt holttestét meglátta szinte tébolyodottan kiabálni kezdett és beismerte, hogy hétfőn éjjel elkese-redésében agyonverte az urát.

A gyilkosság megzavarta Szlobodáné elméjét

Az asszonyt a csendőrök a lakatnyába vitték és őrizetbe helyezték. Néhány óra múlva Szlobodáné kissé megnyugodott és a kihallgatás során részletesen elmondta a gyilkosság lefolyását és annak előzményeit.

A kihallgatás során az asszony sokszor úgy viselkedett, hogy a csendőrség szükségesnek tartotta orvosai megvizsgáltatni. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Szlobodáné nem épelméjű.

Az orvosnak az a véleménye, hogy a gyilkosság zavarta meg a szerencsétlen asszony elméjét.

A gyilkosságról jelentést tettek a becskeréki ügyészségnek, amely elrendelte a holttest felboncolását. Trifunac Bozsidar vezető ügyész, Maszlovszki Vladimir vizsgálóbíró és Kamenkovics Zoran dr. törvényszéki orvos vasárnap délelőtt Beodrara utaznak, ahol kilenc órakor lesz a boncolás.

Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos lakásán. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neuralgikus fájdalmak esetében. Legbiztosabb sikert paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust, vagy szóbeli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

November tizedikére halasztotta a beogradi városi bíróság Gyorgyevics Dragoszláv sajtópörében a tárgyalást

Gyorgyevics Dragoszláv volt szubotcai főispán és polgármester ez év februárjában két cikket jelentett meg a Vreme-ben, amelyek a vajdasági viszonyok kritikájával kapcsolatban súlyos támadásokat tartalmaztak a Bácsmegeyi Napló és annak felelős szerkesztője ellen. A lap felelős szerkesztője, dr. Fenyves Ferenc kénytelen volt a támadó cikkek egyike-re válaszolni. A válasz meg is jelent a Vreme-ben s emiatt Gyorgyevics Dragoszláv a beogradi városi bíróságnál sajtópört indított dr. Fenyves Ferenc ellen.

Ebben a pörben a bíróság szombatra, október 20-ikára tárgyalást tűzött ki. Minthogy a sajtótörvény értelmében a tárgyalást meg lehet tartani a vádlott jelenléte nélkül is, a bepanaszolt szerkesztő nem jelent meg a tárgyaláson, hanem megjelentek védői dr. Jovánovics Vászta helyetteseként dr. Neumann Nikola beogradi, dr. Ribár Iván helyettesítésében Tezits Gojko beogradi ügyvédek, továbbá dr. Hadzsi Koszta noviszadi, s dr. Grdber László pancsevói ügyvédek, akik bemutatták a bírói tanács elnökének legalizált meghatalmazásait.

A bíróság azonban azon a címen, hogy nem érkezett meg a vétív, amely igazolná, hogy a vádlott az idézést átvette, nem tartotta meg a tárgyalást, hanem úgy határozott, hogy november tizedikén tárgyalja le a sajtópört.

A beogradi tárgyalás elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Az ország első mintagimnáziuma Noviszadon létesül

Angol mintára modern nevelőintézet és internátus egészíti ki a gimnáziumot, melynek nagy gazdasága és műhelyei lesznek

Noviszadról jelentik: A noviszadi görögkeleti szerb főgimnázium, amely 1816-ban létesült, jelentős átalakulás előtt áll. Az intézet patronátusa ugyanis elhatározta, hogy az intézetet mintagimnáziummá alakítja át. A patronátus megbízásából Balubdzsics Mirkó, az intézet igazgatója néhány héttel ezelőtt Ausztriában, Németországban és Csehszlovákiában járt, ahol a mintagimnáziumok és az internátusok berendezését tanulmányozta. Balubdzsics igazgató hosszabb jelentésben számolt be tapasztalatairól és ezek alapján az intézet patronátusa elhatározta, hogy most már hozzálát a terv megvalósításához, annál is inkább, mert Grol Milán közoktatásügyi miniszter egyik legutóbbi noviszadi látogatása alkalmával a dr. Csirics Irinej püspök által tiszteletére adott ebéd után behatóan megbeszélte ezt a kérdést a patronátus tagjaival, mire azok a városhoz beadványt intéztek, amelyben a létesítendő mintagimnázium és internátus számára megfelelő telket kérnek.

Balubdzsics Mirkó igazgató a mintagimnázium tervéről és annak előkészületeiről a következőket mondotta a Bácsmegeyi Napló munkatársának:

— Már régebben mutatkoztott annak a szükségessége, hogy Noviszadon egy olyan nevelőintézet létesüljön, ahol a szerb főgimnázium tanulói kapnának elhelyezést. A pedagógia már régen tisztában van azzal, hogy az iskola csak a tudománnyal ismerteti meg a tanulókat és nincs abban a helyzetben, hogy egyúttal azok neveléséről is gondoskodjék. A háború utáni állapotok megbolygatták sok esetben a családi életet is. A férj, az apa ezernyi gondja közben csak ékezős idején találkozhat a családjával és nincs ideje gyermekével foglalkozni, az anya pedig maga sem foglalkozik már olyan behatóan a gyermekneveléssel. A családi nevelés hiányait legjobban a nevelőintézetek pótolják, ahol a nevelő kizárólag a gyermekek nevelésével foglalkozhatik és a nevelés a legmodernebb szellemben történik.

— Tanulmányutamon voltam Prágában, Bécsben, Drezdában, Leipzigben, Münchenben, Zürichben, Ettersburgban és Szent-Gallenben, azonkívül még más városok nevelőintézeteiben, de valamennyi között a legtekélyesebbnek találtam dr. Lütze Hermann ettersburgi nevelőintézetét. Dr. Lütze internátusaihoz 100–200 holdas területek tartoznak, szántóföldek, erdők és legelők. Az intézetekben aránylag kevés növendék van, úgyhogy a létszám a legkritikább esetben haladja meg a százat és a növendék teljes ellátás fejében 2.500–3.000 dinárt fizetnek havonta. Természetes, hogy ebből az intézetek nem volnának fenntarthatók, ha nem volna minden intézet mellett nagy gazdaság is, amelyeket maguk a növendékek művelnek meg. Az intézetekben nagy gondot fordítanak a növendékek zenei nevelésére és a vallási nevelés is igen szigorú. A német és svájci nevelőintézetben van asztalos, lakatos, könyvkötő és egyéb műhely, ahol a tanulók ezeket az ipari foglalkozásokat tökéletesen elsajátítják.

— Tanulmányutamon tapasztalataim alapján javasoltam az intézet patronátusának, hogy Noviszadon létesítsenek egy mintagimnáziumot, amely nyolc osztályos volna és annak személyzetét kötséggel a közoktatásügyi miniszterium viselje. Az intézetbe legfeljebb kétszáz tanulót vennének fel, százat Noviszadról és százat az ország többi részéből. Ezek közül legfeljebb száz hemlakó és száz bejáró tanuló volna. A vidéki tanulók okvetlen a létesítendő internátusban volnának elhelyezendők. Az internátusban csak testi- és lelkiileg teljesen egészséges tanulók lesznek felvehetőek. A mintagimnázium és internátus épületeit a patronátus építené fel és gondoskodna azoknak a karbantartásáról. Az intézet növendékei »családokba« volnának beosztva és az alsóbb osztályokba járó növendékek közül 25–30, a felsőbb osztályok növendékei közül pedig 15–20 növendék képezne egy-egy családot, amelyeknek élén nős családfele állana és a legidősebb családfele lenne az internátus igazgatója.

— Az intézet részére szükség volna több épületre és a városon kívül 8–10 holdnyi területre, amely parkra, tennisz- és tornapályákra, gyümölcsöskertre volna osztva. Noviszad városa nagy megértéssel fogadta a patronátus beadványát és megfelelő területet fog a mintagimnázium és internátus részére átengedni.

„Nem loptam én életemben“ Három évi fegyházra ítélték egy pancsevői cigányasszonyt

Szin a pancsevői törvényszék nagy tárgyalóterme. A bíróság tagjai dr. Teodorovics Mihajlo tanácselnök vezetésével már elfoglalták helyüket, amikor nyílik az egyik oldalajtó és belép rajta egy töpörödött, negyven év körüli cigányasszony, jobbról-balról egy-egy gyerek tolakszik be mellette, mögöttük pedig felcsillan a kísérő hőtörő szuronya. A legalább negyvenévesnek látszó cigányasszonyról hamarosan kiderül, hogy mindössze huszonhárom esztendő, a két gyerekről, akiket nyugodtan az övéinek lehetne tekinteni, megállapítja a bíróság, hogy már mindketten túl vannak a tizenhaton. Nem is rokonai az asszonynak, az egyetlen kétével, ami összefüzi őket, az a »kis« lopási ügy, amit együtt követtek el.

Az asszony, Tukovics Mária, amiatt került a vádlottak padjára, mert június 13-ikán éjjel Szakula községben a két gyerekkel együtt betört Petrovics Gyura kereskedő üzletébe, ahonnan huszonnégyezer dinár értékű árut és ötezer dinár készpénzt vittek el. Később derült ki, hogy egy harmadik társuk is volt, Sztojkov Lázár, a két gyerek apja, akit szintén letartóztattak, de megszökött és azóta sem találják.

Az elnök maga elé inti Tukovics Máriát:

— Megértette a vádat?

— Már hogy értettem volna, kezit csókolom nagyságos törvényszék, mikor csak magyarul tudok.

Az elnök erre magyarul kérdezte:

— Na, most megértette, hogy mivel van vádolva?

Bűnösnek érzí magát?

— Már mért érezném, kezit csókolom, nagyságos törvényszék, mikor azt se tudom miről van szó?

— Hát, hogy maga Sztojkovval felfeszítette a Petrovics üzletét, bementek és ott sok mindent loptak.

— Hát mi közöm nekem ehhez, kezit csókolom, mikor én ott se voltam, nagyságos törvényszék. Én akkor Beeskereken voltam.

— Kivel volt Beeskereken?

— Hát a Sztojkov Lázárral, aki hívott, hogy akkor éjszakára éljek vele.

— De hiszen Sztojkov a vizsgálóbíró előtt mindent beismer és a lopott holmit meg is találták nála!

— Nem lehet az kezit csókolom, nagyságos törvényszék.

— Ne keztesókolomozzon annyit, hanem mondja az igazat.

— Nem lehet az kezit csókolom, nagyságos törvényszék.

Rendületlenül tagad.

— Azért sem lehettem ott — mondotta — mert másállapotban voltam. A fogházban született meg a gyerek, a tekintetes Pekota bíró ur lett a keresztapja, kezit csókolom.

Az elnök látva, hogy semmire sem megy az asszonnyal, a két gyereket veszi elő. Mindent beismernek.

— Na, Mária — fordul az elnök az asszony felé — hallja, mit mondanak a gyerekek?

— Nem értem, kezit csókolom, nagyságos törvényszék.

— Nem érti? Azt mondják, maga segített feltörni az üzletet és bement lopni.

— A fene egye meg őket, kezit csókolom, — aztán a gyerekekhez fordult — hát ha loptatok dísznök, mit takaróztok velem, kezit csókolom. Igenis kezit csókolom, most velem akarnak takarózni.

— Jobb lesz, ha bevallja az igazat.

— Hát, hogy gondol illyet, kezit csókolom, a nagyságos törvényszék rólam. Én másállapotban voltam akkor, kezit csókolom, és ha itt okos urak ülnek, kezit csókolom, hogy tudnak olyat gondolni, hogy én másállapotban lopni menjek, kezit csókolom.

Azonban nem használt semmit sem az állhatatos tagadás, sem a sok kezit csókolom, sem a másállapot, a tanuk rávallottak Máriára és a törvényszék elítélte háromévi fegyházra. A két gyereket pedig hat-hat havi fogházra,

„Zephir“-kályha

10 fűt egy szobát 24

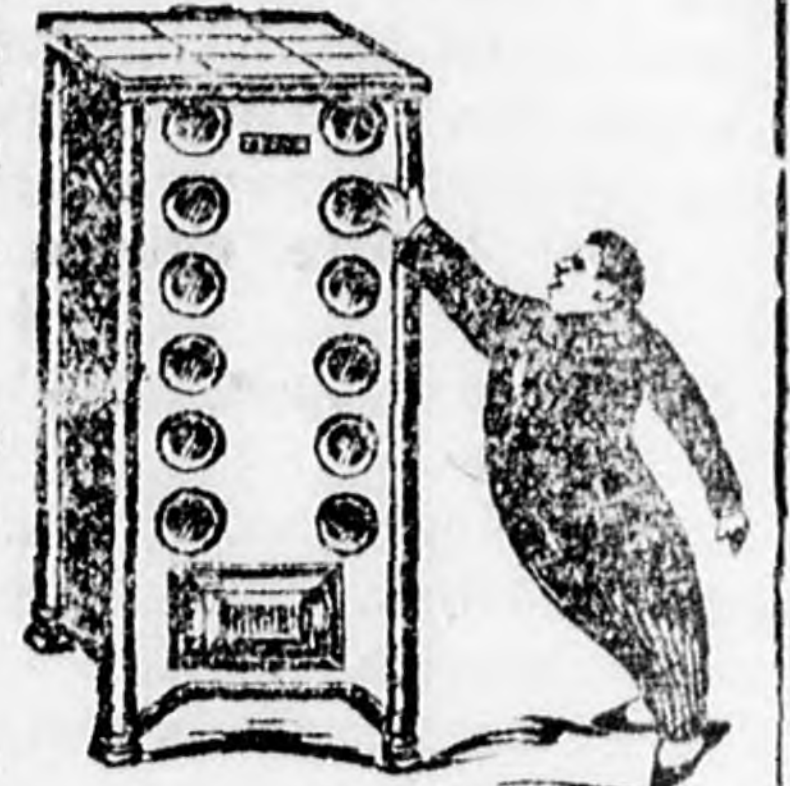
kg fával órán át

Ingyen árjegyzéket bérmentve küld

„ZEPHIR“-kályhagyár
SUBOTICA

Kapható mindenütt

Övökadjunka silányutánzatoktól

— Na, Mária, megértette? — kérdezte az elnök, amikor kihirdette az ítéletet. — Három évi fegyházat kapott. Meg van elégedve, vagy felebbez?

Erre már kitört az elkeseredés Tukovics Máriából és mindenáron hangos zokogásban akart kitörni, de csak méltatlankodó kiabálás lett belőle:

— Három évi fegyház? kezit csókolom?! Hát mért kapok én három évi fegyházat, mikor ott se voltam.

Aztán gondolkodott egy pillanatig és belenyugodott az ítéletbe.

(g.)

Ujabb akció vajdasági operett- társulat szervezésére

Konyovics Péter szinigazgató eddigi tárgyalásai nem vezettek eredményre

Konyovics Péter, az oszijek-i színház igazgatója fél évvel ezeőtt a szlavóniai és a bácskai tartományban megalakított aziránt, hogy az Oszijek-noviszadi szintársulat keretében vagy azon kívül opera- és operett-társulatot szervezzenek, amely a Vajdaság és Szlavónia városaiiban, főképp Szubotican, Szomborban, Noviszadon, Oszijeken felváltva tartana előadásokat. Konyovics Péter szinigazgató részletes költségvetést dolgozott ki annakidején, majd értekezletre ült össze Szubotica, Szombor, Noviszad és Oszijek városok polgármesterei, valamint a bácskai és oszijek-i tartományi választmány c'nökei. Az értekezlet résztvevői elvben hozzájárultak az eszme megvalósításához és azzal oszlottak szét, hogy a legközelebbi értekezleten megtárgyalják a szintársulat anyagi támogatásának kérdését. Azóta azonban nem volt újabb értekezlet az ügyben és már úgy látszott, hogy elálltak a terv megvalósításától. Most újabb fordulat állt be az ügyben, amennyiben a kérdést a napokban a horvát és a szerb sajtóban újból felvetették.

Legutóbb az Obzor's és a Knyisevnik foglalkoztak a kérdéssel és megállapították, hogy a zenei társulat megalakítása politikai okokból hiúsult meg. Az oszijek-i színház tagjai horvátok, míg a noviszadi szerbek és úgy a horvát, mint a szerb színészek a magyar irodalmi nyelvét védelmezték és tölték előtérbe. Amikor nem tudtak megegyezni abban, hogy az egyesített színháznak szerb vagy horvát jellege legyen-e és Noviszad vagy Oszijek legyen-e a székhelye, akkor úgy akarták megoldani a kérdést, hogy a színház székhelye Szubotica legyen. Ezután már csak az állami szubvenció kérdésének elintézése maradt hátra, de a közoktatásügyi miniszterium igez tartózkodóan viselkedett és huzta-halasztotta az ügyet, hogy az idei szini szezonban már ne valósulhasson meg a terv.

A horvát sajtó ezért igen éles támadást intéz a kormány ellen és azt írja, hogy Beograd politikai okokból hiúsította meg az opera-társulat megalakulását.

Az új szintársulat létesítésének eszméjét, azonban nem vetették el és mint értesülünk, Konyovics igazgató új alapon fogja a napokban megindítani a megalakulást.

Mossál Persil-lel és csináld helyesen!

Nagyon egyszerű és mégis fontos:

1 A Persil hideg vízben feloldani.

2 A felkevert oldatot hideg vízzel telt főző edénybe tenni.

3 A fehérmélt lazán a hideg oldatba beletenni és lassan felforralni hagyni. 1/2 órát főzés elegendő.

4 Kihülés után jól kiöblíteni. Először melegen, azután hidegen.

Probálja meg így! Meglátja, hogy a Persil megtartja, amit ígér!

Uj alapon kísérlük meg a vízvezeték és csatornázás kiépítését Noviszadon

Másfél év alatt elkészülne a vízvezeték és három év alatt a csatornázás, amelynek költségeit a város tíz évi részletben fizetné meg

Noviszadról jelentik: Az egyre fejlődő Noviszad lakossága már régóta követeli, hogy a város építse meg a vízvezetékét és a csatornázást, ami egészségügyi, tűzbiztonsági és számos más szempontból feltétlenül szükséges.

Néhány hét előtt járt le az az újabb árlejtés, amelyet a város a létesítendő vízművekre, koncessziós alapon kiírt. A pályázaton három cég, egy beogradi és két budapesti vett részt, de a város — amint már jelentettük — egyik ajánlatot sem tartja kielégítőnek és elhatározta, hogy új árlejtést ír ki. Noviszad város képviselőtestülete, hétfőn ül össze október havi közgyűlésére és ennek a napirendjén szerepel a vízművek kérdése is.

A városi mérnöki hivatal a közgyűlés elé terjedelmes, minden részletre kiterjedő elaborátumot terjeszt, amely a vízművek építésének és üzemeltetésének új rendszerét valósítja meg és amely szakítást jelent az eddigi állásponttal, mely koncessziós alapon akarta a kérdést megoldani. Plavics Nikola, városi műszaki tanácsos, a mérnöki hivatal új tervéről a követezőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Szakítani akarunk az eddigi elvvel és az új árlejtést nem akarjuk már koncessziós alapon kiírni, hanem olyan megoldást javasolunk, hogy a város az építési költségeket tíz év alatt, negyedévi részletekben törleszteni a vállalkozónak. A törlesztés már jövő évi április elsején venné kezdetét, vagyis ugyanakkor, amikor a vállalkozó megkezdene a vízművek építési munkálatait, ha a város elegendő biztosítékot kapna arra, hogy a vízvezeték tizenhét hónap alatt, a csatornázás harminchat hónap alatt teljesen elkészülne. Az ilyen elintézésnek az a nagy előnye volna a városra nézve, hogy a vízművek azonnal elkészülésük után a város tulajdonába mennének át. Így a város jelenlegi vagyona egyszerre a duplájára emelkednék, ami természetesen nagy befolyással volna a város további hitelére. Hogy ez a megoldási mód a gyakorlatban keresztülvíthető legyen, szükséges, hogy a város alkosson olyan szabályrendeletet, amely szerint a vízvezeték és csatornázási munkálatok összköltségeit maga a város lakossága tíz év alatt 120 havi részletben fizetné ki és pedig a telekérték alapján kiszámítandó kulcs szerint.

A hozzájárulás havi hányadosa meglepően alacsony volna. Például a város középpontjában levő épület tulajdonosa körülbelül az aranyparitások nyers lakbérének 5.5 százalékát fizetné. Ez a hozzájárulás fokozatosan és erősen csökken, mennél távolabb esik az ingatlan a város középpontjától. Így például a Négykrajcáros-töltés mellett levő telepen egy átlagos nagyságú házhely után a havi hozzájárulás 8 dinárt, a Schutzmalom mellett levő telepen egy negyedholdas házhely összesen 7.20 dinárt fizetne. Az egész vízű kiépítése körülbelül 120 millióba kerülne és azt a város három

millió dináros negyedévi részletekben törleszteni a vállalkozónak. Ez a megoldás tehát tulajdonképpen készpénzfizetést jelent, anélkül, hogy a város kénytelen volna kölcsönt felvenni, ami a mai bizonytalan pénzügyi viszonyok mellett — Amerikában a pénz négy hónap alatt a duplájára drágult — nehéz volna.

A hétfői városi közgyűlés fog dönteni ebben a kérdésben és ha a közgyűlés ezt a javaslatot elfogadja, azonnal kiírjuk a pályázatot és jövő tavaszra már épülhetne Noviszad legnékülözhetlenebb intézménye: a vízmű.

Tovább folyik a kérlelhetetlen harc a beogradi és noviszadi földművesszövetkezetek között

Rendkívüli közgyűlést tartott a beogradi főszevetség

Noviszadról jelentik: Néhány nappal ezelőtt, mint jelentettük, Noviszadon a vajdasági és szerémségi mezőgazdasági szövetkezetek főszevetségeinek irodai helyiségeiben kinos incidens játszódott le. A szerb földművesszövetkezetek beogradi főszevetségének ügyésze dr. Todorovic Pavle és Gyorgyevics Voja, főszevetségi igazgató, erőszakkal akarták elvenni Skorics Szevján noviszadi főszevetségi igazgatótól a szövetség ügydarábjait és ebben csak a rendőrség közbelépésre akadályozta meg a beogradi küldötteket.

A beogradi delegátusok erőszakos fellépése nagy felháborodást keltett a noviszadi főszevetség tagjai körében, akik az események hatása alatt rendkívüli közgyűlést hívtak össze, hogy foglaljanak állást a beogradiak eljárása ellen. A noviszadi főszevetség rendkívüli közgyűlést pénteken délután tartotta meg és közgyűlés lefolyásáról Skorics Szevján a noviszadi főszevetség igazgatója a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt köszönettel tartozom a Bácsmegyei Naplónak, amely egyedül foglalkozott objektív módon a főszevetség helyiségében történt kinos és elítélendő incidenssel. Amint ismeretes ez az erőszakos eljárás nagy felháborodást keltett a szövetség kötelékébe tartozó szövetkezetek körében és ennek hatása alatt hívtuk össze a rendkívüli közgyűlést, amely hivatalos volt dönteni a további mihez tartás kérdésében.

— A rendkívüli közgyűlésen a nagyszámú megjelent szövetkezeti delegátusok ugyszólván kivétel nélkül felszólaltak és valamennyi felszólalásból kitűnt, hogy a noviszadi főszevetség tagjai tudni sem akarnak a beogradi főszevetséggel való együttműködésről. A delegátusok kivétel nélkül fel voltak háborodva, a beogradi főszevetség ittjárt két delegátusának állítása miatt, hogy a megszűnt zagrebi főszevetség csak igen

jelentéktelen vagyont hozott a beogradi főszevetségnek.

Ezzel szemben a rendkívüli közgyűlés hiteles könyvfeljegyzések és pénztári adatok alapján megállapította, hogy a volt zagrebi főszevetség tizenkétmillió dinári vagyont adott át a beogradi főszevetségnek.

— Egyben elhatároztuk, hogy november tizedikén ugyanazon a napon, amikor a beogradi főszevetség Beogradban kongresszust tart, mi Noviszadon ugyan csak kongresszusra jövünk össze. A noviszadi rendőrség a beogradi delegátusok erőszakos fellépéséhez — mint ismeretes — nem volt hajlandó segédkezni nyújtani, mert a beogradiaknak ezt mondotta, hogy a beogradiak, ha követelésük jogos, azt bíról uton érvényeshetik. Ekkor a beogradi kiküldöttek a földművelésügyi minisztérium utján igyekeztek eredményt elérni.

— E hó tizenötödikén táviratot kaptam a földművelésügyi minisztérium kabinetfőnökétől, amelyben ez felszólít, hogy még ugyanazon nap folyamán jelenjek meg a minisztériumban. Az nap épen beteg voltam és így nem utazhattam Beogradba, mire vasárnap felhívtak telefonon és közölték velem a földművelésügyi miniszter rendeletét, hogy az első vonattal utazzak Beogradba és nála személyesen jelentkezzem. Én nem mentem el, mert tudtam, hogy a földművelésügyi miniszter aznap nemis tartózkodott Beogradban. Később tudtam csak meg, hogy a beogradi főszevetségnek az volt a célja, hogy engem valami módon Beogradba csallon és ott a főszevetségük kárára elkövetett sikerkasztás miatt átadjon a rendőrségnek.

Minderről be fogok számolni a november tizedikén megtartandó kongresszuson, amely után lépéseket teszünk az ilyen törvényellenes eljárás megtorlására.

Egy barátságos otthon

csakis ALADDIN LAMPÁVAL tölhető, mert nappali világosságot hoz otthonába. Zaj, szag, füst és korom nélkül és 91% levegővel és 6% petróleummal 80 gyertyafényű, hófehér, egyenletes nappali világosságot izzófényt áraszt. Nem kell pumpálni, előmelegíteni, kezelése a leggyorsabb, garantáltan tűzbiztos és nem robbanhat.

ALADDIN vezérképviselő: Barzel d. d. Subotica

Óvás! Óvakodjunk a silány utánzatoktól, mert az ALADDIN LAMPA utóérhetetlen fényerőben, biztonságban és anagmetakarításban.

Revízió alá veszik a német jóvátételi fizetések kérdését

Parker Gilbert jóvátételi főbiztos nagyfontosságú tárgyalásai Londonban és Párisban

Washingtonból jelentik: A *Chicago Daily News* jelenti Londonból, hogy Parker Gilbert jóvátételi főbiztosnak nagy nehézségek után sikerült Churchill pénzügyminisztert arra az ígéretre bírnia, hogy

Anglia nem fogja obstrukciójával megakadályozni a legközelebbi Dawes-konferenciát.

Parker Gilbert fontosnak tartja, hogy ezt a konferenciát november tizedikén és a jövő év márciusa között megtartsák, tehát az amerikai elnökválasztások után és az angol parlamenti választások előtt.

Londoni jelentés szerint, a *Daily Telegraph* diplomáciai levelezője jelenti: Parker Gilbert csütörtökön elutazott Londonból, hogy visszatérjen Berlinbe. A már ismert témákon kívül hír szerint a brit pénzügyminisztériumban megvitatta az új szakértő bizottság tagjainak és tanácskozási tárgyának kérdését is. Ezt a szakértő bizottságot a szövetségesek és Németország elhatározása alapján neveznék ki, hogy

megtalálja a legjobb módot a német jóvátételi kötelezettségek végleges megállapítására és arra, hogy ezek mobilizálhatók legyenek.

Párisi jelentés szerint Parker Gilbert péntek este este Londonból Párisba érkezett. A lapok tudnivalóik, hogy Parker Gilbert

tanácskozást folytatott Poincaréval a Dawes-tervezet revíziójának lehetőségéről.

Párisból Parker Gilbert Rómába és azután valószínűleg Brüsszelbe utazik, hogy ugyanerről a kérdéssel tárgyaljon.

Nagy meglepetést keltett úgy Párisban, mint Londonban, hogy

Churchill angol pénzügyminiszter Gilbert Parker után utazott Párisba és ott tanácskozott vele

a jóvátételi fizetések kérdéséről. A tárgyalások nagy feltűnést keltettek.

Apró bűnügyek

Tárgyalások a szubotici törvényszéken

Szombaton délelőtt három bűnügyet tárgyalt a szubotici törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa.

Bosszúból nemzetgyalázással vádolták

Az első ügyben Bognár István kanizsai földműves volt a vádlott, aki ellen azt a vádat emelte az ügyészség, hogy 1926 február 12-ikén egy sztarakanizsai vendéglőben a szerbeket sértő kifejezéseket használt.

A vádlott, akinek nyolc gyermeke van, kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Egy haragosa, Ancsai jelentette fel bosszúból. A jelzett napon együtt voltak egy kocsmában, ahol valami gyűlés volt, ott sokat ivott, de hogy ő a szerbek ellen sértő kifejezéseket használt volna, nem áll. Ancsaival már husz év óta ellenséges viszonyban él. A harag abból az időből van, amikor ő mezőőr volt, Ancsai pedig juhászodott. Magda István tanu, aki jelen volt a vendéglőben, eladta, hogy bár a vádlott közelében ült, nem hallotta az inkriminált kifejezéseket.

Az elnök: Részeg volt a vádlott?

A tanu: Nem tudom. Ivott, de nem tudom a szokását, hogy mennyit bír el.

A következő tanu Petrovics Jęto sztarakanizsai görögkeleti lelkész volt, aki elmondta, hogy a kérdéses napon a Boszna vendéglő helyiségében a városi képviselőtestület több tagjával városi ügyeket beszéltek meg. Ott volt a vádlott is, aki meglehetősen ittas állapotban volt. Az inkriminált kifejezéseket nem hallotta. A többi tanu hasonlóképpen vallott.

A bíróság ezután felmentő ítéletet hozott, amibe

Makszimovics Szvetiszláv államügyész is belenyugodott.

Anyja és leánya

A második ügyben Varga Istvánné harmincnégyéves szubotici napszámosasszony volt a vádlott és az volt ellene a vád, hogy tisztességes polgári leányokat rábeszélte, hogy a ledér életmódra térjenek.

A vádlott asszony tagadta az ellene emelt vádat és eladta, hogy soha egyetlen egy esetben sem beszélt rá bárkire, hogy a könnyelmű életre adja magát. A bíróság több tanu hallgatott ki, közöttük Szalma Istvánné cservenkai asszonyt, aki egy ottani mulató tulajdonosa. Vallomásában egyáltalában nem terhelte a vádlottat, sőt azt mondotta, hogy egyszer egy szerencsétlen leánynak kis gyermekét magához vette és élelmezte és ápolta, ahogy tudta. A többi tanu sem mondott terhelőt az asszonynya.

Egyszerre azonban nagy változás állt be a vádlott asszony kedélyállapotában, aki eddig elég nyugodtan ült a vádlottak padján. Az elnök ugyanis egy tanut hívott be a szobába. Varga Ilonát, egy tizenhétéves fiatal leányt, aki bátor léptekkel ment a bíróságtal elé. A tanu személyazonossági adatainak felvételénél kiderült, hogy a vádlott asszony édes leánya.

Alig, hogy az asszony megpillantotta a leányát, keservesen elkezdett sírni.

Az elnök figyelmeztette a tanuként megjelent fiatal leányt, hogy miután édesanyja ül a vádlottak padján, nem köteles vallani, csak abban az esetben, ha önként akar. A törvény erre nem kényszeríti.

A leány nyugodt, öntudatos hangon válaszolt:

— Akarok vallani.

Elmondotta, hogy körülbelül egy évvel ezelőtt egy szombati napon találkozott egy Tóth Böske nevű ismerős leánnyal, akivel beszélgetésbe ereszkedett. Beszéd közben szóba került, hogy sokat kell dolgozni, nehéz a megélhetés, mire Tóth Böske azt mondotta, hogy miért dolgozik, mikor könnyebben is megkereshetné kenyerét.

— Ugy sem volt kedvem dolgozni — mondotta a tanu — szegény leány vagyok és elhatároztam, hogy elmegyek egy mulatóba. Mikor anyám ezt megtudta, nagyon megharagudott rám és nem engedte, hogy többé hazajöjsek. A vádlottak padján ülő Varga Istvánné ekkor mélyen lehajtja a fejét és sir. A leány valamása után végetért a bizonyítási eljárás és a bíróság a vádlott asszonyt felmentette az ellene emelt vád alól.

A cigány keresztlevele

A harmadik ügy vádlottja Sárközl István vizsgálati fogságban lévő sátoros cigány volt, aki ellen azt a vádat emelte az ügyészség, hogy Magyarországból jött igazolvány nélkül s mint Bulgovics István mutatkozott be. A vádlott elmondotta, hogy feleségével s gyerekeivel Kulán élt, de az ottani csendőrség átadta a határon Magyarországra. Vaskuton volt két hétig, de nem bírta tovább s visszakiváncsolt Kulára. Valaki azt a tanácsot adta neki, hogy szerezzen magának idegen névre keresztlevelet. Ezt a tanácsot megfogadta. Felírták neki egy cédulára Bulgovics István nevét s erre a névre megszerezte a keresztlevelet. De ezt tisztán csak azért tette, hogy Kulára visszajöhessen. Amikor a detektívek igazolásra szólították fel, felmutatta a Bulgovics névre szóló keresztlevelet és azt mondta, hogy ő az. A bíróság Sárközlit egyhavi fogházra ítélte.

Református-napok Feketicisen

Tudományos teológiai előadások a feketicsi egyházmegyei gyűlésen

A jövő héten tartják meg a református egyházmegyei közgyűlést Feketicisen, amely ezuttal felül fog emelkedni az egyszerű közgyűléseken, mert tudományos teológiai előadásokat is rendeznek a feketicsi református ünnepséggel kapcsolatban. A múlt hónapban ugyanis az erdélyi református nagygyűlésen, Tordán résztvett a feketicsi egyházmegye részéről Agoston Sándor esperes és dr. Kurz Henrik főgondnok, akik a kolozsvári református teológia két tanárát meghívták Feketicisre tudományos előadások tartására. Érdekes, hogy Tordán találkoztak először a két utódállambeli református egyház vezetői és a szellemi együttműködés az erdélyi és vajdasági református egyházak között most Feketicisen újabb éttappjához ér.

A feketicsi református napok hétfőn, október 22-én kezdődnek, amikor a vendégek érkezése után este hét órakor szeretetvendégség lesz a Református Keresztény Ifjúsági Egyesület helyiségében. Kedden reggel nyolc órakor istentisztelet lesz a magyar templomban és utána dr. Tavasz Sándor kolozsvári teológiai tanár »A dialektika teológiai problémái« és dr. Imre Lajos kolozsvári teológiai tanár »Isten és az emberi lélek« címen tudományos előadást tart a lelkészek számára az árvaházban. Délután a lelkészek konferenciát tartanak és ezen »A női munka megindítása a gyülekezetben és megszervezése az egyházmegyében« címmel Kovács József lelkész tart előadást. Este hat órakor összejövetel lesz a magyar templomban és szerdán reggel nyolc órakor istentisztelet zárja be az ünnepségeket.

Százezreket nyert egy halott a roulett-asztal mellett

Montecarló különös szenzációja

Nizzából jelentik: Különös szenzációja van Montecarlónak.

Remigius Lanzi nevű gazdag olasz kereskedő ezer frankot tett föl a játékbankban a rulett egy számára. A szám kijött és signor Lanzi nagyobb összeget nyert. Azonban hozzá sem nyult a nyereséghez, hanem tovább is ott hagyta az eredeti összeggel együtt ugyanazon a számon. A véletlen szerencse úgy hozta, hogy a szám újra kijött, ami már többszáz ezer franknyi összeget jelentett a nyerő számára. Signor Lanzi azonban ehhez az összeghez sem nyult hozzá, hanem nyugodtan ott hagyta tovább is ugyanazon a számon.

A croupiernak feltűnt a nagy tétel s bár szívesen látják a nagyobb téteket, az asztal főnöke mégis kötelességének tartotta megkérdezni a játékos, hogy a tét tovább is ugyanazon a számon marad-e? Választ azonban nem kapott. Erre közelebbről megnézte a játékos és a legnagyobb meglepetéssel állapította meg, hogy a bank egy halottal szemben vesztett el több-százezer frankot. Lanzi valószínűleg már az első tét után szívészélhűdést kapott és meghalt.

Most felmerült a kérdés, hogy az örökösöket megilleti-e a nyereség, vagy sem. A játékbank szerint nem és ezt azzal indokolják, hogy a bank csak élő személyekkel játszik.

Agyonlőtték a lengyel határőrök az ál Juszupov herceget és feleségét

Az utóbbi idők egyik legveszedelmesebb kalandorának tragikus halála

Varsóból jelentik: A lengyel-német határon Katkovitz közelében néhány nappal ezelőtt egy jólöltözött férfi és egy nő akartak átszökni a határon. A lengyel határőrök észrevették a szökevényeket, utánuk eredtek és megállásra szólították fel őket. A férfi és a nő azonban ahelyett, hogy megálltak volna, gyors futásban kerestek menedéket, mire a határőrök utánuk lőttek. A golyók találtak és mindkét menekülő holtan esett össze.

Amikor a holttesteket megvizsgálták, megállapították, hogy a határőrök azt a nemzetközi szélhámoszt lőtték agyon, aki az utóbbi időben Juszupov herceg néven követte el a gyűfűrt csalásait. Leghírhedtebb bűncselekménye volt, amikor Berlinben egy amerikai milliost kerített hálózába, feleségével együtt a milliost csapdába csalta, az asszony szerelmi jelenetet inszenált és a férfit az előre megbeszélte módon „rajtakapta” a milliost, akit ezután óriási összeggel zsaroltak meg.

Az agyonlőtt Juszupov igazi neve Csernovszki és az asszony, akivel együtt követte el szélhámoságait és együtt lelte halálát, törvényes felesége volt.

A veszedelmes bukováciák

Erdőes bűnper, amelynek tárgyalásán az egyik vádlott nem jelenhetett meg, mert vádlottársa időközben meggyilkolta

Szrmszkimitrovicáról jelentik: A szrmszkimitrovicai törvényszékben szombatán erdős bűnügyet tárgyaltak. A vádlottak: Sztankov Ilija és Kaufner György bukováci lakosok voltak, ezenkívül egy harmadik vádlott is szerepelt, névszerint Rankovics Sztjevan, aki azonban nem jelenhetett meg a tárgyaláson, mert Kaufner időközben meggyilkolta. Kaufner, akit ezért a gyilkosságért tíz évi fegyházra ítélték, szuronyos börtönőrök vezettek elő a tárgyalásra.

A vádirat szerint még 1922-ben, pravoszláv karácsony másnapján, este Sztankov több társával, köztük Rankovics Sztjevannal, behatolt Kaufner lakására és ott több revolvér lövést adott le. Kaufner erre szintén revolvért rántott és rálőtt Sztankovra, akit súlyosan meg is sebesített.

A vádirat felolvasása után az elnök megkérdezte Sztankovot:

— Volt már büntetve?

— Még nem.

— *Léhetetlen* — mondotta az elnök — *hogyan lehet olyan bukováci, aki még nem lett volna büntetve.*

Sztankov kihalgatása alkalmával ittasságával védekezett, míg Kaufner kijelentette, hogy ő csak önvédelemből használta fegyverét. Miután a tanúk igazolták a vádlottak állításait, a bíróság mindkettőjüket felmentette.

Betörőnek nézte a szolgáját és agyonlőtte

Tragikus szerencsétlenség Pancsevón

Pancsevóról jelentik: A Pancsevó környékén az utóbbi hetekben elkövetett számos betörésnek és rablásnak most tragikusvégi következménye van Sztarcsevón.

A *Bácsmegyei Napló* megírta, hogy október 13-án éjjel ismeretlen tettesek betörték Sztarcsevón Pfeiffer Ferenc gazdálkodó házába. Pfeiffer a neszre segítségért kiabált, mire a rablók elmenekültek. Pfeiffer szomszédaival a rablók üldözésére indult, azok pedig ez alatt kerülő uton visszatértek Pfeiffer házához és a gazda távollétében kényelmesen kifosztották a magára hagyott lakást és többek közt elvittek 57.000 dinár készpénzt is.

Pfeiffer ezóta állandóan lesben van. Pénteken éjjel Pfeiffer éjjel felé arra ébredt fel, hogy az udvarán valaki járkal. Azonnal kiugrott az ágyból, felkapta a kézenlében levő töltött fegyvert és kiugrott az udvarra, amelynek tulsó sarkában egy sötét árnyékot látott mozogni. Pfeiffer abban a hitben, hogy betörővel van dolga, szó nélkül rálőtt a gyanús alakra, aki hangos jajkiáltással összeesett. Pfeiffer a közeli község házára szökött jelentést tenni az esetről, ahonnan azonnal kimentek a helyszínre. Mikor a hombar mellett fekvő életelen alakot megnézték, Pfeiffer rémülten ismerté fel benne szolgáját, Klein Józsefet.

Pfeiffer a szerencsétlen embert nézte betörőnek s őt lőtte le. A lövés Kleinnek a tüdejét találta és bár még életben volt és azonnal behozták a pancsevói városi kórházba, már nem lehetett rajta segíteni és anélkül, hogy magához tért volna, kiszáradt. Az ügyészség megindította a vizsgálatot, de Pfeiffer az eset óta olyan feldúlt lelkiállapotban van, hogy nem is lehetett még kihallgatni.

TÖZSDE

Zürich, okt. 20. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.20, London 25.20, Newyork 519.60, Brüsszel 72.21, Milánó 27.22, Madrid 83.80, Amsterdam 208.30, Berlin 123.75, Bécs 73.025, Szófia 3.7525, Prága 15.40, Varsó 55.25, Budapest 90.58, Bukarest 3.14.

Noviszedi terménytőzsde, okt. 20. Buza bácskai, felsőbácskai, tiszavidéki bácskai, szerémi 79—80 kilós 252.50—255, bánáti 79—80 kilós 247.50—250, árpa bácskai, szerémi, bánáti 65 kilós 255—260, bácskai tavaszi 68—69 kilós 285—290, baranyai tavaszi 71—72 kilós 295—300, zab bácskai, szerémi, szlavóniai 250—252.50, tengeri bácskai új XII—I. 250—265, bácskai III—IV. 287.50—292.50, bácskai IV—V. 292.50—295, lisztögg és 0g bácskai 357.50—367.50, 2-es sz. 357.50—347.50, 5-ös sz. 317.50—327.50, 6-os sz. 270—280, 7-es sz. 250—260, 8-as sz. 205—215, korpá bácskai 182.50

Budapesti gabonátőzsde, okt. 20. Határidőzárlet: Buza októberre 25.50, márciusra 28.08—28.16, zárlat 28.10—28.12, májusra 28.85—28.94, zárlat 28.84—28.86, Rozs októberre 24.66—24.70, zárlat 24.64—24.66, márciusra 26.84—26.90, zárlat 26.86—26.88, májusra 27.22—27.26, zárlat 27.24—27.26, Tengeri májusra 29.70—29.78, zárlat 29.70—29.72, júliusra 30.30, Készárpa: buza 25.85—26.75, rozs 24.20—24.30, takarmányárpa 26.50—26.85, sörárpa 27—29.50, köles 26—27, ropce 46.50—47, tengeri 31.70—32, zab 25.25—26.30, korpá 19.50—19.75, Irányzat: lanya.

Winnipeg terménytőzsde, okt. 20. Középfolyvámok: Buza októberre (118 egykettő) 117 egynyelcad, decemberre (117 egykettő) 116 hétnyelcad, májusra (123) 122 háromnyelcad.

Liverpool terménytőzsde, okt. 20. (Zárlat.) Buza decemberre (9 sh. 4 egynegyed d.) 9 sh. 3 háromnyelcad d., márciusra (9 sh. 3 háromnegyed d.) 9 sh. 2 hétnyelcad d., májusra (9 sh. 3 ötnyelcad d.) 9 sh. 2 háromnegyed d.

Vizárlás

A noviszedi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Mohács 93 (+5), Apatin 186 (+4), Vukovár 150 (—0), Palánka 138 (+3), Noviszed 136 (+2), Zemun 182 (+12), Pancsevó 166 (+16), Szmederevó 260 (+10), Orsava 180 (+8), Dráva: Maribor 68 (—2), Osziyek 88 (—12), Száva: Zagreb 344 (—64), Mitrovica 396 (+4), Sabac 227 (+2), Beograd 132 (+14), Tisza: Szenta16 (+12), Becej 24 (—6), Titel 152 (+8).

HIREK

— **Miniszteri bizottság vizsgálja felül a vajdasági selyemgyárakat.** A pénzügyi és földművelésügyi minisztérium bizottságot küldött ki a vajdasági selyemgyárak felülvizsgálására. A bizottság a legközelebbi napokban a Vajdaságba érkezik, hogy megbiztatásának eleget tegyen és észleleteiről jelentést fog tenni az illetékes minisztériumoknak. A bizottság Szubotícára is eljön, ahol megtekintti a selyemgubó feldolgozó gyárat, amely már igen elhanyagolt állapotban van és modern gépekkel kellene felszerelni, hogy a gyár racionálisan dolgozhasson.

— **Áthelyezték a noviszedi építészeti igazgatóság vezetőjét.** Beogradból jelentik: Az építészeti miniszter Burmázovics Istvánt, a noviszedi építészeti igazgatóság vezetőjét hasonló minőségben Krusevára helyezték át és helyébe Noviszedra Gaszparin György mérnököt nevezték ki.

— **A horvát parasztpárt szubotícái konferenciája.** A horvát parasztpárt szubotícái kerületi szervezete október 21-ikén vasárnap kilenc órakor ülést tart. Az ülésre meghívták az összes helyi szervezetek elnökeit és a horvát parasztpárt tartományi és városi képviselőit. Az ülésen, amelyen Vukovics József elnök fog elnökölni, pártügyeket fognak tárgyalni és a párt újja szervezését beszélik meg.

— **Meghalt a vranjevói tartományi főispán.** Vranjevóból jelentik: Péntek este hirtelen meghalt Bancevics Petar vranjevói tartományi főispán. A főispán este hét óráig dolgozott hivatalában, ekkor rosszul lett és mire orvost hívtak már meghalt. Szívszélhullás ölte meg. Bancevicsot csak tizenöt nappal ezelőtt nevezték ki vranjevói főispánnak és alig egy hete foglalta el hivatalát.

— **Megérkezett Párisba a jugoszláv kereskedelmi delegáció.** Párisból jelentik: A jugoszláv kereskedelmi delegáció jelentéktelenebb vasúti baleset következtében csak pénteken este érkezett meg Párisba. A jugoszláv-francia kereskedelmi tárgyalások emiatt csak szombatán kezdődtek meg.

— **Bírósági kinevezések.** Az igazságügyminiszter Alekszics Leposavát, a dárdai járásbírósgától a szubotícái járásbírósgához helyezte át irattári gyakornoknól minőségben, Rajkovic Batrics szubotícái vasut-igazgatósági tisztviselőt a belacrkvai törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Kijavították a Graf Zeppelint.** Newyorkból jelentik: Lakehurstban sikerült a Graf Zeppelin sérüléseit teljesen kijavítani és a léghajó már a legközelebb elindult középamerikai útjára. Eckener meglátogatta Hoover elnököt, aki kijelentette, hogy az összekötő vonalak minden megrövidítése a népek közelédsét segíti elő.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Tulnyomóan derült idő várható, erős nappali felmelegedéssel és reggeli ködökkel.

— **Összeült Celjében a nemzetközi tarifabizottság.** Celjéből jelentik: A csehszlovák-jugoszláv közvetlen tarifa megállapítására alakult nemzetközi tarifabizottság pénteken kezdte meg üléseit Celjében. A bizottságban a jugoszláv, csehszlovák, magyar és osztrák vasutigazgatóság kiküldöttjei foglalnak helyet és várják a német államvasutak delegátusainak megérkezését is. A bizottság ki fogja jelölni azokat az állomásokat, amelyekről vagy amelyekre nemzetközi vasúti díjszabás lesz érvényben. A tárgyalások előreláthatólag október huszonhétedikéig fognak tartani.

— **Megölte alvó férjét egy biháci asszony.** Bihácsról jelentik: A biháci törvényszék pénteken mondott ítéletet Hirkics Tahiba ottani asszony fölött, aki férjét éjszakánként idején, amikor az aludt, több fejcsécsepással megölte, majd a holttestet a ház udvarában egy gödörbe elásta. A tárgyaláson a férjgyilkos asszony azzal védekezett, hogy férje rosszul hánt vele, állandóan ütötte, verte és hozományát is elpredálta. A törvényszék Hirkics Tahibát az enyhítő körülmények figyelembevételével nyolc évi fegyházra ítélte.

— **Szplít százhusz millió dináros kölcsönt vesz fel egy holland pénzcsoporttól.** Szplítból jelentik: A szpliti városi tanácsnak egy amszterdami pénzcsoport nemrégiben 120 millió dinár kölcsönt ajánlott fel nyolc százalékos kamat és amortizáció mellett. A városi pénzügyi bizottság pénteki ülésen foglalkozott érdeklődésben a holland pénzcsoport ajánlatával és elhatározta, hogy a részletek megbeszélése céljából a csoport egyik tagját hivatalosan meghívja Szplitbe. A városnak ezidőszent mintegy nyolcvan millió dinár adóssága van, amely után tíz-tizen négy százalék évi kamatot fizet. A kölcsönügylet megkötésének nagy pártja van a város törvényhatósági bizottságában.

— **Franchet d'Esperay kirándulásokot tett Szlovénában.** Ljubljánából jelentik: Franchet d'Esperay tábornok, aki ezidőszent, mint ismeretes, Szlovénában tartózkodik, Nedics Milán tábornok kíséretében több kirándulást tett Szlovénia egyes furdőhelyeire és városaira. A tábornok Kranj, Gorénjškót, Trzicet és Radovlicát látogatta meg, majd Bledbe utazott, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Bledből a marsall Bohiniszka Bisztrícára autózott és kíséretének nagy elragadtatással nyilatkozott a szlovén vidékek szépségéről.

— **A csehszlovák kultuszminiszter a kisebbségek beolvastása ellen.** Prágából jelentik: A csehszlovák költségvetési bizottságban Hodzsa Milan kultuszminiszter részletesen referált a csehszlovák állam különböző kulturális kérdéseiről és ezzel kapcsolatban a kisebbségi problémáról is beszélt. Etes szavakkal kelt ki a kisebbségeket beolvastani akaró törekvések ellen s rámutatott arra, hogy ilyen tendenciák minden nemzetnek csak nagy erkölcsi kárt okozhatnak. A mostani kormány — mondotta — legfontosabb feladatának azt tartja, hogy a kisebbségi politikában tartós irányelveket állítson fel, amelyek a csehszlovákiai németeknek kulturális, gazdasági fejlődésük teljes biztosítékát adják meg. Ha társadalmi vagy bármilyen más nyomással sikerülne is száz német gyermekből csehszlovákot nevelni, ugy ez a száz új csehszlovák nem érne meg azt a nagy erkölcsi kárt, amit azzal szenvedünk, hogy belőlük akarattal ellenére faragtunk cseheket. A huszadik században nem lehet elcsövesítés, németesítés, magyarosítás és így tovább és az a nép, amely ilyen eszközökhöz nyúl, rá kell erre fizessen.

— **A világ katolikusainak áldozatkészsége a missziókért.** Rómából jelentik: Rossum bíborcs, aki a Propaganda Fide-t irányítja, a múlt év számadásait beárta s nyilvánosságra hozta. Jelentése szerint ötvenkét államban gyűjtöttek a katolikus missziók javára s a gyűjtés 46.380.000 lírához hozott. Természetesen az amerikai Egyesült Államok adakoztak legtöbbit, itt is övéké az első hely: Ameríka hozta össze az összegnek majdnem a felét, 22.409.333 lírát. Utána nyomban Olaszország következik, mely a propaganda céljához 5.006.536 lírával járult. A harmadik hely Franciaországé, mely 4.936.511 lírával szerepel, a negyedik hely Németországé 2.475.395 lírával. A négy nagy ország után következik Kanada, Anglija, Belgium, Írország, Spanyolország, Hollandia és Argentína. Rossum bíborcs a beszámolóját azzal a megjegyzéssel zárja, hogy a következő években még dusabb adakozásokra van kilátás.

— Szerelmi bánatában öngyilkos lett egy osztrák urilány. Osztrákországról jelentik: Tragikus öngyilkosság történt Osztrákországban. Brucker Mici huszonegyéves urilány megmérgezte magát és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Az életunt urilány levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy szerelmi bánatában dobta el magát az életet. Brucker Micit kórházba szállították és az öngyilkosság ügyében megindították a nyomozást.

— Cigány, aki orvosnak adja ki magát. Bródból jelentik: A prunavori csendőrség letartóztatta Abolics Abolo vaskibregi cigányt, aki Bosznia egyes községeiben Sadikovics Szada dr. orvosnak adta ki magát és a hisztérius emberektől nagy összegeket csalt ki gyógykezelés címén. Abolics-Sadikovics elegánsan öltözött harmincéves fiatal ember, akinél letartóztatásakor még receptürlapokat is találtak, azonkívül egy orvosi receptkönyv is volt nála, amelyből saját bevallása szerint találmokra szokta kiírni »betegei« számára az orvosságokat.

— Megjelent a Szentfőlek egy Nasice mellett lakó parasztlányának. Nasiceről jelentik: Nagy izgalmat keltett Nasice környék egyszerű lakossága körében az a hír, hogy egy Katanics Mara nevű vukojevci parasztlány jelenése voltak. A parasztlány állítása szerint minden nap egy meghatározott órában megjelenik neki az Istenanya, a karján a gyermek Jézussal és szelíd szavakat mond neki, amelyeket azután másnap szóról-szóra kihirdet a falu összegyűlekezett lakossága előtt. A babonás falusi nép szilárdan hisz Mara jelenéseiben és csodatevő szentként tiszteli a parasztlányt. A vukojevci csoda iránt már az egyház is kezdett érdeklődni és a plébános templomi prédikáció keretében világosította fel a hívőket arról, hogy minden valószínűség szerint egy felzaklatott idegzetű leány képzelődéseiről van csak szó.

— A vajdasági vendégülösök sérelmesnek tartják a vendégülösipart szabályozó törvénytervezetet. Noviszadról jelentik: A vajdasági vendégülös-egyesület szombaton délután Stefanovics Stefan elnöke alatt ülést tartott, amelyen foglalkoztak a belügyminiszter törvénytervezetével, amely a vendégülös ipart fogja szabályozni. Az egyesület sérelmesnek találja a törvénytervezet rendelkezéseit és elhatározta, hogy kéri foglalkoztatni a belügyminisztert, hogy ha már nem is módosíthatja a tervezetet, azt a már meglévő vendégülösökre, kávéházakra és egyéb italművelő üzemekre ne alkalmazza, hanem csakis az újonnan létesülő üzemekre.

— Át akart repülni a Jungfrau fölött és a mélységbe zuhant egy berni urilány. Zürichből jelentik: Megdöbbentően tragikus repülőszerecséltenség történt a Jungfrau fölött. Maulhofer hadnagy egy katonai repülőgépen sétarepülésre vitte Gerber Klára berni urilányt. A lány mindenáron a gleccser fölött akart elrepülni és a hadnagy teljesítette a kérését. Amikor a gleccseren átrepültek a hadnagy visszatekintett, de rémüléssel látta, hogy az utas helye üres. A szerencsétlen leány ezer méter magasságból belezuhant a gleccserbe. Holttestét még nem találták meg.

— Betörést követtek el egy noviszadi vaskereskedésben. Noviszadról jelentik: Petrovics és Gyurkovics noviszadi vaskereskedő cég Buza-tér 11. szám alatti üzletébe szombaton délután az üzletzárás ideje alatt ismeretlen tettesek betörték és a kasszát kioltva, 13.100 dinárt vittek el. Ezután a szomszédos Milics-féle dohánypárhuzamban kíséreltek meg betörést, azonban megzavarták őket munkájukban. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A noviszadi Ingenyenyer egyesület hangversenye. Noviszadról jelentik: A noviszadi Ingenyenyer egyesület október 28-ikán a Szlobodában hangversenyt rendez, amelyen Cassado Gáspár, a világhírű spanyol csellóművész is fellép. A művészt zongorán Giulietta Jordignani kíséri.

— Százhetven dinár egy hold bányai földért. Az alábbi nyilatkozatot kaptuk: Folyó hó 15-én megjelent fenti című közleményükre kérem a következőket közölni: A klárijai kettősbírtokosoktól agrárreformminisztériumunk nem vett el egyenként ötven-hetven holdat, mindegyiküknek meghagyott 50 holdat tanyástól és csak az azon felül vették el a román állammal megkötött határmenti földkonvenció szellemében. Vannak, akikről csak 19—20 holdat vett el a minisztériumunk, a legnagyobb veszteség egyik bírtokosnál 64 hold. Jovanovics földvesztése és az enyém Romániában nem csupán 300 holdat tesz ki. Csak egyedül magam voltam kénytelen holdanként ugyancsak 400—500 leierért 546 hold bányai földet átengedni a román államnak. A román állampolgárok klárijai földjeit nem most vette el agrárreformminisztériumunk. Az ötven holdon felüli részeket már két éve Jovanovics Milánnak és Jovanovics Milenkónak adták át. Azóta a zombolyaiak nem kaptak vissza földjeikből egyetlen egy holdat sem, azokkal, mint elkülönített részekkel, agrárreformminisztériumunk állandóan rendelkezett megszakítás nélkül. Jovanovics Milenkó, mint becskeréki lakos, becskeréki földet kért és kapott mostanában ugyancsak román állampolgártól elvett földekből. Az ő helyébe én kaptam a klárijai földekből. Megjegyzem és kiemelem Jovanovics Milenkó esetében, hogy az illető becskeréki földbirtokos romániai szerb, ennek ellenére mégis elvesztette itteni földjeit. A szíves közlésért köszönet. Dr. Milánovics Nikola.

Az Oceán fölött felrobbant MacDonalddal repülőgépe?

Nem érkezett hiteles jelentés az amerikai oceánrepülőről

Newyorkból jelentik: MacDonalddal amerikai kapitányról, aki kis repülőgépén indult el az Oceán átrepülésére, még mindig nem érkezett semmi hír. Az amerikai sajtó elveszettnek tartja MacDonalddal, akinek vállalkozását kezdetben sem nézték optimizmussal.

Londoni jelentés szerint felfogták egy teher szállító oceánjáró jelentését, amely szerint a hajóról nagy füstfelhőt észleltek a levegőben. Valószínűnek tartják, hogy a füstfelhő robbanástól keletkezett és hogy MacDonalddal gépe robbant fel az Oceán felett.

— Motorosvonat Osztrák—Vinkovci között. Osztrákországról jelentik: A közlekedésügyi minisztérium az Osztrák—Vinkovci közötti személyforgalom gyorsabb lebonyolítása céljából motoroskocsikat állít be a rendes vonatokon kívül. Egyelőre két motorosvonat újabb beállításáról van szó. A szükséges kocsikat már megrendelték és azok rövidesen átadhatók lesznek a forgalomnak.

— Tizennégyre emelkedett a vincennesi házbeomlás halálos áldozatainak száma. Párisból jelentik: A vincennesi házbeomlás halálos áldozatainak száma szombaton tizennégyre emelkedett. Eddig tizenhét embert ástak ki a romok alól és ezek között tizennégy halott volt. Még hét ember hiányzik, de már nincs semmi remény, hogy ezeket életben találják. Az építési vállalkozót és a pallért őzetes letartóztatásba helyezték.

— Új fényforrás szobafelvételek céljára. Az amatőr-fényképezők régi óhaját valósítja meg az új és nagy fényerősségű, mesterséges fényforrás, az Osrám-Nitraphot-lámpa. Eddig a fényképezők a villámfényvel vagy a mesterséges fényforrásokkal együttjáró kellemetlen mellékjelenségek (az ilylampa fényének rendszertelen mozgása és kormozása) folytán kénytelenek voltak csupán a napfényrel elvégezhető felvételekre szorítkozni és csak alkalmilag készítették mesterséges világítás mellett egyes felvételeket. Ezek az új felvevő lámpák arra vannak tehát hivatva, hogy az eddig kénytelen-kelletlen elhanyagolt szobafelvételeket sokkal nagyobb mérvben lehessen alkalmazni. Az új Osrám-Nitraphot-lámpa 500 watt teljesítményű és bármely, legalább 6 amperrel biztosított világítási vezetékre rákapcsolható (220 voltos hálózati áramfeszültségnél egy dugós kapcsolóra 2 ilyen lámpa is kapcsolható) és a többi lámpákkal szemben nagy előnye a legteljesebb egyenletesség. A lámpa bármikor használható, könnyen kezelhető, fénye rendkívül sok sárgászöld és vöröses sugarat tartalmaz és a színeket orthochromatikus film- és lemezanyagánál minden árnyalatban hűven adja vissza és így a legideálisabb, fekete-fehér és színes felvételekre egyaránt alkalmas szobafelvevő lámpának mondható. Megfelelő reflektor alkalmazásával a világítás erőssége annyira fokozható, hogy jóminőségű, orthochromatikus lemezzel és f.15 objektívnyílással csak a legrövidebb, mindössze néhány másodpercig tartó megvilágítás szükséges. A lámpa elől része selyemárnyékolással van ellátva, ami a vakítást majdnem teljesen eltünteti és így a kemény, élesen elhatárolt árnyékolások is kiküszöbölhetők és különösen szép, művészi képhatások érhetőek el.

— Elmebetegeket csak miniszteri engedéllyel lehet tébolydába szállítani. A közegészségügyi miniszter elrendelte, hogy a jövőben csak abban az esetben szállítsanak elmebetegét tébolydába, ha a minisztérium erre külön engedélyt ad.

— Megszökött a műtőasztalról az operáció végett kórházba szállított fogoly. Prágából jelentik: Különös körülmények között szökött meg a maerisch-ostrai fogház egyik lakója, Konecsny Vladimir, aki rablások miatt került vizsgálati fogságba. Konecsny a fogházban súlyosan megbetegedett és amikor az orvosok megvizsgálták, megállapították, hogy a foglyon haladéktalanul műtétet kell végrehajtani. A beteget átszállították a város egyik kórházába, hogy megoperálják. A kórház műtőjében mindent elkészítettek, Konecsny már a műtőasztalon feküdt. Egy pillanatra azonban magára hagyták a műtőben a nagybeteget, ki ezt a pillanatot felhasználta, leugrott az operációs asztalról, kinyitotta a műtő kertre nyíló ablakát, leugrott az alacsony párkányról s futásnak eredt. A szökést csak később vették észre s mire a szökevény keresésére indultak, már árkon-bokron túl volt a »nagybeteg«.

— A Citroen autógyár újabb sikere. Az utóbbi időben éles harc folyik az európai és amerikai autógyárak között. Mindegyik gyár igyekszik újabb és újabb autótípusokkal meglepni a világot. A Citroen autógyár, amely a legnagyobb autógyár Európában, új típust konstruált, a hat cilinderes 1929-es típust, amely e hó végén hagyja el a gyárat. Az új Citroen a világpiacra nagy szenzációt fog kelteni és az eddigi tekintélyes hírnevét nagy mértékben fogja emelni, annál is inkább, mert a legújabb Citroen sokkal kitartóbb, elegánsabb és relatíve olcsóbb lesz, mint a hasonló gyártmányú autók. Előjegyzéseket már felvesz a Citroen-gyár vezető képviselője, a »Volan« Noviszad, Kralj Alekszandrova utca 7.

— A szentái tüzoltók, rendőrök, kórházi ápolók harca a fizetéskülföldözésért. Szentáról jelentik: 1924. év január elsejével lépett életbe az új tisztviselőtörvény, mely szabályozta az állami tisztviselők fizetését. A városi közgyűlés 1925-ben a városi tisztviselőknek folyósította az új és régi fizetésközi különbséget, de ugyanakkor a tüzoltók, rendőrök, kórházi ápolók nem kapták meg ezt a különbséget. 1926-ban az érdekeltek a közgyűléshez fordultak és attól kérték a fizetéskülföldözést. A közgyűlésen azonban kimondták, hogy a magasabb fizetések nem jártak volna a többi tisztviselőnek sem, nekik sem jár, de a város — méltányosságból — a tisztviselőknek ajándékozza a már eddig felvett nagyobb fizetéseket, de a többi városi alkalmazottnak nem hajlandó a nagyobb fizetést kiutalni. Ezt a határozatot az érdekeltek megfellebbezték a tartományi választmányhoz, amely azonban szintén elutasította a felbontást.

MINDEN FÉRFI CASANOVA
Ha „AMOR STAR“-t szerez be. Azonnal eredményt és teljes garancia. Korszakalkotó felfedezés. Ismerletű 10 dinár. Ellenében diszkrétan bérmentve küldi KÉLTÉTI J. Orvo i műszertár Budapest, Polóni Sándor utca 17. Al p 1878

— Megállapították a német jóvátételi fizetések végösszegét. Londonból jelentik: Churchill angol pénzügyminiszter — mint ismeretes — Párisban tartózkodott, ahol Parker Gilberttel, a jóvátételi fizetések főtitkárával és Morgannal folytatott tárgyalásokat. Churchill a tárgyalások után nyomban visszatért Angliába, de hogy az újságírók ostromát kikerülje, nem Londonba ment, hanem vidéki kastélyába. Hír szerint a párisi konferencián megállapították a német jóvátételi fizetés végösszegét is, harmincöt milliárd arany márkában. Ezzel szemben a Daily Telegraph azt írja, hogy a német jóvátételi összeg megállapításáról szó se volt.

Teasüteményt ingyen
sehol sem kap. Ocsón finomat pedig kizárólag
STEINER-nél
SUBOTICA, Jelačićeva ulica 8. Telefon 206

— Modernizálják a zmajeváci turistautóthont. Noviszadról jelentik: A Fruska Gora turistaegyesület a zmajeváci turistautóthont felügyeletét Kunda Vladimir gondnokra bízta. Ezentúl a turistautóthontban nagyobb-mennyiségű élelmiszer áll a turisták rendelkezésére. Ezenkívül az élelmiszerek árait leszállították és az épületeket villannyal szerelték fel.

— Szombor város rendkívüli közgyűlése. Szomborból jelentik: Dr. Makszimovics Szteván, Szombor város polgármestere péntekre, október hó 26-án délután félhárom órára rendkívüli közgyűlést hívott egybe. A közgyűlés tárgysorozata két pont szerepel. Az első pont a kiküldött bizottság jelentése a Szomborban létesítendő cukorgyár ügyében. A bizottsági előadó ismertetni fogja a Weisz és Kolben bécsi bankcég által tett ajánlatot. A második pont pedig a városi tanács jelentése a városi kereskedelmi iskola ügyében.

Torokfájásnál,
rekedtségnél és náthánál a kellemes ízű
Dr. Wander-féle
ANACOT-PASTILLÁK
nélkülözhetetlenek

— Winterry Szomborban. Winterry, az ismert grafológus és telepata, Szomborba érkezett és Kaludjerszka ulica 19. szám alatti lakásán naponta fogad.

— A bácskogradistai daloskör újjászervezése. Dr. Darvas Imre bácskogradistai orvos újjászervezi a már évek óta fennálló, de az utóbbi években szünetelő bácskogradistai daloskört.

— A noviszadi Juda Makkabi hangversenye. A noviszadi Juda Makkabi november 3-ikán a Szlobodában hangversenyt rendez, amelyen Medgyaszay Vilma chansonénekesnő, dr. Dohány Gyuláné énekművésznő és Dragyevics Rola primaballerina fognak fellépni

— A parasztdemokrata koalíció agitációja a szombori kerületben. A parasztdemokrata koalíció széleskörű agitációt fejt ki a szombori kerületben. A koalíció szombori vezetői naponta tartanak pártértekezleteket, bizalmas tanácskozásokat és népgyűléseket a szombori kerülethez tartozó falvakban és községekben. Az értekezlet vasárnap, október 28-ikán délelőtt Szvetozár Mileticsen tart népgyűlést a templom előtti téren a parasztdemokrata koalíció. A gyűlés főszónokai Dr. Jevics Szekula dr. montenegrói képviselő és Ivandekics Imre dr. szuboticei tartományi képviselő, volt főispán-polgármester lesznek.

— A gázoló autó tovább robogott és sorsára hagyta áldozatát. Zagrebből jelentik: Szombatra virradó éjjel a Petrova utcában egy, a megengedettnél nagyobb sebességgel robogó magánautó elgázolta Zsivkovic Péter zagrebi munkást. Az autó a szerencsétlenség megtörténte után megállás nélkül tovább robogott és otthagya a kocsiút közepén a vérben fetrengő szerencsétlen embert. Néhány járókelőnek sikerült feljegyeznie a gázoló autó rendszámát és ennek alapján kinyomozták a lelkiismeretlen sofőrt Markovic Jován személyében, akit a rendőrség letartóztatott. A súlyosan sebesült munkást kórházba szállították, felépüléséhez azonban kevés a remény.

GAMMA

kinöveszti a kopasz fejen a haját.

Az eddigi komoly sikerek bi on itéka
a sok orvosi nyilatkozat és sz. mtalan
köznevelé

— Magántanulók is vizsgázhatnak a kereskedelmi akadémiákban. A kereskedelmi miniszteriumban az elmúlt napokban értekezlet volt, amelyen résztvettek az összes kereskedelmi akadémiái igazgatók. Az értekezleten megjelentek a szuboticei, szombori és noviszadi kereskedelmi akadémiái igazgatók is, új szabályrendeletet dolgoztak ki a kereskedelmi akadémiák szervezéséről és tananyagáról. A legfontosabb változás az lesz, hogy a jövőben a kereskedelmi iskolákban magántanulók is vizsgázhatnak.

Orvosi hír. Dr. Czinger János esantaviri orvos hatethetes külföldi tanulmányutjáról megérkezett és rendeléseit újból megkezdte.

— Vasárnap dobrovoljácgyűlés lesz Szubotícán. A szuboticei, szentai és topolai járásokban levő dobrovoljác szervezetek vasárnap, október 21-ikén délelőtt a szuboticei városháza nagytermében együttes ülést tartanak. A gyűlésen résztvesznek a vajdasági dobrovoljácövetség noviszadi vezetői is. A dobrovoljácok gyűlésén Lungulov Radivoj, a szuboticei kerületben lakó dobrovoljácok vezére fog beszédet mondani, amelyben felsorolja a dobrovoljácok panaszait és követeléseit. A dobrovoljác gyűlés határozatai iránt politikai körökben is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Epe- és májbetegségeknel, epekő és sárgaság eseteiben a természetes »Ferenc József« keserűvíz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorral vesszük be. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Nincsen párja

a verbászi Gayer-butornak!

8-2111

— Jogerős lett Birinyi Albert büntetése. Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszék szombaton foglalkozott Birinyi Albert cipészegéd bűnügyével. Birinyit, aki — mint ismeretes — tengerészisztnek adta ki magát és különböző csalásokat követett el, a szuboticei törvényszék egy évi fogházra ítélte. A semmitőszék helybenhagyta az ítéletet.

Orvosi hír. Dr. Brucker Oszkár műtő-sebész több évi külföldi klinikai és közkórházi gyakorlat után hazakerkezett Bácska Palánkára és október 20-ikán megkezdte sebészeti rendelését. Operált betegeit szanatórium-szerűen, a legmodernebbül berendezett, szakavatott ápolószemélyzettel ellátott saját házában (község-házával szemben) helyezi el.

— A noviszadi gimnáziumi ifjúság hangversenye. Noviszadról jelentik: A noviszadi főgimnázium ifjúsága vasárnap délután három órai kezdettel az iskola dísztermében hangversenyt rendez, amelyen a diákok zenekaron kívül Jecics Vlasztimir hegedűművész is közreműködik.

Madame! Ne feledkezzék meg a

„Poudre Mon Parfum”

BOURJOIS, PARIS

108 3

— Betörők garázdálkodnak Topolán. Bács-topolán a napokban vakmerő betörést követtek el ismeretlen tettesek. A betörők éjnek idején feltörték Kovács Pál szabó üzletét és onnan kilenc méter fekete szövetet és több ruhaszövetet vittek el. A betörést másnap reggel a tulajdonos fedezte fel és nyomban értesítette a rendőrséget. A nyomozás során megállapították, hogy az üzletet álkulcsal nyitották fel és úgy hatoltak be. Megállapította a rendőrség azt is, hogy a betörők betörést kíséreltek meg Csizovszki Sándor aranyműves üzletébe is. A rollót már sikerült feltörniök, de az üzletbe nem jutottak be. A rendőrségnek a feltevése, hogy a betörőket valaki megzavarta munkájukban, mire megfutamodtak.

— Franciaországban leszállították a hadügyi költségvetést. Párisból jelentik: A pénzügyminiszterium most tette közzé az idei költségvetés tervezetét, amelynek legnagyobb meglepetése, hogy a hadüggyel kapcsolatos költségtételek hatvanegy millió frankkal kevesebbet tesznek ki, mint az elmúlt évben.

— Héthavi börtön egy aranyóráért. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták Gomola Ferenc palánkai asztalossegéd és Tóth János földműves bűnügyét. Gomola és Tóth ellopták Karcsok Ferenc kereskedő kétezer dinár értékű aranyóráját. A bíróság Gomolát hathavi börtönre, Tóthot pedig egy havi fogházra ítélte.

— A semmitőszék jóváhagyta a szuboticei gyilkos inas büntetését. Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszék szombaton jóváhagyta Keller István szuboticei aszgyerek büntetését. Kellert — mint ismeretes — a szuboticei törvényszék nyolc évi fogházra ítélte, mert meggyilkolta és kirabolta egyik inasársát.

GAMMA

elávoítja a korpát, megszűnieti a hajhu lát és hajzsirosoadást.

Kapható minden nagyvárosban, drogériában vagy a jugoszláviai törvényszék elnökénél:
Drogeria „Mada”, Kollár és Gabrielnál, Subotica

— Szerelmi csalódás miatt halálba. Oszijekről jelentik: Ivancsics Agnes 23 éves podgoraci származású leány benső barátságot tartott fenn egy orosz menekülttel, akitől gyermeke született. Az orosz menekült, aki házasságot ígért a leánynak, az utóbbi időben elhídeglült kedvesétől és végül teljesen elhagyta. A családott nő ezt annyira a lelkére vette, hogy szolgálati helyén megmérgezte magát. A cselédszobájában kinyitotta a gázcsapot és mire a házbellek reáakadtak, már halott volt.

Nászajándéknak perzsaszőnyeg, olajfestmény, iparművészeti újdonságok legcélszerűbbek. Balog Lina cég, Szubotica.

A »Putnik« utazási iroda 1928. december 27-ikétől 1929. január 15-ikéig terjedő tanulmányi utazást rendez a Szentföldre, Palesztinába. Indulás Szubotícáról december 27-ikén 17 óra 45 perckor, Noviszadról ugyanazonnap 19 óra 53 perckor. Visszaérkezés Noviszadra 1929. január 15-ikén 9 óra 17 perckor, Szubotícára ugyanazonnap 11 óra 40 perckor. Az utazás folyamán a következő városokat tekintik meg az utazás résztvevői: Konstantinápolyt, tartózkodás 3 nap, Tripolit, tartózkodás 1 nap, Hailul, tartózkodás 1 nap, Jeruzsálemet és környékét 4 napig, Kairót és Gzettet, a piramisokat, tartózkodás 3 nap, Alexandriát, tartózkodás 1 nap, Athént és környékét, tartózkodás 2 nap. Az utiköltség személyenként 15.000 dinár. Ez az összeg magában foglalja a II. osztályú vasúti jegy árát gyors- és expresszvonatokon, a hálókocsdíjakat, szállodaköltségeket, étlátást az utazás alatt az érkező kocsiiban, a városokban való tartózkodásnál elsőrendű szállodákban, azonkívül az expressz-luxushajó menetdíja Alexandriából Athénbe teljes ellátással és kabinál együtt. Az utazást Dénes Lajos tanár vezeti. Jelentkezéseket elfogad a Putnik szuboticei vagy szombori intézete december 1-ig. Részletes programmal és minden felvilágosítással készséggel szolgál a Putnik Noviszadon és a Putnik Szubotícán.

— Súlyos autószerencsétlenség Beogradban. Beogradból jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt pénteken Beogradban. Egy magánautó elgázolta Turkovic Milovánt, a parlamenti könyvtár főtisztviselőjét. A gépkocsi hét méterre vonszolta magával a szerencsétlen embert, akit súlyos sérüléseivel haldokolva szállítottak a kórházba. A szerencsétlenség ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

A baranyai menekülteket újból összeírja a rendőrség. A baranyai menekültek szuboticei szervezetének intézőbizottsága felhívja a menekülteket, hogy november 1-ig feltétlenül jelentkezzenek egy fényképpel a Városháza 179. számú szobájában rendőri összeírás végett.

— Eladták a bíróság lefoglalt holmít. Noviszadról jelentik: Kelemen János petrovozelói asztalos és Konec István kosárfonó azért kerültek a vádlottak padjára, mert eladták a bíróság lefoglalt holmikat. A bíróság Kelemen ötszáz dinár pénzbüntetésre, Konecot pedig kéthavi fogházra ítélte.

— Jugoszlávia a nemzetközi munkásvédelmi hivatalban. Csuresin Djoka, a beogradi iparösszövetség főtitkára, aki a nemzetközi munkásvédelmi hivatalban Jugoszlávia képviselője volt, visszatért Beogradba. Csuresint a nemzetközi munkásvédelmi hivatal vezetője, Albert Thomas felkérte, hogy működjön közre a hivatal egy különleges munkájában, amely fontos szociális kérdésekkel foglalkozni. Ez a munka Genfben több hétig fog tartani. Csuresin válaszáat a jugoszláv kormány elhatározásától tette függővé, mert az viseli a költségeket.

— Hathavi fogház kerékrálopásért. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták Milics Joca noviszadi szijgyártósegéd bűnügyét. Milics három kerékpárt lopott és a bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után hathavi börtönre ítélte.

Harry Piel új filmje a Lika-moziban. A Lika-mozzi hétfőtől kezdve mutatja be Harry Piel »Férfi férfi ellen« című új filmjét. Elegáns luxushotelek többszomszédságában gonosztevők, csempészek és pénzhamisítók elleni küzdelem, egy detektiv és detektivő izgalmas kalandjai váltakoznak az érdekesítő film jelenetei során, amelyben Harry Piel kettős szerepében eddigi sikereit is felülmulja.

Talizmán a balesetbiztosítási kötvény balesetek ellen. Kérjen prospektust Rossija Fonciere biztosító-tól, Subotica.

— A rossz termés miatt nagyarányú adókedvezményben részesültek a petrovozelói gazdák. Petrovozelóról jelentik: A bácskopetrovozelói gazdák küldöttségileg kérték Iszkrujev Tósz főjegyzőt, hasson oda, hogy a tavasziak rossz termése miatt adóelengedésben részesüljenek. A főjegyző a gazdák kérését magáévá tette s ilyen értelemben felterjesztést tett a tartományi főispánsághoz. A tartomány helyt adott a kérelemnek s a tartományi pénzügyigazgatóság két tisztviselőt küldött helyszíni szemlére. A bizottság megállapította, hogy 8000 katasztrális holdon alig termett annyi, amennyit a vetőmag értéke képvisel. A bizottság előterjesztése alapján a tartományi pénzügyigazgatóság a szárazság által súlyos veszteséget szenvedett földbirtokosok adójának kétharmadát elengedte.

Mindenki a saját érdekében próbálja ki a

GAMMA

hajmosó szappant!

Felülmu minden eddigi szert
Kapható mindenütt!

Dr. Koralek, Szombor orvosi rendelőjét Apatini-ut 9. sz. alá helyezte át. Rendel délelőtt 8—10, délután 2—4 között és azonkívül a kora esti órákban is.

Ki akar földet venni?

Kedvező földvásárlási alkalom!

Aki olcsón kedvező fizetést feltételek mellett jó és gazdag hozamu földet akar venni, annak figyelmét felhívjuk a Földhitelbank r. t. (Budapest, V., Hold-ucca 1. sz.) baranyai, györmegyei és Magyarország többi részein folyó parcellázásaira. A Földhitelbank mindkét megyében nagy kiterjedésű, kitűnő talaju birtokokat parcelláz, amelyekből már két holdtól kezdve épületekkel vagy azok nélkül lehet vásárolni. A földek mindenütt a legjobb állapotban vannak, fel vannak szántva, ősziakkal bevetve és azonnal átvehetők. A fizetési feltételek ezek: a szerződés kötéskor a vételár 10%-a, ettől számított öt hónap múlva további 40%-a fizetendő, míg a fennmaradó félévtelár 10—35 év alatt törleszhető.

Baranya-megyében három helyen folyik a parcellázás: Harkányfürdő, (vasutállomás ugyanott, parcellázási iroda a Gróf-szállodában.) Pusztamalomban (parcellázási iroda ugyanott, vasutállomás Áta, Pécestől 17 km-re) és Vaskapun (parcellázási iroda ugyanott, vasutállomás Ocsárd-vaskapu-pusztá, Pécestől 20 km-re). A földek kivétel nélkül elsőosztályú földek, televénydas, könnyen művelhető agyag, amely hasonló a bácskai földekhez és átlagos terméshozama magyar holdanként 10 q. buza, 25 q. tengeri. Valamennyi birtok országút mentén, vasutállomás mellett és Pécs város közelében fekszik. A harkányi földek ára magyar holdanként 800 pengő, vagyis 8000 dinár, a pusztamalomiaké 1100—1200 pengő, vagyis 11—12.000 dinár, a vaskapuiaké 1200 pengő, azaz 12.000 dinár körül mozog.

A györmegyei földmátori és gőzházai földek Koronó község határában terülnek el, Györszemere vasutállomás és Győr város közelében. Talajuk fekete, televényes vályog, átlagos hozamuk magyar holdanként 10 q., ára 1100—1200 pengő, vagyis 11—12.000 dinár. Parcellázási iroda Zöldmajorban van.

A birtokok iránt igen nagy a vevők érdeklődése, és ezért ajánlatos, hogy az érdeklődők mihamarabb forduljanak vagy a Földhitelbank r. t. központjához, (Budapest, V. Hold-ucca 1. sz.) vagy a fentebb megjelölt parcellázási irodához, ahol minden felvilágosítást megkapnak és a földeket meg is tekinthetik.

— **Tudományos film bemutatója orvosok és gyógyszerészek részére.** A Behringwerke szérumtermeléséről készült tudományos filmet vasárnap, október huszonegyedikén délelőtt tizenegy órakor mutatják be a szubotici Városi Múzeumban. A filmet beléptidj nélkül orvosok, gyógyszerészek és más szakemberek részére mutatják be és azt magyarázattal dr. von Engelhard, a Behringwerke tudományos osztályának főnöke fogja kísélni.

— **Új sebészeti szanatórium Novivrbáson.** A napokban nyílt meg Novivrbáson dr. Müller-féle szanatóriumban a sebészeti osztály is, mely működését már megkezdte. A sebészeti betegek kivül úgy mint eddig is, ideg-, bel- és nőgyógyászati betegek is felvételek és kezeltek.

— **Egy régi német napilap feltámadása Oszlijeken.** Oszlijekről jelentik: Szlavónia egyik legrégibb német nyelvű napilapja, a »Slavonische Presse«, néhány évvel ezelőtt, 38. évfolyamában megszűntette megjelenését. A lap most, teljesen új formában ismét — egyelőre hetente egyszer — megjelenik.

— **Műértékkel bíró fotográfiák Reményi ujonnan rendezett kirakatában a színháznál.**

— **A Munkássegély Egyesület gyűlése.** A Munkássegély Egyesület vasárnap délelőtt tíz órakor a Francia Klub helyiségében ülést tart, amelyre az egyesület vezetősége meghívja mindazokat, akiknél győftív van és akik a felállítandó napközi gyermekotthon iránt érdeklődnek.

— **Dr. Malenkovic Svatolik kórházi orvos, operátor rendelőjét Mileticeva ul. 32. sz. alatt megnyitotta.** Rendel d. e. 11—12, d. u. 2—3-ig.

SZÍNHÁZ

Fiacskám

Orbók Attila háromfelvonásos vigjátéka az Új színházban

(Budapesti munkatársunktól). A fiacskám egy kis négyhetes csecsemő, akit becsempésznek egy épen öngyilkosságra készülődő fiatalember lakására. A fiatal házasság ugyanis elkártyázta mindenét, barátja tréfából ellopja Kuzmics Teofil néptanító kilencedik újszülöttjét és a gyermek a legjobb időben érkezik: megmenti a léha újut. A kisdéd teljesen megváltoztatja a férfi életmódját, szakít a kártyával és csak a csecsemőnek akarja szentelni az életét. Detektívvé nyomoztat a csecsemő anyja után, közben megérkezik a vidéki tanti a kislányával, aki megtetszik a fiatalembernek. De a lányt eljegyzi a jóbarát. Sok mulatságos félreértés után elsimulnak a bajok, a néptanító visszakapja a csecsemőt és a fiatalok egymáséi lesznek.

A megtért fiatalembert *Justh Gyula* játszotta frissen, ruganyosan, fölényes ábrázoló tehetséggel. *Simon Marcsa* az anya figuráját tette élménnyé, ugyszólván ő tartotta kezében egész este az érdeklődés és a siker gyepőjét és ebben a szerepben százszázalékos önmagát adta. A falusi földesúr felszög alakját *Bazsay Lajos* formázta elfogadhatóvá és mulatságossá. Röttra emlékeztető gesztusai, groteszk játéka állandó derűségben tartották a nézőteret. Esztart — ezt a szerepet az utolsó héten visszavették *Törzs Anikótól* — *Karácsonyi Piri* alakította. A főpróba közönsége kellemes meglepetéssel fogadta a tehetséges fiatal naja bemutatkozását. *Orsolya Erzsébet* dada-karikaturája ügyes volt.

A »Fiacskám« általános tetszést aratott a főpróbán és a jelek szerint egyike lesz a szezon ugynevezett kasszadarabjainak. *Orbók* biztoskezü színpadtechnikus, amellet szellemes és ötletes is, aki sok franciás humorral és pikáns fordulatokkal fűszerezi az egyes jeleneteket. Külön dícséret illeti a darab tulajdonképeni hősnőjét, a kis kóvér, rózsásarcu csecsemőt, aki nem egyszer nyiltszini tapsokat kapott.

(—ás.)

Spiller Ljerkó hangversenye

Csütörtökön este mutatkozott be a szubotici közönségnek *Spiller Ljerkó* hegedűművész, akinek első szubotici fellépését a jó hír postagalambja előzte meg. A hangversenyt nem tulságosan nagyszámu közönség hallgatta végig, ami talán a beharangozás hiányának tulajdonítható. Mindjárt meg kell állapítani, hogy azok a muzikális emberek, akik nem hallgatták végig *Spiller Ljerkó* vonójának ördögös játékát, igazi, kiforrott művészet élvezésétől estek el.

Spiller átlátszóan jól felfogó és helyesen értelmező muzikus, technikában, vonóvezetésben pedig egyenesen világhírű márkákkal hívja ki az összehasonlítást. Huml tanár nagyszerű iskolája pedig különösen a Mozart szonáta pompás interpretálásában jutott érvényre nála. Mozart egyébként is nagyszerűen fekszik *Spiller*nek, mintha a maga fehériszágú hervult átérzése és a mozarti muzikaszó varázsa győzt szikrázna ki a vonó és a bar szörcsés falal-

közönségét. *Mendelssohn* hegedűversenye első részének előadását nagy technikai készség és a virtuozitás határmegyélén járó rutin jellemezte, a második és harmadik részben pedig a művész meleg, bársonyos tónusa és káprázatos vonótechnikája érdemelte ki az elismerés nyomatékos hangsúlyát.

A kisszámu közönség egész este melegen ünnepelte a művészt, aki a ráadásokkal csak fokozta az est sikerét. A zongoránál *Dumicics-Knez Petar* úr. *Pompás* kísérelőjéért ő is sok tapsot kapott.

(—)

— **A »Doktor Kohn« bemutatója Szuboticián.** A szubotici zsidó ifjusági egyesület, amely Szomborban óriási sikert aratott *Max Nordau* lélekbemarkoló drámájának, a *Doktor Kohn*-nak előadásával, október 28-ikán,

vasárnap este a Városi Színház hangversenytermében a világhírű darabot a szubotici közönség előtt is el fogja játszani. Nagy érdeklődés előzi meg a szombori fiatal gárda bemutatkozását, akiknek teljesítménye messze felülmúlja a dilettantizmus mértékét és valószínű kultúreseményé avatta első nyilvános szereplésüket. A szubotici cionista szervezet, amely a szombori műkedvelőket vendégül látja, mindent elkövet, hogy az előadásnak Szuboticián is a megérdemelt sikert biztosítsa.

— **A Kék postakocsi bemutatója.** A szubotici Katolikus Legényegylet műkedvelő gárdája szombaton este nagy sikerrel mutatta be a »Kék postakocsi« című operettet, amelynek ismertetésére még visszatérünk. A vasárnapi előadásra jegyek a Legényegylet pénztáránál egész délelőtt és délután kaphatók.

KÖZGAZDASÁG

A bácskai főispán is elkészítette az új zárórarendeleletet

A rendelet a jövő héten megjelenik a hivatalos lapban és azonnal életbelép — Az új rendelet teljes szövege

Szomborból jelentik: Hosszu és alapos munka után a bácskai tartományi főispáni hivatal elkészítette az új zárórarendeleletet, amely Szuboticiát kivéve, a bácskai tartomány egész területén érvényesül. A rendelet a szociálpolitikai miniszter 4987/1928 rendelete alapján készült és a legközelebbi napokban megjelenik a tartományi hivatalos lapban. A rendelet, amely tehát a jövő hét folyamán életbelép, a következő:

I. Minden kereskedelmi, ipari üzletet és irodát a bácskai tartomány területén, tekintet nélkül arra, hogy magánszemélyek vagy nyilvános egyesületek tulajdonában áll-e és tekintet nélkül, hogy foglalkoztat-e munkásokat vagy nem, a következő beosztás szerint kell nyitva, illetve zárva tartani:

II. 1. *Gyermatáru, fűszer és csemégek kereskedése* nyáron délelőtt 6—12 és délután 15—19-ig, télen 7.30—12-ig és délután 14.30—19-ig, *községekben* délelőtt 6—12-ig és 16—20-ig tarthatók nyitva.

2. *Péküzletek* nyáron 6—13-ig és 16—19-ig, télen 7—13 és 16—19-ig tarthatók nyitva. Vasárnap ezen üzletek csak délelőtt és csak árusítás nem pedig sütés miatt tarthatók nyitva. Ezek az üzletek szombaton 20 órakor (este 8), bezárandók és csak 36 órai pihenés után, hétfőn reggel 8 órakor nyithatók ki.

3. *Rövidáru és divatáru üzletek*, nyáron 7—12 és 15—19-ig, télen 8—12 és 14—18 óráig tarthatók nyitva.

4. *Vásáru üzletek* nyáron 7—12-ig és 15—19-ig, télen 8—12-ig és 14—18-ig, *községekben* nyáron 6—12-ig és 15—19-ig, télen 7—12-ig és 14—18 óráig tarthatók nyitva.

5. *Hentes és mészáros üzletek*, nyáron 5—10-ig és 15—20-ig, télen 6—11-ig és 15—20-ig nyithatók. *Hentes üzletek*, amennyiben kizárólag árusítással foglalkoznak, nyáron 6—12-ig és 16—20-ig, télen 7—12-ig és 15—20-ig nyithatók. Ezek az üzletek vasárnap és ünnepnapokon délelőtt nyitva tarthatók, azonban úgy ekkor, mint a hétköznapi zárási idő alatt tilos mindenféle ölés, kivéve csak a szükség esetét.

6. *Irodák* (bankok, biztosító és vállalkozó intézetek stb.) télen és nyáron 8—12-ig és 14—18-ig tarthatók nyitva.

7. *Kávéházak, éttermek, kocsmák és szállodák* nyáron és télen 6—22-ig tarthatók nyitva. Vasár- és ünnepnapokon egész nap nyitva tarthatók, de az első fokú rendőrhatalóság engedélyével a határidőn túl is, legkésőbb reggeli 2 óráig.

8. *Nyílt kilözések, cukrász üzletek, csövespáncsá sítók, tejet és tejtermékeket, alkoholmentes italokat, hideg ételeket árusítók, továbbá büfék, pálinkás üzletek, nyers gyümölcskereskedések, végül közéleti cikkek árusítók* nyáron 6—22-ig, télen 7—22-ig tarthatók nyitva. Alkohol és hideg ételeket árusító üzletek, valamint közéletmezési üzletek vasárnap csak délelőtt tarthatók nyitva, míg az ebben a pontban felsorolt többi üzlet egész nap.

9. *Borbély és kozmetikai üzletek* nyáron 6.30—12-ig és 15—19.30-ig, télen 7—12-ig és 14.30—19.30-ig nyithatók. Ezek az üzletek szombaton és ünnepnapokon előestéjén és pedig a pravoszláv karácsony, vízkereszt, Szent Száva, nagypéntek, urnapja, katolikus karácsony első napja, újév, három király, urnapja, mindenszentek előtt este 21 (9) óráig tarthatók nyitva. Ezen esetekben az alkalmazottak számára a meghosszabbított munkaidőt túlorázásnak kell tekinteni. A fenti üzletek vasárnap csakis délelőtt tarthatók nyitva.

10. *Önálló dohánytörzsdék, újságdrusító üzletek és szállítványozási vállalatok* nyáron 6—12-ig, télen 6—20-ig és vasárnap egész nap nyitva tarthatók.

11. *Virágáru üzletek* nyáron 7—12-ig, 15—19-ig, télen 7.30—12-ig és 14.30—19-ig, vasárnap egész nap nyitva tarthatók.

12. *Fényképezési üzletek és temetkezési vállalatok* nyáron 7—12-ig, 15—19-ig és télen 7.30—12-ig, 14.30—19-ig, vasárnap egész nap tarthatók nyitva.

III. Az alant felsorolt üzletekben a segédse-
való közzététel napján.

mélyzet naponta legteljebb 8, vagyis hetenként 48 órát dolgozhat.

1. Az összes bank és biztosító intézeteknél és az ezekhez hasonló irodákban, amelynél a munka banküzem szerint van rendezve.

2. Árukat a vasuti állomáson vagy hajókikötőkben ki- vagy berakodó vállalatoknál.

3. Alagutaknál dolgozó munkások.

4. Trafik üzletek minden ágánál.

5. Mosodák, tisztító és kelme festő üzleteknél.

6. Timár vállalatok.

7. Órás, ékszerész, aranyműves, kovács, lakatos, kazánkovács és ércöntő ipar.

8. Köszörüsöknél.

9. Kőfaragók.

10. Nyers fémáru feldolgozó.

11. Üvegesítőszőlő.

12. Péküzem.

13. Pincérek.

14. Műhelyekben, ahol ólommal vagy higanyval dolgoznak, (Tükör, ólom tárgyak öntésével foglalkozó, elektrotechnikai és nickel tárgyakat feldolgozó és bármely ólom vagy higany vegyülekével dolgozó iparvállalatoknál.)

Állati hulladékok feldolgozó műhelyeknél (fésű, kefekötő, béltisztító stb.)

IV. Minden kereskedő és ipari műhely nyitva tarthat a következő esetekben este két órával tovább: 1. Karácsony és husvét, valamint pünkösöd előestéjén, azokban a községekben, ahol a lakosság legalább egy harmada ahhoz a felekezethez tartozik, melynek ünnepe van. 2. Országos vásárok napján.

V. Minden üzlet vasárnap egész nap nyitva tartható: 1. ha azon a napon országos vásár van. 2. Karácsony előtti utolsó vasárnap, ha a lakosság legalább egyharmada olyan vallású, mint amelyik felekezet karácsonyát ünneplik. 3. Ha az illető kereskedő vagy iparos azon a napon hurcolkodik.

VI. Minden kereskedelmi és ipari vállalat vasárnap és állami ünnepeken, továbbá az előbb felsorolt felekezeti ünnepeken, amennyiben ezen üzletek nem tartoznak a 13. 15. és 16. pontban felsoroltak alá, egész nap zárva tartandók.

VII. Templomi bucsuknál és más hasonló felekezeti ceremóniáknál, amelyek alkalmával a nép a községbe gyülemlik, egész nap szabad árusítani, de csak nyílt helyen, vagy sátrak alatt, képeket, könyveket, játékokat, cukorkát és italokat. Zárt helyen az árusítás tilos.

VIII. Vasárnap, amikor az árusítás még van engedve, szabad a kenyéret és más sültéket, húst, süteményt, tejet és tejtermékeket a műhelyből a házakhoz szállítani.

IX. Ha egy üzletben két vagy többféle munkát végeznek, arra az az előírás kötelező, amely a zárásra a legrövidebb időt jelöli meg.

X. Minden kereskedelmi és ipari üzlet, amelyek nem tartoznak a 15. és 16. pontban felsoroltak alá, egész nap zárva tartandók, a már felsorolt vasárnap és ünnepnapokon kívül. 1. Öfelsége születésnapján, az egyesülés ünnepén, Vidovdankor, Ciril és Method napján pedig délelőtt.

XI. Amennyiben egyes esetek ezen rendelettel nincsenek szabályozva, azokra az idevonatkozó munkásvédelmi törvények vannak érvényben.

XII. Minden előírás, amely eddig érvényben volt és amely ezen rendelettel ellentétben áll, hatályon kívül helyeztetik.

XIII. Mindenki, aki a rendelet ellen vét, a pénzügyi törvény 319. paragrafusa alapján 50—3000 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

XIV. A nyári időszak számítódik április 1-től szeptember 30-ig, a téli október 1-től március 31-ig.

XV. Ez a rendelet érvénybe lép a hivatalos lapba

Október 23-ig be kell fizetni Szubotícán az alkalmazottadót. A szubotícai pénzügyigazgatóság felhívja a szubotícai városi és tanyai munkaadókat, hogy október 28-ig haladéktalanul fizessék be az alkalmazottadót az elmúlt három hónapra. Azokat, akik a felhívásnak nem tesznek eleget, 50—500 dinár pénzbírsággal büntetik.

Európai vasúti konferencia Prágában. Hétfőn kezdődik Prágában az európai vasúti konferencia, amelyen a jugoszláv vasúti vezérigazgatóság is képviselteti magát. A konferencia az 1929—1930. évi nemzetközi vasúti forgalom kérdésével fog foglalkozni. Ezt megelőzőleg Ljubljanában a jugoszláv és csehszlovák vasutvezérigazgatóságok tanácskoznak és kidolgozzák a két országra vonatkozó vasúti díjszabásokat.

Megdrágul a szappan. A hazai szappangyárak a nyersanyagok emelkedése következtében a szappan árát kilónként fél dinárral felemelték. A szappan nyersanyagok piaca továbbra is szilárd.

Szerémszékét a noviszadi iparkamarához csatolják. Osziyekről jelentik: Az érdekelt körök már régebben törekednek arra, hogy a zemuni, sztarapazovai, rumai, mítrovicai és iloki körzeteket, melyek eddig az osziyei iparkamarához tartoztak, a noviszadi kamara hatásköré alá helyezték, miután e kerületek ipari és kereskedelmi élete inkább Noviszad, mint Osziyek felé gravitál. Az osziyei iparkamara ugyan az illetékes helyeken interveniált a régi állapotok fenntartása mellett, ennek az intervenciónak azonban előreláthatólag kevés sikere lesz. Kárptólásul az osziyei kamara hatásköré alá utalják a dárdai, batinaí és apatini körzeteket.

A háborus eredetű romániai követelések bejelentése. Beogradból jelentik: A külügyminisztérium felhívta az érdekelteket, hogy az illetékes kereskedelmi kamaráknál jelentsék be mindazokat a romániai követeléseket, amelyek 1919 január elsejéig fennállottak. A bejelentésnél az összeg nagyságát, az adós nevét és pontos címét is közölni kell. A bejelentések eszközlése annál fontosabb, mert Jugoszlávia a közeljövőben konvenciókat fog kötni a román állammal a jugoszláv állampolgárok háborus eredetű romániai követeléseinek behajtására.

Szabótanfolyam nyílik a szubotícai ipartestületben. A noviszadi kereskedelmi és iparkamara közbenjárására januárban és februárban a szubotícai ipartestületben szabótanfolyam lesz. A tanfolyam hallgatói csak önálló és iparigazolvánnyal bíró szabómesterek lehetnek.

ÜZLETI KÖNYVEKET

jó papíron,
szép és tartós kötésben
készít a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJÁNLATOT

SPORT

Döntő küzdelmeket hoz a vasárnapi bajnoki forduló

A legfontosabb helyezésekért mérkőzik a SzAND—Zsak és az SzMTC—Sport — Érdekes mérkőzések lesznek a vidéken is

Az őszi bajnoki kampány a szubotícai I. osztályban a vasárnapi negyedik fordulóra a feleutjához érkezik el. Ha visszapillantunk a már lejátszott fordulókra, úgy meglepődéssel állapíthatjuk meg, hogy csapataink technikailag és kondícióban jól felkészültek a bajnoki küzdelemre, az eddigi mérkőzések szinte kivétel nélkül, nem csak érdekes, de jó sportot is nyújtottak és ha az eredmények közé számítjuk a közönség fokozódó érdeklődését is, úgy a szubotícai futballsport jelenlegi helyzetét kielégítőnek fogadhatjuk el.

A most elkövetkező forduló elé már csak azért is a legnagyobb érdeklődéssel kell tekinteni, hiszen kétségtelen, hogy az eddigi küzdelmek összefoglaló jellegűek és kondíció tekintetében sokat javítottak a csapatok formáján. Ezenkívül azonban a bajnokság jelenlegi állása is olyan, hogy végső erőfeszítést, mindentbeadást követel meg a küzdő felektől.

A feleutjat jelző negyedik fordulónak azonban van még egy igen fontos jelentősége is. A vasárnapi mérkőzések nem csupán a jól felkészült ellenfelek izgalmas és érdekes összecsapását jelentik, az eredmény nem csupán a pillanatnyi meglepődöttség sikerét hozza meg a győztesnek. Az önmagáért való pontszerzésen túl itt már sokkal többről van szó. Ezen a fordulón

¼ 2 óraker

SzMTC—Sport

(Biró: Krausz). A két csapat találkozása mindenkör a szezon egyik legszebb küzdelmét adta, ezáltal azonban a bajnokság egyik legfontosabb küzdelmévé avanzsált. A mérkőzés mind két csapatra nézve döntő jelentőségű. A nagyszerűen szereplő vasas-csapat végleg behiztosíthatja magának a második helyet, sőt az elsőnek is jelöltje marad, amíg a SzAND meg nem előzi. A Sport immár a harmadik mérkőzésére indul, hogy pontot szerezzen és a két kudarc bizonyára erőn felüli küzdőképességet fog neki kölcsönözni. A stílusosan futballozó együttesek játéka tehát ezáltal a lendületet sem fogja nélkülözni és a közönség remélhetőleg maradék nélkül jut a nívós küzdelmek minden élvezetéhez.

3 óraker

SzAND—ZsAK

(Biró: Kulundzsics). A piros-fekete csapatnak ezúttal alaposan meg kell küzdenie az első helyezésért. Három mérkőzésből csupán egy pontot adott le, de már ez a veszteség is a második helyre szorította. Igaz, hogy az elsőre még mindig neki van a legtöbb kilátása, de — csak a vasárnapi mérkőzésig. Ha

mulik és itt kell eldölni annak, hogy milyen végeredménnyel zárul a bajnoki kampány felévi mérlege. A sikeresen startoló csapatoknak az utolsó — és így a legnehezebb — hadállások ellen kell rohamot indítani, hogy az eddigi eredményeiket realizálhassák és elérkezzenek reményeik megvalósulásához. A lemaradottak viszont erejük teljes megfeszítésével védik stratégiai döntő fontosságú pozíciójukat, ahonnan még elvesztett állásaik visszaszerzésének reményével mérhetnek vereséget az előrenyomulókra.

A vasárnapi mérkőzéseket tehát teljes joggal tekinthetjük a bajnokságért folyó küzdelmek legfontosabb mozzanatainak. Szubotícán mindössze két I. osztályú mérkőzés szerepel a programon, de ezek eldöntik a bajnokság három első — tehát legfontosabb — helyezésének sorsát úgy, hogy a következő fordulókon már csak a hátsó helyekért küzdhetnek a csapatok. A táblázaton leszorult — de korántsem autsidei — Sport és ZsAK együttesein, ezeknek küzdőképességén mulik, hogy az őszi kampány középső fordulójára lezárja-e a küzdelmet a szezon első helyezéseért, vagy pedig győzelmükkel megindítják az új harcot a helyezésekért, amely csak a finissel fog eldölni.

Vasárnap a Városligeti pályán a következő mérkőzéseket játsszák:

zettségéhez, ezen a nagyfontosságú mérkőzésen. A megnyilvánuló nagy érdeklődés tehát teljesen indokolt. Az SzMTC-nek nincs oka eddigi csapatösszeállításán változtatni, míg a Sport az alábbi rekonstruált együttesével veszi fel a küzdelmet:

Nagykanász — Illgen, Rukavina — Matievics, Falatkó, Szilágyi — Csete, Jagica, Jankovics, Berényi, Házi.

A nagy érdekességű küzdelem kimenetele teljesen nyílt. Az SzMTC, már csak az eddigi eredményei alapján is favorit ugyan, de jó formája mellett ezúttal küzdőképességéről is bizonyosságot kell adni, ha győzni akar.

itt ismét pontot veszít, úgy megtörténhetik, hogy az SzMTC jobb gólaránnyal megelőzi, míg ha vereséget szenved, már el is bucsuzhat az első helytől — esetleg a bajnokságtól is. A SzAND—ZsAK mérkőzés jelentőségben tehát semmiel sem marad az előző mögött. A SzAND-nak

minden erejét össze kell szedni, hogy ne kockáztassa már az első szezonban a bajnokságot. A ZsAK multiheti gyenge formája nem téveszthet meg, mert a vasutas-csapat formája soha sem volt állandó és épen ő az, amely leginkább képes meglepetést produkálni. Ezúttal nála is vitális érdekek forognak kockán és kétségtelen, hogy a közmondásos küzdőszellem nem marad el a vasárnapi játékból. A mérkőzés ebből a szempontból tekintve kemény és heves küzdelmet ígér, amelyben a SzAND-nak van több esélye a győzelemre. A két csapat egyébként a következő felállításban fog szerepelni:

SzAND: Sillis — Held, Beleszlin — Kopilovics, Welsz, Ördög — Inotay, Kikics, Kovács, Horváth, Gabrics.

ZsAK: Jyics — Dér, Csizstai — Budanovics I., Budanovics III., Szegedincev — Milojevics, Takács I., Acsin, Katrinka, Polyvds.

Délelőtt

Postás—Ferrum

(Biró: Priboj). Ezen a mérkőzésen dől el a II. osztály első helyezése. Ha a Ferrum győz 3 pont előnnyel zárja a szezont, míg a Postás győzelménél egy ponttal lesz első a szezonban. A teljesen nyílt érdekes küzdelem fél kilenckor kezdődik.

Hakoah—Radnicski

(Biró: Sibalic). A Hakoah ezúttal utoljára kísérelheti meg a pontszerzést, ami a lelkes, fiatal erőkből álló munkáscsapatnál szemben nem lesz könnyű feladat. A mérkőzés tíz órakor kezdődik. Szomborban

Szoko—Becsei Szoko

(Biró: Peics) mérkőzés kerül eldöntésre. A sikeresen előretörő becsei csapatnak az eddigiek közül ez lesz a legkomolyabb erőpróbája. Ha itt is győz, úgy az elsőség kérdése, csak a Sport elleni mérkőzésen fog eldőlni.

Odzsacín

Szombori Sport—OSC

(Biró: Molnár) találkozónak. A mérkőzés favoritja a kitűnő formában levő szombori kék-fehér csapat.

SzAK—Vrbászi SC

Szentán

(Biró: Sztipics) szerepel a programon, amelynek győztese előreláthatólag a honi csapat lesz.

A vidéki II. osztályban néhány nagyon fontos mérkőzést játszanak vasárnap. Sztarakanizsán döntő jellege van a szentai Radnicski—Kaniszi AC találkozásnak (Biró: Danis), de érdekes küzdelem várható Szomborban a SzTK—Bezdnai SC mérkőzésen is, amely a C) csoport helyezéseire nagy jelentőségű. (Biró: Horvácki P.) Torzsán Tand—Mileticsi SC meccs kerül lejátszásra, favoritja a hazai pálya előnyeit élvező Tand. (Biró: Spanyol). A Vrbászra kisorsolt Dulcis—Csantaviri AC mérkőzés a csantaviri csapat játék jogának felfüggesztése miatt elmarad.

Lóverseny Szomborban

Szomborból jelentik: A szubotícai »Kralj Alekszandar« lovaregylet vasárnap, október 21-én délután fél két órai kezdettel nagy őszi futtatást rendez Szomborban. A lóverseny programja a következő:

1. Földművesek versenye. Táv 1600 méter. A bácskai tartomány 4900 dináros díjáért! Nyolc induló.
2. Félvérűk versenye. Táv 1800 méter. Díjazás 5000 dinár, 9 induló.
3. Nemzetközi versenye. Táv 2200 méter. Szombor város 7250 dináros díjáért, 8 induló.
4. Két és három évesek versenye. Táv 1300 méter. Díjazás 5000 dinár, 12 induló.
5. Tiszti akadály versenye. Táv 3200 méter. Díjazás 4500 dinár, 7 induló.
6. Földműves egyfogatu versenye. Táv 3200 méter. A bácskai tartomány 4000 dináros díjáért, 10 induló.

A verseny után a lovaregylet este fél kilenc órakor tombolával egybekötött tánmulatságot rendez a »Szokolszki Dom«-ban, ahol a katonazenekar hangversenyez.

Elhunyt kerékpáros. Sulyos vesztés érte a szubotícai kerékpár sportot. Rövid betegség után elhunyt Kopilovics András, a szubotícai Sport Egylet tehetséges kerékpárosa. Temetése pénteken délután volt sporttársai nagy részvéte mellett.

Kerékpárverseny Szubotícán. Vasárnap délután a SzAND és a Szubotícai Sport kerékpárosai egyettközi kerékpárversenyt rendeznek a SzAND-pályán. Az érdekes verseny 2 órakor kezdődik.

**Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLO“**

NYILT-TÉR

Megfiatalítja 20 évvel

a FERFIFEJ-védőlegyes

SCHNEWEISS hajregenerátor, mely visszaadja az ősz haj ereit a fiatalokéhoz. Abszolút méreg- és ólommentes. Kapható minden drogeriában, egy üveges és három literesben. Aho mé; nem kapható, 60 dinár beküldése mellett bérmen va szállít két üveggel az S. H. S. Képviselet.

Balla drogeria V.-Becskek

Gondolt-e családja
gyermekel jövőjére?

Van-e életbiztosítási kötvénye?

Kössön felesége, gyermeke javára életbiztosítást! Biztos takarékosági mód, szerencsétlenség esetén hű támasz az életbiztosítási kötvény!

Forduljon díjmentes felvilágosításért a

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító társasághoz

Subotica, Aleksandrova ulica 4.

Az intézet saját palotájában.

Eladó ma'om

Elköltözés miatt eladó Sl. Požega város közepén, a pályaudvar közelében fekvő 1926-ban épült legmodernebbül felszerelt vízlerőre (turbina) berendezett malom három hold földdel s épületekkel együtt. Bővebb felvilágosítással szolgál: Dr. Fenyő, Mokrin.

M'in na prodaju

Prodaje se radi preselenja mlin na vodení pogon (turbina) ležeci u sred grada Sl. Požege kraj kolodvora sa 3 jutara zemljišta i gospodarskim zgradama. Mlin je novogradnja, montiran god. 1926, najmodernije uređen. Poblizni podatci mogu se doznati kod D-ra Fenyő u Mokrinu.

Csődelhárítás

A hatóságilag engedélyezett kereskedelmi társaság „Jugokompas”

Novisad, Laze Telečkog ulica 14. telefon 26—11.

Raskó Lajos a noviszadi Hitelezővédegyelet volt igazgatójának vezetése alatt, átveszi bíróságon kívüli egvezségeknek teljes keresztülvitelét fizetéképtelen kereskedők részéről.

Ajándatok idejekorán kérének, mert csak az esetben lehet szakzerű és egyéni kezelés mellett sikeres eredményeket elérni.

Üzletáthelyezés

Értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy női szabóságomat Subotica

Harambaš čeva ulica 10 szám a'á

a Legényegylettel szemben helyeztem át.

További szíves támogatást kér

1073

Ristó, női szabó

Ha KÖNYVSZAKERTŐRE lesz szüksége írjon Borbé y L. Novisad, postafiók 75 címre

Vásárhirdetmény

Podravski Podgajci nagyközség előjárósága közhírré teszi, hogy a nagy ősz állat- és kirakóvásár f. évi október 25-ikén lesz megtartva. Vasutállomás és állatrakodó helyben.

1075

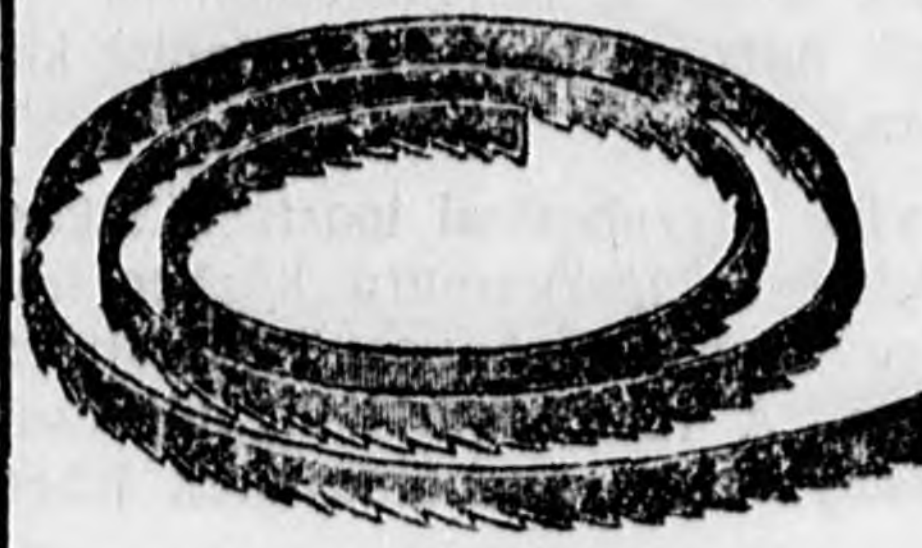
Közvetítői Előjáróság
Podravski Podgajci.

Szalagfűrész

prima minőségben

f a v á g á s h o z

garancia mellett szállít

Barzel D. D.

Subotica

Kérjen
áránlatot

FIGOL

APOTEKA
DR. SEMELIC
DUBROVNIK 2

Nincs egészség jó emésztés nélkül.

Szokott gyomorvymást vagy felfúvódottságot, savanyu szájját érezni étkezés után? Nehéz a székelése, szédül vagy szenved-e álmatlanságban? Szokta fejtájs, gyomorbaj vagy lágycékfájás kínozni? Van az arcán vagy testén kiütés és pattanás a rossz emésztéstől?

Győződjék meg ön is arról, hogy a kitűnően bevált FIGOL-elixír gyógyszerkülönlegesség rendbehozza az emésztését és visszaadja önnek az egészségét.

A FIGOL-t előállítja és postán utánvétellel együtt széküldi

Apoteka Dr. Seweic Dub ovnik 2.

Eredeti ládika 3 üveggel csomagóással és postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245 dinár, egy üveg 40 dinár.

Allandóan érkeznek hozzánk köszönőlevelek a FIGOL eredményes hatásáról.

ELŐNYOMDÁT

legolcsóbban szállít

BLEIER MÁRK, SENTA

E só Jugoszláv sablongyára

nagy képes

ÁRJEGYZÉKET

ingyen kap! Kérje a lerakattól

MEINEL és HEROLD

HANGSZER-, GRAMOFON- ÉS HARMONIKAGYÁR

A. Langer MARIBOR 150 sz.

Telef. adók Din. 95.-, Húzó harmonikák

Din. 85.-, Tamburák 98.-, Gramofonok 345.- és felebb

Kereskedelmi érettségit
óhajt tenni?

Írjon azonnal Dr. Rudó Bálintnak Szikszó. Díjtalan felvilágosítás. Előkészítés összevontvizsgára teljes garanciával.

WEITZENFELD I DRUG

Telefon 192 SUBOTICA Telefon 192

Zsinege', gabonás és lisztes zsíkok, vízmentes ponyvák, szőnyegek, lincleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen áránlatot. Külön felhívunk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Perzsa szőnyeg

öreg békebeli jó minőség

1 darab 475×347 } méretekben
1 " 435×320 }
1 " 355×178 }

valamint több kisebb-nagyobb divány-átvetők, összekötő-, ebédő- és uriszoba-szőnyegek

Balog Lina cégnél Subotica

Ugyanott egy 400×300 használt de jó állapotban levő Koch te Kock féle

világos szőnyeg olcsón eladó

Legolcsóbban szállít nagyban

válogatott rózszakrumplit, fehérkrumplit, jóminő egü takarmány zénát, mindenféle terményt, tojá t. és állatot, tűzfát hajó- és vasutáttelekbe

IVAN MLIČEVIĆ

export zenaíjskih proizvoda

NOVAPELA-BATRINA (Slavonija), postafiók 2

Esi leájához használjon kizárólag.

ORIENT-kekszet

Naponta friss sütés

Mayer Alfréd, sütőde

Subotica, Kakas iskol val szemben

Srbobranban eladó

egy résl jól bevezetett, forgalmas helyen levő fűszerüzlet és korcsma

teljes berendezéssel, áruraktárral és házzal együtt jutányos árban családi okok miatt. Érdeklődők forduljanak BERGER MÁRKUS utódeai céghez, NOVIBRAN S.

Kész gyermek-

leány- és fiuruhák

felöltők, télikabátok, fehérneműk, szép kivitelben és

olcsón kaphatók
Facsar-szalónban

Paja Kujundžićeva ul. 11

2 ÉVI HITEL

Mindennemű egyes és univerzális

asztalos- és

bognárgépek

beépített motorral vagy anélkül

keretfűrészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő komb. egyengető, csapoló, maró és va tagsági gyalu, marógép fűrőgéppel és köríű-ésszel kombinálva.

471

Butort

izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletekre is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél
VI. kör, Vukovičeva ul. 38 (Görkeplac)

Redőnyök

minden nemben u. m. acél Esslingen-féle faszaluablak és váazon, továbbá az összes mű és lakatosárúk, valamint teherfelvonók gyártása

Bernold Szilveszter

NOVISAD

Alapított 1885. Gázgyárral szemben. Telefon 2234.
Fiók: Beograd, Dositijeva ulica 51

Ingyen fát nem adunk, ellenben 26 dinárért 100 kg-ként kaphat száraz hulladék 1-a tüzfát házhoz szállítva Vujković J. és Társa cégnél

Eljen a konkurencia!

Le a drágasággal!

Értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Sokolska (Gombkötő) ucca 2. szám alatt (Kunetz-ház) saját gőzmalmunk termékeinek eladására

lisztüzletet nyitottunk,

ahol ugy kicsinyben mint nagyban a legolcsóbb napi árak mellett forgalomba hozzuk elismerten jó lisztjeinket.

Lisztáraink: 0-ás D. 3-60, II. főző D. 3-40 kg.-ként.

Állandó készlet: rozsliszt, tengeri, árpa és zab. — Friss kukoricadara állandóan kapható. — Beeserélünk búzát lisztre!

Vujkovics J. és Társa

gőzmalom és fátalap, Jukičeva ulica 41. • Telefon 6-69

11115

Kerületi képviselőketelsősorú erős- és gyengeáramú **elekrotechnikai cikkek,** rádiókészülékek, alkatrészek, rádió ámpák, anód- és fűtő-árampótlók, hangszórók stb. eladására keres Bácska, Bánát és Baranya részére a következő gyárak jogszláviai**vezérképviselője:**Neufeld & Kuhnke, Kiel
Badische Uhrenfabrik, Furtwangen
„Valvo“ Rad oröhrenfabrik, Lockstedt b/Hamburg
Sachsenwerk Licht & Kraft A. G., Niedersetzlich
Jaroslavs Erste Glimmerwarenfabrik, Berlin
Lur, Laissle & Reker, Berlin

Felvilágosítással szolgál:

„Audion“ Ing. N. Kun
Novisad Jermenska 3

11005

Beogradban

Knjeginje Ljubice 5 sz. alatt

Viking, Zagreb**Philips-rádió****Baltic-rádió****Hellesens batériák**

kizárólagos képviselőiteire

fiókot nyitott

10.663

Figyelem! Rádióhír! Figyelem!

Értesítjük az igen tisztelt közönséget, különösen pedig a vel.-kikindai és környékbeli rádióhallgatókat és a rádió iránt érdeklődőket, hogy Veleki-Kikindán, az Aleksandrova ul. 19. sz. alatt (Fő-ut, Griffotong Péter üvegkereskedő házában, a volt Janicsak-cukorkaüzletben)

Rádió Radionica**Vel.-Kikinda****Zastupniš vo: Konrath D. D. Subotica**

néven speciálisan rádiószaküzletet nyitottunk.

Cégünk fő feladata mindenemű és típusu bel- és külföldi gyártmányú rádiókészülékek és rádiócsikkok árusításával, készülékek építésével, átépítésével, javításával, azok szakszerű karbantartásával és akkumulátorok töltésével. Állandó nagy raktár készülékekben és tartozékban! Díjtalan bemutatószobát, díjtalan szaktanácsot! Szolid, gyors és pontos kiszolgálás! **Részletfizeési kedvezmény!**

Rádiót csak szaküzletben vásároljon és óvakodjon lelkiismeretlen, hozzá nem értő, zsarúsiók olcsóbb, de teljesítményben is súlyosabb és értéktelenebb utánczaitól! Az általunk szállított készülékek kifogástalan, jó működéséért egy évi garanciát vállalunk. Helyi megbízottakat keresünk minden nagyobb községben.

Rádió Radionica, Vel.-Kikinda

10.31

A FÉRFI, A NŐ**FILM**

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Azt, hogy ilyen józanul át tudta gondolni a történetet, már a gyógyulást jelentette. És ha Dér nem is volt még egészen a régi, bizakodó ember, ha az elmúlt hónapok óta el nem muló nyomot hagyta is benne, mégis dolgozott már. Megfogadta Kelemen tanácsát és a munkához menekült, mielőtt volt elég ereje ahhoz, hogy dolgozzék. Először a nagy pacifista film szcenáriumát akarta befejezni és csak azután akarta újból elővenni a drámát. Amilyen nehezen indult a munka, olyan bámulatos gyorsasággal haladt később. Dér reggeltől estig íróasztalánál ült és néha még éjszaka is dolgozott, mert most ez volt az egyetlen biztos menedék, ahová a még gyakran kísértő fájdalmas emlékek elől menekült. Annyira átadta magát a munkának, hogy írás közben már alig gondolt Lilire, de ha abbahagyta a munkát, türelhetetlennek találta a szobát, amelynek minden zuga Lilit juttatta eszébe... A széken alig merre kinyitni, mert onnan még hónapok múlva is olyan illat csapta meg, amely Lilire emlékeztette és a bódító parfüm szaga nemcsak halk szomorúságát növelte, hanem valósággal testi gyötrelmet is okozott. Ezek a testi gyötrelmek tették álmatlanná sok éjszakáját is, mert fiatal vére lázadóva tiltakozott az aszkéta-élet ellen... Parancsolóan unszolták a vágyai és amikor az ész már józanul meg tudta fontolni mindazt, ami történt, a vére még Lili után sikoltott... A nőket, akik Berlin uccáin az utjába kerültek észre sem vette, a megvásárolható szerelemtől pedig irtózott... Lili jelentette számára az egyetlen nőt még most is, amikor már tudta, hogy örökre elvesztette és így testi gyöttrődéseire nem volt még orvosság... És bárhogy vágyott arra, hogy lássa a leányt, mégis gondosan vi-

gyázott, hogy elkerülje és sajtóságos félelemmel gondolt a Livel való véletlen találkozásra... Az uccákon néha egy nőben távolról Lilit vélte felismerni és ilyenkor sietve az ellenkező irányba fordult, pedig a léptei a képzelt Lili felé vitték volna... Azokat a helyeket, amelyeken Lili megfordulhatott, óvatosan kerülte... Talán csak józan egoizmus volt ez is, nem akarta a gyógyulófélben levő sebet újra felszaggatni, félt a visszacsúszástól, amely veszedelmes lehetett volna. Annyit tudott már, hogy az olasz rendező megfizette Lili szerelmét és szerződést szerzett neki a Germániához. Ez az eredmény majdnem igazolta előtte Lilit, akinek a sikerét szívből kívánta.

Egy januárvegi este Dér fáradtan kelt fel az íróasztalától, hogy lemenjen abba a szerény kis vendéglőbe, ahol vacsorázni szokott. A filmszcenáriumát már majdnem készben volt és a hideg, tiszta téli estén azon gondolkodott utközben, hogy hol fogja elhelyezni filmjét. Új harc kezdődött és Dér félt ettől a harctól, amelyhez nem érzett elég energiát... A vendéglőben átnézte az estilapokat, mint mindennap. Az egyik lapban furcsán, ismerősen hangzó névre lett figyelmes. Lili Fotti első filmjéről volt szó az estilapban «A mai lányok» című Germánia filmről, amelynek ezen a napon volt a bemutatója. Valamennyi estilap filmrovata megemlékezett a filmről és a kritika megegyezett abban, hogy a vigiátéket gyöngegicsnek nyilvánította, a főszerepet játszó Lili Fottiban azonban a jövő nagy ígérését látták... Néhány tekintélyes filmkritikus megállapította, hogy rég szerepelt filmen ilyen eredeti, friss tehetség, mint amilyen ez az ismeretlen fiatal lány, akinek a kedvéért meg kell bocsátani az egyébként sablonos meséjű, gyenge filmet és abban is egyetértett mindegyik lap, hogy Lili Fotti nevét hamarosan ismerni fogja a mozi közönsége világszerte... Lilinek döntő sikere volt, nagyobb sikere, mint amilyenre legmerészebb álmaiban számíthatott volna... Az új színésznő nevével visszhangzott ezen a napon a berlini napilapok filmrovata és az egyik szaklap megírta azt is, hogy az olasz hangzású név mögött egy fiatal magyar lány rejtőzik. A Fotti névnek Fottira való megváltoztatása bizonyára az olasz rendező ötlete volt és Dér szeméi mohón itták ezt a nevet a lapok hasábjairól.

Az újságíró furcsa nyugtalanság fogta el... Látnia kellett ezt a filmet, amellyel Lili megnyerte a csatát... A kíváncsiság izgalma hajtotta az egyik mozgófényképszínház felé, ahol a film aznap pergett először. A Livel való találkozás izgalma volt az, amit érzett, különös, egyoldalú találkozás izgalma, amelyen csak ő fogja látni Lilit... Most nem gondolt arra sem, hogy ez a film talán fel fogja kavarni benne az érzelmeknek azt a láváját, amely csak alattomosan pihent, de minden percben kitörhetett, nem gondolt semmire, csak látni... látni akarta Lilit... most mindjárt... azonnal...

A filmszínház homlokzatáról már messziről vakító fényrel ragyogott a villanytranzparens, amely a Lili nevét hirdette. A fényreklám beleordította a Kurfürstendamm szédületes esti forgalmába az új nevet: *Lili Fotti*. A villanykörték mint valami szimbolikus királyi korona drágakövei szikrázó ragyogással övezték ezt a nevet, a mely parancsolón, erőszakosan követelte az uccai járókelők ezreitől, hogy tudomásul vegyék és megtanulják... És valóban, azoknak, akik a filmszínház környékén jártak, észre kellett venni egy gyönyörű fiatal lány fényképét ábrázoló hatalmas plakát felett a villanykörtékből kirakott gigási nevet, amely messze világított Berlin köregetegében. A modern Bábék kaotikus fényei esténként elhalványítják a csillagokat, hogy helyettük új csillagok dicsőségét tündöklöjék és Dér Géza szemében a reklámnak ez a vakító fénye glóriává magasztosult Lili neve körül.

Hangosan dobogott a szíve, amikor beült a nézőtérre és Lili megjelent a filmen nevével, fiatalon, jókedvűen... Hányszor nevetett így rá, milyen jól ismerte minden mozdulatát és szemrebbenését! Szinte előre érezte, hogy a következő pillanatban milyen mozdulatot fog Lili tenni, tudta, hogy miképpen fog a komoly arc mosolyra derülni... És a másik alakot is ismerte, a spleenes gazdag lányt. Ez Lilinek az az arca volt, amelyet az utolsó hetekben ismert meg, mielőtt elhagyta. A kedves, igazi Lili azonban a mosolygó, temperamentumos, bájos gépirólány volt, ebben a Liliben régi drága pajtását, a kislányos és mégis démonian izgató Lilit találta meg Géza...

(Folyt. köv.)

LEVELEZÉS

Pafsi Vegtlenfe upj, hmgy reyklygylntfe hpgytpo le, hmevpu? hpsjnppe, vilpszmej. um fgypu rgy! pz p opsrle »Psszuiny« 11026

Leveleznék szórakozásból, esetleg házasság reményében csinos, intelligens, feltétlen urileánnyal. Fényképes leveleket »26« jelígre a kiadóba kérek. 11035

Két vidéki urifü szórakozás céljából levelezne vigkedélyü, helyes urileányokkal. Leveleket »Remény« jelígre a kiadóba kérünk. 11036

Keresem disztinyválni tudó, 35 és 60 év közötti uriember megértő állandó barátságát. Csak közvetlen, őszinte sorokat veszek figyelembe. »Mimara« jelígre a kiadóba. 11093

Kozma J., Subotica. A jövő hét egy délelőttjén S.-ban találkozhatnánk. Ha igen, írja meg, hogy mikor. Szerda-szombat kizárva. 11071

Nom tucatár, hanem kiállítási tárgy Brauchler minden butorgarnitúrája. Subotica, Halpiac.

Unalmas őszi esték beálltával szivesen szórakoztatnék vagyonosabb 18-22 éves leányt. Teljes bizalommal megírt leveleket »Együtt a télen« jelíggel a kiadó továbbít. Diszkréció becsület dolga. 11010

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591. 11092

Nősülés céljából megismerkedne Zagrebban élő harmincas uriember hozzáillő urileánnyal vagy özvegyvel, aki megfelelő hozománnyal rendelkezik, esetleg benősülne. Teljes címmel ellátott ajánlatokat »Diszkréció 38« jelígre a kiadó továbbít. 11057

Házasságában csalódott, a középosztályhoz tartozó 45 éves férfi, ki 150.000 dinár készpénzzel rendelkezik, keresi házasság céljából hasonló sorsu hozzáillő jobb-lelkü nő ismeretségét. Lehetőleg fényképpel ellátott leveleket »Női hozomány megkivántatik« jelígre a kiadóhivatalba kér. 11084

Házasság céljából megismerkednék csinos, háziasan nevelt 26-34 éves zsidó urileánnyal, kinek a kelenyén kívül és butoron kívül készpénzhozománya is van. Éa negyven év körül, jól szituált, meggyőző külsejű, nőtlen kereskedő vagyok a Vajdaság egyik városában és, jövendőbelimnek biztos és nyugodt megélhetést biztosíthatok. Hozzáértő részletes ajánlatot a kiadóhivatal »Ideális« jelíge alatt a kiadóhivatal továbbítja. Uricsaládoknál jól bevezetett schadchen ajánlatát kérem. 10858

Megismerkednék házasság céljából 8-10 láncc föld hozománnyal rendelkező, kath. leánnyal, ki vállaltomba betársulna. Leveleket »Hasonló« jelígre a kiadóba kérek. Csak teljes című, részletes és bizalommal megírt levelekre válaszolok. Titoktartás garantálva. Közvetítők kizárva.

Földbirtokos, 28 éves, jó háziasszony feleséget keres. Választ »E. R. 25« Vršac poste restante kér. 11021

Jó megjelenésű, intelligens uriember szerény és jólelkü urileány diszkrét ismeretséget keresi. Leveleket »Házasság nincs kizárva« jelígre a kiadóba kérek. 11012

Hölgyeim! Huszonöt éves, középtermetű, egészséges, fess, intelligens, magánbank és váltóüzlet kinevezett főtisztviselője vagyok, évi jövedelmem fix fizetéssel és jutallékkal együtt körülbelül 100.000 dinár és később ingatlan örökösödésben is lesz részem. Elfoglaltságom miatt és megfelelő ismeretség hiányában ezuton keresem háziasan nevelt, róm. kath. hajadon ismeretséget, aki tervbevitte saját magánbanküzlet megalapításához 250-300-400.000 dinárral társulna, amit természetesen földbirtokon első helyen való betáblázással garantálnak. A szükséges tőke bácskai földbirtokban is lehet. Ajánlatokat »Szépet a hasznossal« a kiadóhivatal továbbít. Csak teljes című és bizalommal megírt levelekre válaszolok. Kölesönös diszkréció. Közvetítők és kalandornők szigoruan kizárva. 10811

FOGLALKOZÁS

Kindergärtnerin, deutsch, serbisch, Jahreszeugnisse, sucht Stelle zu Kindern von 3 Jahren aufwärts. Unter »Selbständig« an die Administration. 11023

Deutsches Fräulein, perfekt Klavier, Jahreszeugnisse, sucht Stelle zu Kindern von 3 Jahren aufwärts. Unter »Füchtig« an die Administration. 11022

Elsőrendű irodai munkaező képzelt német-magyar levelező, könyvelő, organisator, nagy gyakorlattal államnyelv tudásával egész, fél napi vagy órai foglalkozást vállal. »Agilis« jelígre szülő megkeresés a kiadóba kéretik. 11114

Középkorn nőt, ki minden házimunkát elvégez, idősebb házaspárhoz, vagy magányos keresztény urinőhöz ajánlkozik. Teretna ul. 11. 10993

Elhelyező irodámban keresek elsőrendű szállodai szakácsnőt és szobaleányt. — Ajánlok szobaleányokat és kaszimókat. — Érdeklődni Lang Agentur, Paje Kujundzićeva ul. 4. 11110

Deutsches Erzieherin, Sprachen- und musikkundig, sucht sofort Posten. Adresse Administration unter »Ausländerin«. 11059

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, tartogbetűs és címzés közzétételét számít. Logikusabb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jelíggel leveleket továbbítunk. Kérvelek közzétételükben válasszáklyog mellőzőknek.

UJ KÖNYV!

Laták István KOLDUSLÁZAK

Most jelent meg a bátor, szóklmondó és mélyenérző fiatal költő verseskötve, amelyre felfigyelt az egész vajdasági könyvszerető közönség. Ára 30 dinár és kapható a Minerva r. t. könyvosztályában

KINTORNA

— Te Hilda, miért hagytad el a Lacit, aki olyan szép szál legény volt.

— Kérlek szépen, a Laci magas volt és nem fért bele a szekrénybe és a férjem könnyen megcsiphetette volna.

Az inas: A szabótól jöttem a számlával. Azt mondta a főnök, hogy addig ne menjek haza, míg ki nem tetszik fizetni.

Az adós: No akkor meglett ember lesz belőled, mire viszontlátod a gazdádat...

A híres színész a társaságban beszélget egy hölgygel. Miután már egy óra hosszat csak önmagáról beszél, azt mondja: — Hígyje el, asszonyom, hogy nem szeretek magamról beszélni. Beszéljünk inkább magáról. Mondja, mit tart az én legjobbn szerepemnek?

Gospodja traži kancelarijsko nameštenje. Radi na pisacem stroju. Ponude pod »Ozbiljno«. 11091

Fräulein, welches deutsch und serbisch spricht, wird zu 3 Mädchen gesucht. Andor Deutsch, Petrogradska ulica 46. 11042

Magas provizióval ügynőket keresek. Pletsch fényképező, Subotica, Aleksandrova ul. 9. 11106

Fényképező(nő) ismeretséget keresem, aki kisebb tőkével társulna velem. Dennert Cib (Bačka). 11016

Intelligens gyakorolt utazók, urak és hölgyek felvételnek új cikk bevezetésére. Érdeklődni hétfőn és kedden, Novisad, Gajeva 20. 11053

Ügyes gépirónó (magyar-német) szombori irodában fél napi elfoglaltságra felvételik. Ugyanott gyakorolok is alkalmazást talal. — Ajánlatokat dr. Szántó Miklós ur továbbít. 11072

Megbízható fiut kifutónak felveszek. Felvincz fűszerüzlet, Praška ulica 25. 11063

Két plükkő vendéglőbe felvételik. Temunovica vendéglő, Fra Ješe trg 2. 11096

Kifutófiu felvételik Goldmann Gábornál, Vilsonova ul. 23. 11108

Kisegítő mozigépészt keresünk november 1-re. Lijka-mozi. 11066

Szivógázmotor-gépész, hosszabb gyakorlattal, fatüzelésű generátor konstruktör, állást változtatna. Ajánlatok »Fix állás« jelígre. 11071

Zwei bessere Fräulein, sprechen deutsch und kroatisch, mit Jahreszeugnissen, suchen Stelle zu Kindern. Eintritt nach Belieben. Anna Kirchner, Osijek I. Desathygasse 33. 10910

Fodrász, ondoláló és hubi-hajvágó, állást keres. Megkereséseket »Fodrász« jelígre Schmolka hirdetőiroda, Novisad továbbít. 11047

Kifutó felvételik. »Fortuna« Gara Lazara 4. 11102

Jó szobalány éves bizonyítványokkal, ki főzni is tud, november elsejére felvételik. Dr. Szántóné, Sokolska ul. 2. 11111

Rónai Margit budapesti konzervatóriumot végzett, hat évig nyilvános zeneiskolában működött zongoratanárnő államnyelven is elfogad privát órákra nővendégeket óránként huszonöt dinárért. Cim: Rudičeva ulica 2. I. emelet balra.

Lokomobilgépész, vizsgázott, 20 éves gyakorlattal, november 1-re állást keres, elmenne malomba mint algépész vagy fűtő is. Cim a kiadóban. 10956

Tanonc felvételik teljes ellátással meg egyezés szerint Julio Hahn rőföskereskedésében, Osijek I, Zupanijska ul. 40. 11028

Kötő- és varróleányok felvételnek Beck Jenő kötő- és szövőgyárában. 10984

Tanonc, jobb házból való fiu, 1-2 középiskolával, fizetéssel és kifutófiu azonnali belépésre felvételik. — Sonnenberg i Drug férfi ruhaháruháza, Subotica, Karadjordjev trg. 10982

Gyakorolt fiatal segéd, a borszakmában is jártas, november 1-re kerestetik. — Podvinec Ivan, Novisad. 11019

Ügyvédjelölt, nagy gyakorlattal, állást keres. Cim a kiadóban. 10997

Ügyes nőifodrászt, aki minden munkában jártas, keresek november 1-i belépésre, esetleg társulnék is vele. Linepitz József fodrászmester, Veliki Beckerek. 10998

Felsőruhá varró többévi gyakorlattal, házakhoz ajánlkozik, a legjobb izlésnek megfelelően, olcsón dolgozik. Cime: Sombor, Dragutinova ulica 11. 10999

Csecsemőgondozónő jó bizonyítványokkal keresek. Lehetőleg oklevéllel bírók fényképes ajánlatát kérem Schulhoff Imre földbirtokos, Padej, Bánát címre küldeni. 10926

Jól főző mindenek szakácsnő keresek november elsejére. Cim a kiadóban. 10831

Az összes házimunkához értő jobb nő kisebb családnál felvételik. Cim a kiadóban. 10849

Biztos megélhetést nyújtó jól bevezetett beltéri üzlet, agilis nagy ismeretséggel rendelkező közreműködő társat keres kisebb tőkével. Közreműködés fontosabb, mint pénz. Bővebbet Eronnál. 10837

Munkatársat(nőt) oklevellest vagy tapasztalt nemoklevelest német, szerb és magyar nyelvismerettel keresek november 15-től. Curriculum vitae-vel ellátott ajánlatokat kérek. Honld gyógyszerész, Bácska Palánka. 10751

Autógarage, javítóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális alumínium hegesztés. Batagarage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvételnek. 4289

Fémnyomó (Metalldrucker) fiatal segédet állandó munkára keres. Fűzi bádögárugyár. Subotica. 10887

Intelligente Erzieherin mit Jahres-Zeugnissen und mit serb.-kroat. Sprachkenntnissen wird aufgenommen. Advokat Dr. Wilhelm, Subotica, Aleksandrova ul. 4. 10932

Jó házból való fiu ékszerész tanoncnak felvételik. Martin Bartos, Bogovičeva 20. 10443

Asztalossegédet, fiatal jó munkást, azonnali belépésre keresek. Ifj. Kaszás János asztalos, Novi Bečej. 11011

Privatagenten, intelligente Herren die zu besseren Kreisen zutritt haben, werden für alle Ortschaften gesucht. Hohe Verdienstmöglichkeiten. Geringe Kautions erforderlich. Anträge unter »Dauernd« an die Administration. 10937

Kenyérsütéshez ügyes péksegédet keresek. Szabó József, Senta, Kotorszka ul. 16. 10965

Faszobrászsegéd, fiatal, önállóan dolgozni tudó, állandó alkalmazásra kerestetik. Meleghy A. Pál butorgyára, Veliki Beckerek.

Nevelőnőt keresek, aki egy hét és egy ötéves gyermeket elemi oktatásban részesítené. Az államnyelv tökéletes tudásán kívül német vagy francia nyelv és zongora is szükséges. Vuics Szávó földbirtokos, Senta. 10970

Kerese röglőni belépésre komoly, megbízható irodavezetőt. Csak személyesen tárgyalok. Anglo-Petrol-fiók Sombor. 10810

Képviselők tőlünk életbiztosítással egybekötött állami értékpapirok eladásánál a legmagasabb jutallékat (az 1-7 részletből) vagy teljes 3 részletet kapnak. »Uspjeh« Beograd, Dračka 9. 9405

Szobaleányt keresek, intelligens megbízható jobb leányt. Jelentkezés, Paje Kujundzića ulica 7. 10977

Harmincnyolc éves nős, gyermektelen, magyar anyanyelvű volt rendővezető, aki az államnyelvet szóban és írásban perfekt bírja, a földmivelés minden ágában jártas, gazdaságba megfelelő állást keres azonnali belépéssel. Cim a kiadóban. 10995

Kovács-féle **nagyenyei arckenőcs**

évtizedek óta elismerten a legjobb **ARCÁPOLÓ**

JUGOSZLÁVIAI FÖLERAKAT **Drogeria Hercl Subotica** Aleksandrova ulica 1. — Telefon 165. 9438

VÉTEL-ELADÁS

Homokfutókocsi (Sandlauer), kitűnő állapotban, eladó. Grünwald úgynökség.

Esztergapadot keresek megvételre. Csucstávolság 3 méter. Mátity-malom, Mol (Bačka). 11012

Házhelyek Sztantics Bartul telepén, közkórház és köves országút mellett eladók. Érdeklődések bármikor a tulajdonosnál, Paličon, Kamarási ut 17, vagy 21-én, vasárnap a helyszínen, 3 órától 4-ig. 10974

Első díjjal, aranyéremmel kitüntetett angol karriér galambjaimból minden színben eladók. Megkeresések Deák Árpád postatiszt. Budapest, X. kerület, Juránics-telep 464. címre küldendők. 10945

Kávéház, étterem, szálloda 28 szobával a Vajdaság egyik legnagyobb városában, hatvan éve virágzó üzlet, más vállalkozás folytán eladó, esetleg társat keres. Közvetítő Bodor Lajos, Vel. Becskerek, Begejski red 8. 11060

Télialmát vennék nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat Guelminó Ferenc, Senta. 11064

Használt, tiszta íróasztalt megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 11065

Wertheim-kassza, hálószoberendezés, ágyak, szekrények, székek és egyéb butorok olcsón eladók. Dr. Blum fogorvosnál, Subotica. 11069

Zongora és chromatikus új harmonika eladó. Toher, II. Slovačka ul. 6., a Masarikova (Hosszu) ul. kilencedik mellékútcájában balról. 11041

Gesztenyét, valamint prima étkezési burgonyát szállítok minden mennyiségben. Előjegyzéseket, rendeléseket felvesz Josip Vikadović kereskedelmi-bizományi vállalat. Osijek I, Kolodvorska 34. 11032

Eladó egy komplett Osmark-Marschall cséplőgarnitúra. Ára 70.000 dinár. Bővebbet dr. Hoffmann ügyvéd irodájában Kulan. 11031

Kitűnő állapotban lévő finom uri ebédlobutor azonnal eladó. — Érdeklődni Scherer Mariska főutcai üzletében, Somborban. 11073

18—20 HP Halifax szivógázmotor fekvő gyári generátorral, fatüzelésre üzemeltetés miatt eladó, továbbá Ganz dinamó 15 Amp. 120 volt. 1200 fordulót, üzemben megtekinthető és azonnal átvehető. Csakis személyesen tárgyalok. Ifj. Csemus Dániel hengermeister, Mali Idjós (Bačka). 11033

Solymcsi festőművész eredeti képe eladó. Ugyanott egy diák teljes ellátásra felvételt. B. Sudarevičeva ul. 79. 11038

Keresek bérbe vagy megvételre jókarban lévő pianót. Kun Szabó, Trumbičeva ul. 12. 11080

Novibecsén, Fő-utcán jóforgalmu vendéglő eladó. Érdeklődni lehet Schlesinger Arturnál, Novibecsén. 11078

Egyedülálló uri és női fodrászüzlet nagyobb bácskai község főterén más vállalkozás miatt eladó. Cím a kiadóban. 10890

Eladó egy jókarban lévő 220/500 mm Ganz-duplahengerek vasállvánnyal és egy 225/600 Seck gyártmányú szimpla simahengerek. A gépek üzemben megtekinthetők. — Jakob Schaffhauser motormalom, Čonoplja (Bačka). 11101

Összezsukható vaságy, asztal, éjjeliszekrény eladó. — Cím: Paje Dobanovackog ulica 19. 11107

Tűzfát vagon-tételben legjobb minőség. Nyolc nap alatt bármely vasúti állomásra. — **Megrendelhető** Klopfer Samu, Subotica, Miloša Obilića 19. 11105

Zongora, rövid, jóhangú, olcsón eladó. Krombholz zongorahangoló, Vilsonova ul. 30. 11104

Sz'ávonía legjobb részén kisebb és nagyobb birtokok eladók, esetleg részletre is, foglaló holdankint 450 dinár, 12 méter buza, ötévi törlesztésre, azonkívül eladó 600 kat. holdas birtok is. Érdeklődni lehet Borbély Jánosnál, Novi Gradac Suhopolje.

Kályha, Meteor és Meidinger, használt, kitűnő állapotban, eladó. Grünwald úgynökség. 11080

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbott és címező közzétételre számít. Logóval apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jelzésű leveleket tevébítanak. Kérvevalókatól elvárandó melléklet.

Eszorukat mindenszentekre, mielőtt bárhol rendelne, győződjön meg nálam úgy az ár, mint a minőség különbségéről. Naponta frissen vágott olasz virágok legolcsóbban kaphatók Kaimnő virágüzletében, városháza épület. 11076

501. Fiat-autó, igen jó karban, olcsón eladó. Pavlovic i Drug, Osijek I, Gunduličeva ulica 82. 11024

Uriszobaberendezést, használtat, de jókarban lévő, vennék. Cím a kiadóban.

Nagy Wertheim-kassza, jó karban, olcsón eladó. Cím Radio Beklam Jugoslavija, Subotica, Manojlovičeva ul. 7. 11062

38 HP Puch cséplőtraktor, üzemképes állapotban, olcsón eladó. Bleier, Bajmok.

Fordson-traktor ekével olcsón eladó. Barzel D. D., Subotica. 10988

Vaskályha, kitűnő állapotban, eladó. Cím: V. Laze Mamuzića ul. (volt Péter u.) 21. 11045

Hofherr-Schranz gyártmányu 25 éves, huzatos gőzlokomobil, Hofherr-Schranz gyártmányu 25 éves cséplőgép, 12 lóerős használt szivógázmotor, generátortelppel, komplett, 3 lóerős petróleummotor, kukorica-szár-tépőgép eladók. Megérdeklődhetők és megtekinthetők Agrikulturánál, Sombor. 10282

Kátrányapapir tetőfedéshez kapható Barzel D. D., Subotica. 10800

Fordson-garnitúra, két-éves, szélesbítőkerekkel, lámpákkal, sárvédővel, mindössze kétszer cséplé, Umráth cséplőszekrényvel, bácskai elevátorral, 8 éves, kitűnő állapotban, teljes felszereléssel, kivándorlás miatt 45.000 dinárért eladó. Michael Ott, Krnjaja (Bačka). 10979

Bélyeggyűjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyegyet tartalmazó bélyeggyűjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyűjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyűjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőknek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékeket, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyeggyűjteményét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

8 HP fogaskerekes magánjáró és 54 collos cséplőszekrény Clayton-Shuttleworth gyártmány, 23 éves kitűnő üzemképes állapotban, más vállalkozás miatt eladó. Felvilágosítás: Agrikultura, Sombor. 10281

Ház Madjarska ul. 7. sz. alatt haláleset miatt szabad kézből azonnal eladó és átadható. Ugyanott butorok eladók. 10935

Gesztenyo eladás, nagyszemű, friss. Szücs Lajos, Sombor, Krajla Petra ulica 61. 10820

Sarokház eladó Majsai uton, üzletnek és iparvállalatnak kiválóan alkalmas. Cím a kiadóban. 9886

Fordson-traktor 2 és 5 vasu ekével, „Grenco” daráló seccskavágó transzmissziókkal egy vagon tengeriért eladó. Érdeklődni Weigand garázsban. 10950

Megvételre keresek eredeti vagy átalakított 6 HP MÁV magánjárót, hozzá 48 collos golyós csapágyas cséplőt, a kazán lehet esetleg Hofherr-Schranz-gyártmány is. Ajánlatokat kor és ár megjelöléssel a következő címre kérem: Vince Pintarić, Markisevci, posta Murska Sobota, Prekmurje. 10862

2 dinár

a cukrászsütemény, 60 dinár a teasütemény kilója. Institorisz cukrászda, Vilsonova ulica 44. 10510

Keresek azonnali megvételre jókarban lévő, jóhangú harmoniumot készpénzfizetés mellett. Ár és gyártmány megjelölésével ellátott ajánlatok Kovács Dezső kántortanítóhoz, Čurug (Bačka) küldendők. 11025

Mint eddig is klasszikus kiadványainkkal tettük, ezt az óriási művet is igen nagy példányszámban, ingyen osztjuk szét. Mindenki, aki 10 napon belül beküldi kiadóhivatalunkba az alábbi szelvényt, ingyen megkapja **Brehm: Állatok Világa** teljes sorozatát **nagy lexikon alakban**, körülbelül 100 testes füzetben, mintegy 8000 oldalon. Ez a kiadás a legújabb, 1927-ben megjelent 4-ik, több mint 2000 fekete és színes képpel ellátott német kiadás alapján készült, melyet a legnagyobbnevű tudósok a tudomány legmodernebb színvonalára emeltek. Ezen kiadásunkban megjelenő

TELJES NAGY BREHM

modern magyar kiadása a leghíresebb magyar természettudósok, egyetemi tanárok és szakértők közreműködésével készül. Ez a klasszikus természetrajzi mű a természet minden barátjának kezében kimeríthetetlen forrása az okulásnak és a tanulságos szórakozásnak. A melegsivű kutató az életből merít az élet számára: leírja az állatokat, amelyek az emberek társai a földön, ellenségei vagy barátai és sorsuk az ember sorsával összefügg. **Színes, életteljes és természetű képekben mutatja be Brehm ezt a hatalmas, különös és mindig érdekes világot.** Brehm írását mindenki csak feszült figyelemmel és érdeklődéssel követheti.

Ez a mű gyönyörű nyomásban, az általánosan ismert lexikonok formájában jelenik meg és csak a hirdetésért és csomagolásért kérünk minden hatalmas füzetünkér. 2 1/2 dinári megtérítést. Minden füzet külön is kapható. A szétküldés a beérkezés sorrendjében a tényleges portóköltés megtérítése ellenében történik, avagy portómentesen vehetők át kiadóhivatalunkban.

Mindennemű pénzküldemény egyelőre mellőzendő.

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek tíz napon belül beküldetnek:

Christensen és Társa
GUTENBERG
KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
Budapest, IV., Váci ucca 17, félemelet.
Telefon: Aut. 874 66.

SZELVÉNY. 107.

Az alábbi a **Nagy Brehm**-et a fenti feltételek szerint ingyen kívánja. Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérek.

Név:

Lakhely:

Külföldi címek az illető állam nyelvében közlendők. — Feltétlenül jól olvasható adatait kérjük.

LIFKA-MOZI

Még csak vasárnap a szép trójgók filmei
ALRAUNE és
Szeretve a vérpadig!

Hétfőtől szerdáig

UFA A HÉT ESEMÉNYE

HARRY PIEL

kettős szerepe merész, műdetektív-ujdonsága pénzhamisítók és cempészek ellen

Férfi férfi ellen

Nem prolongáljuk Harry Piel filmjét, mert esztétikailag Beogradban fogják játszani

Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívószöveg jellegű leveleket továbbítunk. Kérdések, közlésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Szüretelő női munkásokat

felveszünk. Jelentkezni Piuković irodában, Jelašićeva ulica 4

Kávé-, tea- és moccakészletek érkeztek

DOULTON és WEDGWOOD angol cégektől
6 személyes készlet 400,- dinártól
12 „ „ „ 750,- „
szállítható.

Nagy választék garantált valódi perzsaszőnyegekben és iparművészeti újdonságokban. Divatos ridikülök és tárcák. Alkalmi vétel: 342x475 méretű régi Heris-szőnyeg

Balog Lina cég, Subotica

bunda-kalapok

sok különleges épek érkezték
rendkívül olcsó árban
Pogány kalapszalonn
Trg Fra Jęša 15. I. em. (Ljubibratić-ház)

Ruha

erős szövettel 465,
sevijtóból 630, kamgarnból 900, munkásnadrág 58, nadrág szövettel 93, kamgarnból 160, finomruhas övetből 100, gyapotselméből 62, téli kabát dublészövetből rövid 350, hosszú 500, fiukabát 200, kalap tartós 56, fiom 70, divatos 88, plüssből 125, nyulszőrből 180 dinár. — Mindent a legjobb minőségben szállít a

R. STERMECKI n gyáruháza
Celje, 27. szám (Nováča)
Kérje azonnal ingven képes frjegyzéket és árjegyzéket. Meg nem felelt kicseréljük, vagy a pénzt vissz aküdjük. Rendelések 500 dináron felül bérmentve

Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos
lakásán. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmúlhatatlan gyógy mód **reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neu algi us fájdalom, esetekben.** Legújabb és eredő paraffin pakolás és fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére **lakás és ellátás.** Kívánat a prospektust, vagy szóbeli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

KÜLÖNFÉLE

- Egy- és háromszobás lakás Palicsan az állomásnál azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 11097
- Utcai szoba-konyha november 1-re kiadó. Miloš Obilić ul. 30. 11098
- Egy vagy két csinosan burtozott szoba külön konyhával kiadó. Bovebbet Cara Lazara ul. 15. d. u. 1-3 óráig. 11073
- Két utcai szoba emeletes házban belterületen kiadó. Irodának kiválóan alkalmas, lépcsőházi bejárat. — Cim a kiadóban. 11103
- Burtozott szoba egy vagy két személy részére, esetleg ellátással, kiadó. V., Miška Prčića ul. 3. 11109
- Különbejárati szép burtozott szoba. Szenes-házban főbejárat mellett kiadó. Knez Mihajla ulica 18. 11039
- Vendéglő, szép, teljes berendezéssel, egy nagy és több kisebb teremmel, megbízható uriembernek hosszabb időre bérbeadó Alibunáron. Bovebb felvilágosítást ad Melcsok szabó, Alibunár. 11056
- Háromszobás lakást vagy 2 szobát nagy előszobával keresek a beltéren. Lehet udvari is. Cim a kiadóban. 10794

VÁROSI MOZI

Vasárnap u'oljára

ARTISTÁK

Főszereplők: Mary Johnson és Werner Fueterer

Hétfőtől szerdáig kettős műsor:

A KIRCHFELDI PAP

Társadalmi dráma. — Főszereplő: Wilhelm Dieterle

TÜZES VÉR Cowboy-történet

Főszereplő: TOM MIX

Rendés helyek: Parter I-III. 6. IV-VII. 8. VIII-XII. 10. XIII-XV. 12. Balkon I-III 13. IV-X 12. Galéria I-II 7. III-VI 6 dinár

Kétszobás lakás mellékkeliségekkel, a huszárlaktanya mellett, november 1-re kiadó. Érdeklődni Mucsi-telep 35, Pataki-ház. 11043

Kétszobás lakást mellékkeliségekkel vagy egész házat keresünk bérbe. Cimeket »November« jellegre kiadóhivatalba kérünk. 10967

Kiadó a beltéren irodának, orvosi rendelőnek alkalmas háromszobás uccai lakás mellékkeliségekkel. — Dr. Blum fogorvosnál. 11070

»Tri šešira« vendéglő Subotica legkellemesebb szórakozó helye. Egész éjjel nyitva. Vasár- és ünnepnapokon délután 4 órától kezdve Kerti Sándor női tamburazenekara szórakoztatja a közönséget. Fiss meleg és hideg itélek, elsőrendű királyhalmi borok. Pontos és gyors kiszolgálás. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri. Ernest Krukuska vendéglős. 11040

Különbejárati szoba, csinosan berendezve, burtozottan, vagy anélkül november 1-re kiadó. Preradovičeva ulica 14. 11039

Irodának, lakásnak két egymásbanyiló szoba, előszoba butorral vagy üresen kiadó. Trumbićeva ul. 30. 11008

Kétszobás lakás villanyvilágítással november 1-re kiadó. VII., Jugovičeva ul. 31. 10872

Különbejárati szoba I, Manojlovičeva ul. 5. számú palotában kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 10966

Szép üzlethelyiség portállal szép nagy pincevel azonnal kiadó. Érdeklődni Malčić szabónál, Novisad. 10430

Belterületen 2 1/2 kapa veteményes- és szőlőkert felebe kiadó. Dr. Löbl ügyvéd, Zrinjski trg 10. 10880

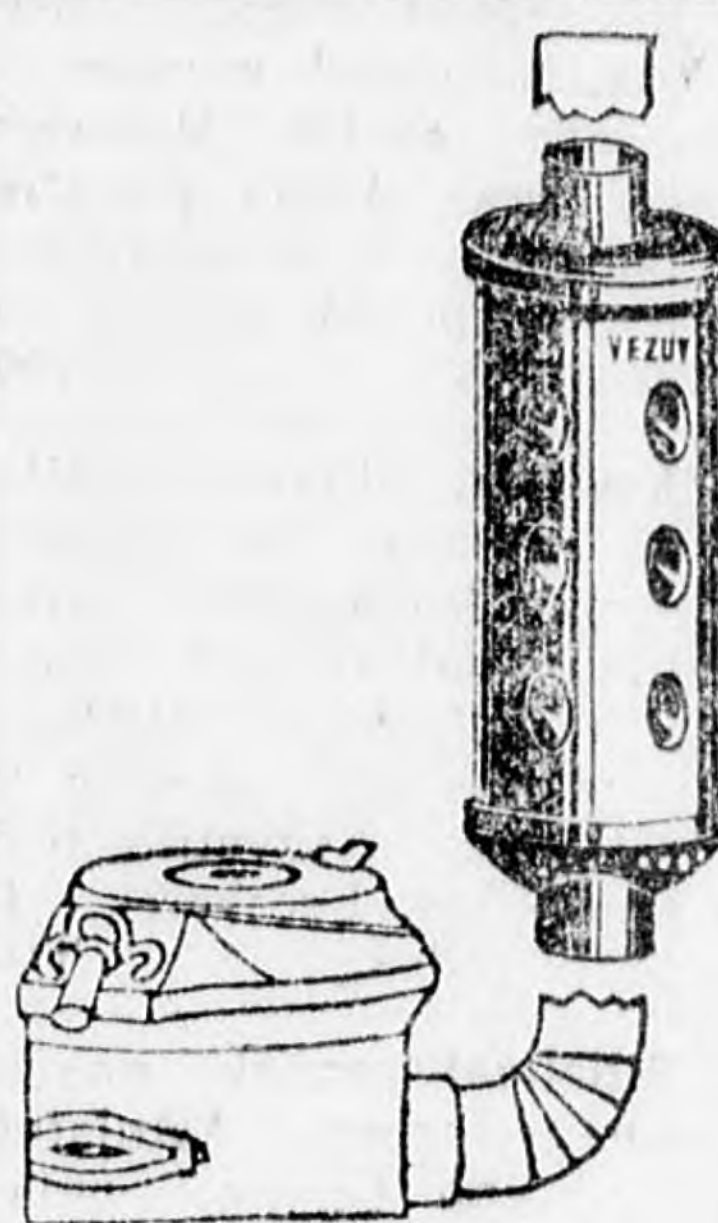
Kiadó egy elegánsan burtozott különbejárati garzon szoba és egy raktárnak való pincehelyiség VII., Ušporedna 4. 10835

Cyermektelen házaspár keres a beltéren kétszobás lakást. Telefon 504. 10903

Urónék vagy diáknak teljes ellátással szoba kiadó, uri családnál. Cim a kiadóban. 10906

Üres szoba előszobával a beltéren, irodának is alkalmas, kiadó. Cim a kiadóban. 10976

Nagy borospince kiadó Krusz Gęza szállítónál Karadžićeva ul. 10. Bányaszállodával szemben 10794

VEZUV

hőterjesztő készülék minden kályhára és tűzhelyre felszerelhető.
Oriási megakartás tűzjelőben!
Ara 120 dinár
Rendelésnél kérjük a füstöső átméretét közölni.
BARZEL D. D.
SUBOTICA
He'eti l'ęvvi elöket keresünk

Folyó hó 17-én délután a Subotica—Sombor—Vinkovci személyvonat III. osztályában felejtettem egy aktakását különböző iratokkal. A b. megtaláló értesítsen vagy jutalom ellenében adja le Suboticán dr. Kovács ügyvédi irodájában Oresics-nál. 10990

Forgalmas helyen levő fűszerüzlet azonnal kiadó. Cim a noviszadi kiadóban.

Palicsan három szoba, előszoba, fürdőszobás lakás, közel a villamos megállóhoz kiadó. Tudakozódní lehet Pressburger, Trumbićeva 6. I. emelet. 11029

Magányos ház 5 szobával, hallal, teljesen modern a Cernovičeva ul. 6. egy 17 méteres szuterén pincehelyiség vívezetékekkel a Vilsonova ulicában az ujonnan épített Donáth-házban november 1-re kiadó. 11039

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Prossburger-féle üzletben, a Manojlovičeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitási könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletben, Gyümölcsiac, Novisadon, Szomborban, Szentán, Veliki Beeskereken ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Burtozott szoba, külön bejárattal, két ággyal, azonnal kiadó. Jagodinska ulica 12. 10989

Tőgy bárdolt dorongot
(Pékfát) 11049
4-8 cm átmérőjű, száraz, 10 tonnás vagononkint franko Sremska Rača állomás, 1550 dináros áron szállít a „Dom“ Paipari R. T. vezérképviselete
Bograd, Kosovska 43
Földszin. b. lra - Telefon 22-73
Postafiók 149

Modern és stílus butorokat
továbbá a szakmába vágó összes munkákat készítenek az ujonnan átépített műbutorgyárakban
SIPOS FIAI
Zentaí ul. 3.
Allandó raktár! 7040

Fűszer, csemege, ásványvizek, festékárúk, cementfestékek, lakk és lakkfestékek
legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása
Naponta iriss **PÖRKÖLT-KÁVÉ**
A. ZORIC cégnél
SOMBOR, Kraljeviča Djordja ul. 5. 9724

Főnton ház eladó, mely két lakásból, két üzlethelyiségből áll. Subotica, Frankopanska 15. 10940

Porcellán takaréktűzhely (sparhert) szép és jöminőségű, eladó. Vilsonova ulica 25. I. 5. ajtó. 11078

Favágó-szivógázmotor körfűrészsel, komplett, olcsón eladó. Vennék egy használt motorkerékpárt. Cim a kiadóban. 10907

Burgonyát, rózsa, fehér és Woltmannrózsa fajokat, legalacsonyabb napi áron szállít Josip Veselko, Čakovec. Táviratcim: Veselko. 10722

Olcsó óra és ékszer eladás. Javitások felelősséggel. Krukus órásspecialista, Gyümölcsiac 4. Berkes üveges, képkeretező és edénykölcsönző mellett. 7727

Üres új boroshordók, 2 vagon, 28 literestől 1200 literig, olcsón kaphatók Zsika Szávity vendéglősnél, Srpska Neuzinán (Bánát). 10961

Műlabak
műkarok, gyógyfüzők, támegépek betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paje Kujundzićeva 20. 3756
Rózsaburgonyát legolcsóbban szállít Danilo Ivkov, Stapar. 9657

Fordson-traktor, teljesen javított, továbbá használt cséplőgarnitúrák olcsón és jutányosan eladók. Veszek fiatal hatos cséplőgépet. — Schumacher Dezső, Stari Bečej. 10718

Gőzlokomotivokat, magánjáró motorokat, leégett cséplőket veszek. Eladók magános cséplőket és garnitúrákat. Vadócz Károly, B. Topola. 10876

Amerikai íróasztalt és börgarnitúrát megvételre keresek. Dr. Löbl ügyvéd, Zrinjski trg 10. 10879

Jómeneteli szálloda, vendéglő és mozi haláleset miatt teljes felszereléssel jutányos áron eladó és azonnal átvehető. Webel Ede, Crvenka. 10948

Négy és fél éves pejszikó, kisebb növésű, egyesben megy, jutányos áron eladó. Cim a kiadóban. 10894

30 bázhely

A Váci-telepen, a huszárlaktanya mögött, a Hartmann-telepi villamos megállótól 250 méterre egészséges helyen, prima komlóval, gyümölcsösssel, herével beültetve, részletfizetésre is kapánként eladó. Bovebbet Šenoa (Bem) ulica 17. déleltől 11—12 órakor, vagy a helyszínen Hartmann-gyár kapusánál és 756 telefon alatt. Közvetítők keresetnek. 10702

Uj boroshordók 100 liter-től 500 literig kaphatók, Rujer Péter kádarmester-nél, Kula (Bácska) 10865

Alkalmi vétel két darab Derad motorkerék és egy komplett új típusu Fordautó, 5000 dinárért eladó. Személyesen megtekinthető, levelekre nem válaszolok. Fellegi József autóműhely, Novisad, Futoška 92. 10786

6 HP cséplőgarnitúra elvátórral haláleset miatt eladó. Dukai Andrásné, Sr-bobran. 10752

Sarokház lakásokkal, kisebb házak telekkel piac közelében, villa Palicsan két lánc földdel eladók. Földes ruha-üzlet. 10728

Gyümölcsfákat őszi ültetésre kiváló fajokban szállít Galló Viktor városi kertész, Senta. Kérjen árjegyzéket. 10723

Ötven év óta fennálló koresma, házzal együtt eladó. Cim Poštanska ulica 7. 10616

Eladó egy Fordson-traktor világítással, sárvédővel, szijtárcsával, hozzá kétvasu Oliver eke 48 colos Hofher 4 éves cséplő fészizajattal. Érdeklődni lehet P. Knézy gépkereskedőnél Szomborban. 10665